

155. 51832

พ 5 13 7

ร. 3

การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดจันทร์ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร

12 ช.ค. 2538

ปริชญานินธ์
ของ
พัชรินทร์ เปรมสมาน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

มีนาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

195999

การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดจันทร์ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พัชรินทร์ เปรมสมาน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2538

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบของวิลคอกชันและการทดสอบของแมนเน-วิทนีย์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงไม่แตกต่างกัน

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF GROUP WORK AND GROUP COUNSELING
ON REDUCTION OF AGGRESSIVE BEHAVIOR OF PRATHOM SUKSA
VI STUDENTS OF WAT JANNAI SCHOOL UNDER
BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
PHATCHARIN PREMSAMANE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
March 1995

The purpose of this experimental research was to compare the effects of group work and group counseling on reduction of aggressive behavior of prathom suksa VI students of Wat Jannai School under Bangkok Metropolis in the academic year 1994. The 16 samples were the aggressive students. They were randomly divided into two experimental groups ; each group was consisted of 8 students. The experimental group I was exposed to group work while the experimental group II was exposed to group counseling. The instrument was aggressive observational record. The data were analyzed by the Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks test and the Mann-Whitney U test.

The results were as follows :

1. The aggressive behavior of the students who exposed to group work were significantly more decreased than before the experiment at .01 level.
2. The aggressive behavior of the students who were exposed to group counseling were significantly more decreased than before the experiment at .01 level.
3. There were no significantly decreased of aggressive behavior between the students who were exposed to group work and the others who were exposed to group counseling.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเจตน์ อภิมนตรีรักษา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๙ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง
ประธานที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเจตน์ อภิวัฒน์รักษา กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ที่
ได้กรุณาให้ข้อคิดข้อเสนอแนะ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์แก่ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญ อาจารย์ไพศาล
อันประเสริฐ และอาจารย์พรณิศา วาณิชยการ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือที่
ใช้ในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ คณาจารย์ โรงเรียนวัดจันทรในที่กรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และ
ให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทรในที่ให้ความร่วมมือในการ
วิจัยเป็นอย่างดี

และที่สำคัญที่สุดที่ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแสงค์ เปรมสมาน ซึ่งเป็นขวัญและ
กำลังใจ ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พัชรินทร์ เปรมสมาน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม.....	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	59
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	60
การดำเนินการทดลอง.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	67
สัญลักษณ์และอักขระย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
บทย่อ.....	72
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	72
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	72

บทที่	หน้า
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	72
เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาค้นคว้า.....	73
การดำเนินการทดลอง.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	75
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก.....	83
ภาคผนวก ข.....	92
ภาคผนวก ค.....	150
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	174

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในระยะก่อน และหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม.....	68
2	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในระยะก่อน และหลังการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม.....	69
3	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ใช้กิจกรรมกลุ่มกับการให้ คำปรึกษาเป็นกลุ่ม.....	70
4	แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	151
5	แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ.....	153
6	แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลองที่ 1.....	171
7	แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลองที่ 2.....	172
8	แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม.....	173

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	64
2 แสดงมัธยฐานของความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ.....	71
3 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	155
4 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	156
5 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	157
6 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	158
7 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	159
8 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	160
9 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	161
10 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ.....	162
11 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ.....	163
12 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ.....	164

13 แสดงความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 2
 ตลอด 3 ระยะ..... 165

14 แสดงความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 2
 ตลอด 3 ระยะ..... 166

15 แสดงความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 2
 ตลอด 3 ระยะ..... 167

16 แสดงความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 2
 ตลอด 3 ระยะ..... 168

17 แสดงความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 2
 ตลอด 3 ระยะ..... 169

18 แสดงความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 2
 ตลอด 3 ระยะ..... 170

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์ที่มีคุณภาพ ย่อมนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่าง ๆ ทั้งตนเองและสังคม การที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านนั้น สิ่งที่คุณจะต้องเผชิญคือการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมนั้น พฤติกรรมก้าวร้าวจึงเป็นปัญหาหนึ่งในสังคมปัจจุบันเนื่องจากพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นเหตุนำมาซึ่งความเดือดร้อนส่วนตัวต่อตนเอง ต่อสังคมสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมก้าวร้าวเริ่มจากครอบครัวก่อน และเมื่อได้รับแรงกระตุ้นร่วมกับความไม่เป็นระเบียบของสังคม ความก้าวร้าวก็จะเปลี่ยนจากครอบครัวไปยังสมาชิกของสังคม (Social group) อันก่อให้เกิดปัญหาในสังคมโดยรวม (อัมพร โอตระกูล. 2527 : 66)

สภาพครอบครัวไทยในปัจจุบัน พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านเวลาในการอบรมเลี้ยงดูมีน้อย ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เยาวชนของชาติมีพฤติกรรมก้าวร้าว ดังที่ (หทัย ชิดานนท์. 2527 : 57-60) และ (ธีรวัฒน์ นิยมเนตร. 2526 : 1-6) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหา ทั้งทางด้านสุขภาพจิตและการปรับตัว ที่สำคัญ คือการขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนสุขภาพจิตและกายทรุดโทรมการปรับตัวลำบาก ทำให้เกิดความคับข้องใจ จึงเป็นผลให้บุคคลแสดงออกในลักษณะของความก้าวร้าว และพฤติกรรมก้าวร้าวที่บุคคลแสดงออกมามากเป็นไปในรูปแบบของการทำลายมากกว่าการสร้างสรรค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ถ้าหากจะมีการควบคุมสถานการณ์สิ่งแวดล้อมภายนอก (External stimulus) หรือการสร้างกฎเกณฑ์ของสังคม (Social Control System) ให้เป็นระเบียบ พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจภายในที่จะควบคุมมิให้พฤติกรรมก้าวร้าว ได้แสดงออกในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งการควบคุมมิให้มีการแสดงพฤติกรรม

ก้าวร้าวของบุคคลนั้นควรกระทำเสียตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยเด็กหรือในวัยประถมศึกษาเพราะว่า
เด็กในวัยประถมศึกษาสามารถเรียนรู้และจดจำได้ดียิ่งขึ้นทั้งประสบการณ์ในวัยประถมศึกษาจะเป็น
พื้นฐานในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต (กรมวิชาการ. 2520 : 23-26) จึงจำเป็นอย่างยิ่ง
ที่ครูและผู้เกี่ยวข้องควรอบรมสั่งสอนแนะนำ ช่วยเหลือให้เด็กในวัยประถมศึกษา มีพฤติกรรมที่
เหมาะสม โดยมีการยับยั้งพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการหยุดคิด มีสติ และพิจารณาว่าจะแสดง
พฤติกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสมหรือไม่รบกวนผู้อื่น รวมทั้งไม่ทำลายสิ่งของด้วย

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูประจำวิชาสร้างเสริมประสบ-
การณ์ชีวิต และจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้ ร้อยละ 9.54 (จาก 106
คน), 11.31 (จาก 87 คน), 14.08 (จาก 88 คน), 14.56 (จาก 104 คน),
17.10 (จาก 95 คน) และ 24.70 (จาก 95 คน) ตามลำดับ จากผลการสำรวจจะเห็นได้
ว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากที่สุด โดยมีพฤติกรรมก้าวร้าวด้าน
ภาษาด้อยคำได้แก่ ตวาด ตะโกน ล้อขู่พ่อขู่แม่ ล้อจูด้อยของเพื่อน ด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย
ด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตีชกต่อย เขกศีรษะ แย่งของจากเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ผู้วิจัยได้
สัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มเติมถึงสภาพปัญหา พบว่ามาจากครอบครัวหย่าร้าง
และปัญหาที่พ่อแม่ทะเลาะกัน ทำให้นักเรียนขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว

การลดพฤติกรรมก้าวร้าวน่าจะทำได้หลายวิธี ในที่นี้ผู้วิจัยคิดว่ากิจกรรมกลุ่มและ
การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเป็นกระบวนการที่น่าจะช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ดี เพราะกิจกรรม
กลุ่ม (Group Work) มีคุณค่าในด้านพัฒนาการ ด้านการวินิจฉัย ด้านการบำบัด ตลอดจนคุณค่า
ต่อโรงเรียนและชุมชน (คมเพชร ฉัตรสกุล. 2530 : 15-19) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย
ของบุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ (2530 : 50) พบว่า กลุ่มทดลองมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่า
กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงขึ้นหลังจากการใช้กิจกรรมกลุ่ม

การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้
รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจ ยอมรับและนับถือตนเองมากขึ้น เพราะการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม
จะเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกแต่ละ

คนจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีค่าและมีความสามารถ (เจียรนัย ทรงชัยกุล. 2524 : 418-419) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพชรสุตา เพชรใส (2525 : 65-67) พบว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม สามารถลดความก้าวร้าวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียน พิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ให้น้อยลงได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการทดลองเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มนั้น ว่าวิธีการใดที่เหมาะสมจะนำมาใช้ลดพฤติกรรมก้าวร้าว สำหรับนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลัง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่ม
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางและประโยชน์ต่อบุคคลากรแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความชำนาญในการทำกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม จะได้นำวิธีการดังกล่าวไปใช้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษา ด้อยคำ และภาษาท่าทางด้านละตั้งแต่ 3 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 5 พฤติกรรม รวม 6 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 10 พฤติกรรม จำนวน 26 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ในสังกัดกรุงเทพมหานครปีการศึกษา 2537 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยคำและด้านภาษาท่าทางด้านละตั้งแต่ 3 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 5 พฤติกรรม รวม 6 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 10 พฤติกรรมจำนวน 16 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแล้วสุ่มตัวอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าว แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3.1.2 การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม (Group Interaction) มีการร่วมมือกันในการกระทำการใดร่วมกัน อันก่อให้เกิดการลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่มการใช้กรณีตัวอย่าง และการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือคิดค้นแสวงหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ทันทีหลังจากลงมือกระทำการกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้เรียนจะรวบรวมความคิดที่ตนค้นพบและที่ได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นแล้วสรุปเป็นหลักการของตนเองซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองได้

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ วิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองและของกลุ่ม จากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะติชม ร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม
วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

2. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มสำรวจตนเอง และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สามารถตัดสินใจร่วมกันแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว และเรียนรู้จะนำความคิดหรือประสบการณ์จากกลุ่มไปปฏิบัติ เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวให้น้อยลง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้กระตุ้นให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแสดงความคิดความรู้สึกออกมาให้มากที่สุด ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาใช้หลักการให้คำปรึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนในกลุ่ม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรม

นิยม เพื่อให้นักเรียนอุ่นใจ ไว้วางใจ สามารถแสดงความรู้สึกออกมาอย่างเสรี และเป็นกันเอง กับผู้ให้คำปรึกษาพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเอง

2.2 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษา เช่น การฟัง การเงี่ยบ การตั้งคำถาม การทวนซ้ำ การตีความหมาย และการให้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนระบุพฤติกรรม ก้าวร้าว

2.2.2 ให้นักเรียนลำดับพฤติกรรมก้าวร้าวที่นักเรียนต้องการแก้ไขมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

2.2.3 ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนปรึกษาร่วมกันว่าพฤติกรรมก้าวร้าวที่ นักเรียนต้องการแก้ไขนั้นสามารถแก้ไขได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่ยากเกินกว่าที่นักเรียน สามารถจะปฏิบัติได้

2.2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมที่นักเรียนต้องการแก้ไข ว่า เหตุการณ์ใดหรือสิ่งใดบ้างที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมและผลที่ตามมา ดังแผนผังข้างล่างนี้

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน —————> พฤติกรรม —————> ผลที่ตามมา

2.2.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่ง จะส่งผลต่อการเรียนการสอนโดยตรง และนักเรียนต้องการจะแก้ไขพฤติกรรมนั้น แล้วผู้ให้คำ ปรึกษาให้นักเรียนทำตามข้อตกลง เพื่อจะดำเนินการลดพฤติกรรมนั้นต่อไป

2.2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การใช้ตัวแบบที่เป็นเอกสาร การเสริมแรงทางบวก เช่น ให้คำชมเชย การแสดงสีหน้ายอมรับ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่ให้คำชมเชย การแสดงสีหน้า ไม่ยอมรับต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์รวมทั้งให้กลุ่มพัฒนาแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาอื่นๆ และให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปปัญหาและบอกแนวทาง ที่จะแก้ปัญหา และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

3. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การแสดงออกของนักเรียน ทางด้านภาษากาย (Verbal Language) และภาษาท่าทาง (Body Language) ที่สามารถสังเกตได้ ในวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เพื่อนอับอาย เสียหาย ไม่พอใจหรือไม่สบายใจดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษากาย ได้แก่ ตวาด ตะโกน ล้อจู้จี้ของเพื่อน ล้อชื่อพ่อแม่เพื่อน และด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย

3.2 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตี ชกต่อย เขกศีรษะ ขว้างปาสิ่งของ และแย่งของจากเพื่อน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับชั้นดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.2 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
 - 2.1 ความเป็นมาและความหมายของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
 - 2.3 หลักการที่สำคัญของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.3 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.4 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรม
 - 3.5 ลำดับขั้นการพัฒนาของกระบวนการกลุ่ม
 - 3.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต

4.1 ความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกต

4.2 หลักการสังเกตพฤติกรรม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

1.1 ความหมายและความสำคัญ

สุชา จันทน์เอม (2525 : 97) อธิบายว่าความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดความสุขอีกอย่างหนึ่ง อาจแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่นการทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดหยาบคาย เป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตัวเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุเด็กมักจะโต้เถียง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนเด็กมักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน ๆ อีกด้วยเพื่อให้เพื่อน ๆ เกรงกลัว พฤติกรรมก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียนทำให้การก้าวร้าวมักจะต่อต้านสังคม

เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ (2524 : 73) กล่าวว่าความก้าวร้าวเป็นกริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กที่มีกริยาก้าวร้าวอยู่เสมอเป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูกละเลยอย่างแรง มีบิดา มารดาที่มีนิสัยเป็นคนก้าวร้าวและไม่คงเส้นคงวา

กิติกร มีทรัพย์ (2524 : 150) ให้ข้อเสนอว่าความก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบุคคลอันจะแสดงออกมาในรูปข่มขู่ กดขี่ แข่งขันซึ่งการแสดงความก้าวร้าวออกมาน้อยหรือในระดับอ่อน ๆ จัดอยู่ในลักษณะประนีประนอมมีมากเท่าใดก็ยิ่งระบายความเครียดออกไปได้น้อย ความก้าวร้าวก็จะตรึงอยู่ในนิสัย

เดโช สวานนท์ (2520 : 12) ให้ความหมายว่าความก้าวร้าวคือ การกระทำที่จงเกลียดจงชัง เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัวและหนีภัยในอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งไม่หนีหนีก็อาจจะนำไปสู่การใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน

ส่วนในทัศนะของ พรรณี ชุ้ย (2523 : 2-20) กล่าวว่า การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับสาระสำคัญสองประการ คือ

1. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากการที่บุคคล

แสดงพฤติกรรมนั้น จนเป็นนิสัย และกลายเป็นบุคลิกภาพไปในที่สุด

2. แรงจูงใจในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และแรงจูงใจทางสังคม ฉะนั้นแรงจูงใจจึงเป็นตัวกระตุ้น และควบคุมแนวทางพฤติกรรมของบุคคล

ดังนั้น การแสดงความก้าวร้าวจึงเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างการเรียนรู้ และแรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าวซึ่งไม่ว่าจะแสดงออกทางกายหรือวาจา นั้น ก็จะเป็นการจัดความคับข้องใจ หรือความรู้สึกโกรธต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไปสู่บุคคลอื่น

ในปี ค.ศ.1961 บัสส์ (Buss, 1961 : 1-7) อธิบายความหมายของความก้าวร้าวว่า "ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น ในรูปของการกระทำอย่างทันทีโดยมีเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด" บัสส์ แบ่งความก้าวร้าวออกเห็น 2 ชนิด คือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยการใช้อวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือใช้อวัยวะทางกายร่วมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นโดยใช้อวัยวะคำพูดทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็นสองลักษณะด้วยกัน คือ

2.1 การปฏิเสธ ในกรณีการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วยเช่น หลบหน้า แสดงท่าทางรังเกียจไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธได้แก่ การพูดตรง ๆ เช่น "ออกไปเดี๋ยวนี้" หรือการพูดให้ร้าย เช่น "ฉันไม่ชอบคุณ"

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นสัญลักษณ์ของการทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดแยกสำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกตหรือเลียนแบบมาจากการกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

ซึ่งสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นการกระทำของบุคคลที่กล้าแสดงออกแต่สิ่งทีบุคคลแสดงออกมานั้นจะทำให้ผู้อื่นได้รับความไม่พอใจ หรือเจ็บปวด

ในความเห็นของ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz, 1964 :3) ความก้าวร้าวหมายถึง การกระทำที่รุนแรงผิดปกติ เช่น เขียนกระดานแรง ๆ นั่งแรง ๆ กระแทกบังดาหรือบานประตูแรง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีความมุ่งหมายที่จะทำร้ายหรือทำลาย

บางสิ่งบางอย่าง ซึ่งคล้ายคลึงกันกับความคิดเห็นของ เฟชแบค (Feshbach. 1956 : 257) ที่กล่าวว่าความก้าวร้าวเป็นการระบายอารมณ์ที่ตึงเครียด และสอดคล้องกับ สตอร์ (Storr. 1984 : 37) ที่เห็นว่า มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องระบายความก้าวร้าวของตน เหมือนกับการระบายแรงขับทางเพศและความก้าวร้าวเป็นความต้องการภายในของมนุษย์ เช่นเดียวกับความต้องการทางเพศและความหิว

บาค (Bach. 1970 : 279) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ลักษณะความก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมาอีก เนื่องจากเกิดความคับข้องใจในการแก้ปัญหาและมีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือได้รับการหมิ่นประมาท (Hostile type Aggression)

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับการปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธ์ภาพที่เคยมีต่อกัน ทั้ง ๆ ที่วัตถุประสงค์จริง ๆ แล้ว ไม่ต้องการที่จะทำลายหรือทำร้ายผู้อื่น (Impact - type Aggression)

ส่วนอัลเบอร์ตีและเอ็มมอนส์ (Alberti and Emmons. 1978 : 21-24) ก็ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกัน คือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่ว ๆ ไป (General aggressiveness) หมายถึงลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุก ๆ สถานการณ์ อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านั้นมีความมั่นใจในตนเอง (Self - confidence) มากเกินไปจะพุดกับใครมักจะออกคำสั่งและพุดตอกลูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้น บุคคลเหล่านั้นมักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอจึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านั้นต้องการความรัก และการยอมรับจากผู้อื่นมาก แต่เขามักไม่รู้จะทำอย่างไรเพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situation aggressiveness) หมายถึงลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ตามที่ได้อิทธิพลเสนอแนะไว้

จากคำจำกัดความและแนวคิดเกี่ยวกับความก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น

พอสรุปได้ว่าความก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบุคคล ที่จะแสดงการกระทำในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติเพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นได้ ดังนั้นความก้าวร้าวจึงเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมส่วนรวม ถ้าเกิดกับเด็กนักเรียน เช่นในกรณีที่นักเรียนทะเลาะวิวาท ชกต่อย ทำลายทรัพย์สินสาธารณะสมบัติ เด็กเหล่านั้นก็จะเสียอนาคต จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนวจะต้องหาวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นมีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นแทน เพื่อให้เด็กเหล่านั้นเป็นผู้ที่สังคมยอมรับ ซึ่งอีแวน (Evans. 1978 : 486) กล่าวว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อกลุ่มเพื่อน จะถูกเพื่อนไม่ยอมรับ (Rejected) ทำให้ถูกตัดขาดออกจากสังคม และทำให้เสียความภาคภูมิใจ (Self esteem) ในตัวเอง จึงควรที่จะได้รับความช่วยเหลือโดยเร็ว เพราะพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นที่รังเกียจของสังคมและนาน ๆ ไปก็อาจทำให้เด็กกลายเป็นอาชญากรได้ (วงษ์ภัทร ภู่พันธ์ศรี. 2526 : 172)

1.2 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

1. ทฤษฎีสัญชาตญาณที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Instinct Theories of Aggression) เป็นทฤษฎีที่ฟรอยด์เห็นว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณ (Worchel and Cooper. 1979: 316-317; citing Freud. n.d.) ที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ ไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ภายนอก คือ มนุษย์เป็นผู้ที่ก้าวร้าวเสมอโดยไม่เลือกสถานการณ์ ฟรอยด์ กล่าวว่า สัญชาตญาณมี 2 ประเภท คือสัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instinct) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) นอกจากนั้นเขายังกล่าวถึงเรื่องความพึงพอใจทางเพศ จากการถูกคู่ร่วมเพศทำร้าย ซึ่งจะทำให้เจ็บปวดทางร่างกายหรือจิตใจ (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากการทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการทำร้ายหรือก้าวร้าวผู้อื่น ทั้งนี้เป็นเพราะการก้าวร้าวต่อผู้อื่นไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่ายจึงหันมาทำร้ายตัวเอง ฟรอยด์ได้ให้ความเห็นว่าการที่บุคคลมีความรู้สึกเช่นนั้น เป็นเพราะมีความรู้สึกติดอยู่ในจิตใต้สำนึก เป็นต้นว่า เมื่อวัยเด็กเคยถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่ เคยถูกพ่อแม่หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่าลงโทษ เด็กจึงต้องการที่จะทำร้ายตอบ

เพื่อเป็นการแก้แค้นแต่เด็กแสดงออกไม่ได้จึงต้องหันมาทำร้ายตัวเอง สำหรับการมีความพึงพอใจทางเพศจากการทำร้ายคู่ร่วมเพศให้ได้รับความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจ (Sadism) นั้นเป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลายหรือมีความก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้น فروยด์จึงมีความเห็นว่าบุคคลไม่ควรจะเก็บความเครียดความเก็บกดและความก้าวร้าวไว้ควรจะหาทางระบายออกไปในทางที่สังคมยอมรับและไม่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น การวาดเขียน งานศิลปะหรือการเล่นกีฬา เป็นต้น

2. ทฤษฎีชีววิทยาที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Biological Theories of Aggression) จากการศึกษาของแพทย์ที่ผ่าตัดสมองของชายผู้หนึ่งชื่อ วิทแมน (Whitman) ผู้เป็นอาชญากรฆ่าบุคคลในครอบครัว แล้วเขียนบันทึกไว้ก่อนฆ่าตัวตาย แพทย์ได้พบก้อนเนื้อออกขนาดใหญ่ในสมอง ซึ่งทำให้แพทย์เชื่อว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีการกระทำที่โหดร้าย และจากการที่ฟลินน์ และคนอื่น ๆ (Worchel and Cooper. 1979 : 321; citing Flynn and others. n.d.) ได้ทดลองฝังเข็มอิเล็กโทรด (Electrode) เข้าที่สมองของสัตว์และพบว่าทำให้สัตว์ดุร้ายขึ้น ในการวิจัยเชื่อว่าพันธุกรรมหรือโครโมโซมเพศที่ผิดปกติทำให้เกิดการกระทำที่ก้าวร้าว

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Personality Theories of Aggression) เมกาจี (Megargee. 1966 : 80) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากรและแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะประการแรกคือ การที่บุคคลไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวของตนเองได้หรือมีการยับยั้งการแสดงออกของความก้าวร้าวได้น้อยมีความพร้อมที่จะตอบสนองความคับข้องใจด้วยความก้าวร้าว และลักษณะประการที่สองคือ การที่บุคคลควบคุมความก้าวร้าวของตนเองมากเกินไป โดยควบคุมอย่างเข้มแข็งต่อการแสดงออกของความก้าวร้าวอย่างเรื้อรังจากการศึกษาดังกล่าว เมกาจี สรุปว่าอาชญากรที่ร้ายแรงมักมาจากพวกที่ควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป

4. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้แก่ทฤษฎีที่เชื่อว่า ความก้าวร้าวมาจากความคับข้องใจ ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าวและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

4.1 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression Theory) ทฤษฎีนี้มาจากความเชื่อของดอลลาร์ดและมิลเลอร์ที่เชื่อว่า ความ

ก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่บุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและการที่บุคคลมีความคับข้องใจสะสมอยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความก้าวร้าวในที่สุด (เพชรสุดา เพชรวิส. 2525 : 12) ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรหาทางระบายความคับข้องใจของเด็กไปในทางที่เหมาะสมโดยหางานให้เด็กทำอยู่เสมอและให้เด็กใช้กำลังไปในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น ในทางศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้กล้ามเนื้อ รวมทั้งควรหาโอกาสให้ได้ระบายความก้าวร้าวออกมาทางศิลปะ ดนตรี การปั้น การแกะสลัก เป็นต้น (ประสาร ทิพย์ธารา, 2521 : 400)

4.2 ทฤษฎีสัญญาความก้าวร้าว (Aggressive Cues Theory)

มาจากแนวคิดของ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz. 1964 : 137 - 142) ที่กล่าวว่า ความคับข้องใจเป็นตัวที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว แต่การแสดงความก้าวร้าวจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม กล่าวคือแรงขับภายในจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มาเร้า เช่น ถ้าความคับข้องใจน้อย ถึงแม้สถานการณ์จะเร้ามาก ก็อาจจะไม่เกิดความก้าวร้าว เป็นต้น

4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

เพนเนอร์ (Penner. 1978 : 119) นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่ามนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ สำหรับ แบนดูราและคนอื่น ๆ (Colaman. 1978 : 164 ; Citing Bandura and others, n.d.) เชื่อว่าเด็กไม่ได้เรียนรู้ความก้าวร้าวโดยตรงจากการให้รางวัลหรือการลงโทษจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว แต่เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มีอิทธิพลต่อตนเอง โดยเด็กจะสังเกตท่าทีและการกระทำของผู้ปกครองของตนเอง สำหรับในการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่าการก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ เด็กจึงกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองทำมากกว่าจะกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ ซึ่งเพชแบค (Goldstein. 1975 : 26 ; citing Feshbach. 1956 : 449 - 462) กล่าวว่า ความก้าวร้าวของบุคคลนั้นได้รับอิทธิพลมาจากการเรียนรู้ในอดีตทั้งสิ้น และเขายังพบว่าถ้าแม่ลงโทษเด็กด้วยการเมียนตีมากเพียงใดเด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวต่อเพื่อนพี่น้องและผู้ปกครองมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่า องค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าวมี 2 ประการคือ แม่แบบ

(Model) และแรงเสริม (Reinforcement) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวจะเห็นได้ว่าความก้าวร้าวมีสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น ทฤษฎีสัญชาตญาณได้ให้แนวคิดที่ว่า ความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ทฤษฎีชีววิทยา เชื่อว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากพันธุกรรมและโครโมโซมที่ผิดปกติ ทฤษฎีบุคคลิกภาพมีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุมาจาก บุคคลควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวมากเกินไป หรือบุคคลไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองได้ และทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ หรือมีสถานการณ์ที่มากกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และการเรียนรู้ก็ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

ฉะนั้น ทฤษฎีของพฤติกรรมมนุษย์จึง เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทฤษฎีต่าง ๆ ได้อธิบายลักษณะของพฤติกรรมที่เน้นลงไปที่บุคคลและสถานการณ์เฉพาะอย่าง แต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นยังคงเป็นผลที่เกิดจากบุคคลและสถานการณ์ที่แวดล้อมเขาอยู่เสมอ การที่จะเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะที่ซับซ้อนของพฤติกรรมมนุษย์ จำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ เข้าช่วยประกอบกัน (สมชาย เดียวตระกูล, 2529 : 16) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทาง

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

1.3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ในประเทศไทยได้มีผู้ศึกษา เพื่อหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไว้ดังนี้

เรณู ผดุงถิ่น (2517 : 16 - 17) ได้ศึกษาการให้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนประจักษ์ จังหัดพระนครศรีอยุธยา โดยคัดเลือกนักเรียนจากการเสนอแนะของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวนนักเรียน 4 คน ซึ่งใช้หลักการปรับพฤติกรรมคือ ให้ความสนใจและชมเชยกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ให้คำชมเชยไม่ให้ความสนใจหรือไม่เอาใจใส่กับพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่า ความสนใจและคำชมเชยจากครู จะลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กลงได้

ในปี พ.ศ.2525 เพชรสุดา เพชรใส (2525: 65 - 67) ได้ศึกษาการให้คำ

ปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธำรง ทัศนาวุฒลี (2528 : 9 - 15) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเด็ก ในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามของ กันน์ (GUNN. 1973) ที่สร้างขึ้นและดัดแปลงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ลักษณะครอบครัวและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชาย-หญิง จำนวน 687 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.1 -ม.6 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร และนครปฐม โดยมีความแตกต่างของพื้นที่ชั้นใน และชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้น มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยที่สุดร้อยละ 3.90 ขนาดมากร้อยละ 12 ซึ่งรวมกันแล้วเท่ากับร้อยละ 15.90 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรงโดยการทำร้ายตนเอง ลัทธิเลียงหรือบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกที่รุนแรงกว่าปกติ

นอกจากนี้พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 72 - 76) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมมีผลทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมฤทธิ์ แก้วบุลศรี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสีนไหม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า การเสริมแรงทางบวกและการปรับสีนไหม สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

สก๊อต และคนอื่น ๆ (Scot and others. 1967 : 73 - 76) ได้ศึกษาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้แรงเสริมทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีปรับพฤติกรรม

เพื่อให้เด็กเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้นในระยะแรกครูเพียงแต่สังเกต และบันทึกความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะที่สองครูได้รับคำแนะนำให้ใช้แรงเสริมทางสังคมคือให้คำชมเชย และให้ความสนใจเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พูดคุยกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตรตลอดจนมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็น ในขณะที่เดียวกันครูจะไม่ให้แรงเสริมทางสังคม เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ และเรียกร้อง ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

ในปีต่อมา ฮาร์ต และคนอื่น ๆ (Hart and others. 1968 : 73 - 76) ได้ศึกษาวิธีการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งโดยใช้แรงเสริมทางสังคม ผู้รับการทดลองเป็นเด็กหญิงอายุ 5 ปี ซึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือ ปากรัยใช้คำพูดสบประมาทและเกเรเพื่อน ผู้วิจัยได้เริ่มแก้ไขให้เขามีพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนเพิ่มขึ้น ในช่วงระยะแรก พบว่าเขาอยู่ใกล้เด็กอื่น ๆ ร้อยละ 50 ของเวลาทั้งหมดเล่นรวมกับเด็กอื่นน้อยกว่าร้อยละ 5 ของเวลาทั้งหมด และในระยะนี้ครูให้ความสนใจใกล้ชิดกับเด็กร้อยละ 10 ต่อมาในช่วงเวลา 7 วัน หลังจากระยะแรกครูได้ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งได้ให้ของเล่นที่ต้องการเมื่อเขาเล่นรวมกับเพื่อนและไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แต่ครูจะไม่ให้ความสนใจเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลปรากฏว่าการเล่นรวมกับเด็กอื่นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 และในระยะต่อมา เมื่อครูไม่ให้แรงเสริมทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อน และการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนลดลงและพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มขึ้น ระยะต่อมากลับไปใช้วิธีการเดิมคือ ให้แรงเสริมทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนเพิ่มขึ้น และพฤติกรรมก้าวร้าวก็ลดลงจากการวิจัยพบว่าแรงเสริมทางสังคมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะเกิดขึ้น จึงมีผู้ศึกษาหาแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและวัยรุ่น ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การใช้แรงเสริมทางสังคม การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การผ่อนคลายแบบจิตคลุมกาย การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก การให้แรงเสริมทางบวก การปรับเปลี่ยนใหม่ เป็นต้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2.1 ความเป็นมาและความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เกิดต่อเนื่องมาจากการแนะแนวแบบกลุ่ม

(Caplan. 1957 : 124) และได้ดัดแปลงเอาเทคนิคและหลักการมาจากจิตบำบัดแบบกลุ่ม โดยมีลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ในการให้คำปรึกษาน้อยกว่าจิตบำบัด ใช้ขบวนการคิดหาเหตุผลมากกว่า ยิ่งไปกว่านั้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังมุ่งที่จะให้บุคคลแสดงศักยภาพทั้งหมดของตนออกมา (ทองเรือน อมรัชกุล. 2520 : 101) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแตกต่างจากการแนะแนวกลุ่ม ในแง่ที่ว่า การแนะแนวกลุ่มเน้นเนื้อหา ส่วนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสนใจทั้งความรู้สึก ทัศนคติ อารมณ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน (วัชร ทรัพย์มี. 2522 : 173)

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยให้บุคคลรู้จักป้องกัน แก้ไข ปัญหา รวมทั้งปรับปรุง พัฒนาส่งเสริมบุคคลทางด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นการให้บุคคลรู้จักตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง พร้อมทั้งจะแก้ปัญหาหรือเผชิญปัญหาได้ และนอกจากนี้ มาเลอร์ (Mahler. 1969 : 9-10) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะมีการสำรวจปัญหาความรู้สึกของสมาชิกแต่ละคน และจะพยายามหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อที่จะพัฒนาตนเองอีกด้วย มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้มากมายดังนี้ คือ

เชอร์ทเซอร์ และสโตน (Shertzer and Stone. 1968 : 448-449) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า หมายถึงการที่บุคคลมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในด้านใดด้านหนึ่ง หรือต้องการที่จะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาเปลี่ยนจากยึดผู้นำเป็นศูนย์กลางเป็นยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสแสดงออกเกี่ยวกับ ความรู้สึก และความคิดเห็นของตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหา ได้ใช้ความคิดในทางแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง ทั้งยังได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งได้ตระหนักว่า ผู้อื่นก็มีปัญหาเช่นกัน ไม่ใช่ตนเองมีปัญหาเพียงคนเดียว วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความภาคภูมิใจว่าตนสามารถให้ข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์แก่กลุ่ม เช่นเดียวกันกับ โอลเซน (Ohlsen. 1970 : 31) ได้กล่าวถึงการใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือ

บุคคลที่ปกติให้มีการยอมรับปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง และพยายามแก้ไขปัญหานั้นเสียก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังจะช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาสามารถเรียนรู้ที่จะนำความคิดทั่วไปจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันส่วน กอร์รี่ และบราวน์ (Growry and Brown. 1973 : 21) ได้กล่าวถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า เป็นการสร้างกระบวนการเพื่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับความอ่อนแอ และเปิดโอกาสให้สมาชิกภายในกลุ่มได้ทดสอบ ตรวจสอบ และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับเขา จุดประสงค์จะถูกสร้างขึ้นจากสมาชิกภายในกลุ่ม การเข้ากลุ่มของสมาชิกจะไม่มีการบังคับ สมาชิกจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจ มีจุดสนใจร่วมกัน มีปัญหาร่วมกัน แฮนเซน วอร์เนอร์ และสมิธ (Hansen Warner, and Smith. 1976 : 6) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มคือ ขบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้สำรวจตัวเองและสำรวจสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงทัศนคติและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

สำหรับในประเทศไทย ทองเรียน อมรัชกุล (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 88) กล่าวถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า หมายถึง ขบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาสร้างความสัมพันธ์กับผู้ขอรับคำปรึกษาจำนวนหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มเป็นแรงผลักดันที่สำคัญ และวัชร ทรัพย์มี (วัชร ทรัพย์มี. 2518 : 38) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ว่า หมายถึงการที่บุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษากันหรือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะได้มีโอกาสแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึก และความคิดเห็นของแต่ละคนเป็นการได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเองกล้าที่จะเผชิญปัญหา และได้ความคิดในการที่จะแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง นอกจากนี้ ปราณี เถกิงพล (ปราณี เถกิงพล. 2520 : 362) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มโดยสรุปไว้ดังนี้ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึงการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีความเจริญทางภูมิภาวะโดยสมบูรณ์สามารถยอมรับสภาพความเป็นจริงที่เผชิญอยู่ สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และมีความรับผิดชอบในตนเอง การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มสามารถประเมินค่าตนเอง เกิดความเข้าใจในตนเองได้ และยังช่วยให้ผ่อนคลายหรือปลด

เปลี่ยนความทุกข์กังวลใจ ความไม่สมหวัง หรือความรู้สึกว่าตนเองมีความผิด นอกจากนั้นจะช่วย ให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรู้จักศึกษาสำรวจและทำการวิเคราะห์ปัญหา และเรียนรู้วิธีการที่จะจัดการกับปัญหาที่ตนเองอยู่ให้ลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนเรียนรู้วิธีการที่จะตัดสินใจเลือกอย่างถูกต้องและมีเหตุผล ซึ่งผลที่จะได้รับจากการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มนี้จะปรากฏแก่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

จากการให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มโดยนักการศึกษาหลายท่าน ที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สร้างกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับกันและกัน อบอุ่น เคารพกันและกันมีความไว้วางใจกันและกัน เพื่อที่จะปรับปรุงตนเองโดยทำงานกับกลุ่มเพื่อนร่วมกับผู้ให้คำปรึกษา มีการสำรวจปัญหาและความรู้สึกของแต่ละคนเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน พยายามแก้ไขปรับปรุงทัศนคติและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์ (2529 : 180) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังนี้

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาที่ประสบอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้พัฒนาวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การพัฒนาของตนเองเป็นไปอย่างเหมาะสม
4. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการและความรู้สึกของบุคคลอื่น ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง ในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม
5. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างมวลสมาชิก ให้มีความรัก ความสามัคคี

โอลเซน (Ohlsen. 1970 : 3) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น ประสพการณ์ที่ได้จากกลุ่มจะทำให้เกิดความรู้ และช่วยพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ สังคมและ

สติปัญญา

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง ได้ระบายความรู้สึกที่ขัดแย้งกับตนเองและผู้อื่น โดยใช้ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิดความรู้สึก และพฤติกรรมที่ดีขึ้น

2.3 หลักการที่สำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ไดยเออร์และเวรียน (Dyer and Vriend. 1975 : 136 - 142) ได้สรุปหลักการสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

1. ตัวสมาชิกแต่ละบุคคลมีความสำคัญมากกว่าส่วนรวม จะไม่มีกลุ่มย่อย กลุ่มรวม จะถูกมองในแง่รายบุคคล จะพูดถึงสมาชิกแต่ละคนไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เขารู้จักตนเอง และเปลี่ยนแปลงตนเอง
2. ผู้นำจะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ไม่ใช่เป็นสมาชิก จะเป็นผู้ช่วยเหลือกลุ่ม ไม่ใช่ให้กลุ่มช่วยเหลือ
3. เป็นการให้คำปรึกษาแก่สมาชิกทุกคน ให้โอกาสสมาชิกได้เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด กลุ่มเป็นที่ทดลองพฤติกรรมใหม่ ๆ ของสมาชิกที่เป็นคนปกติไม่ใช่คนไข้เป็นการพัฒนาไม่ใช่การแก้ไข
4. การให้คำปรึกษาไม่มีเป้าหมายของกลุ่มร่วมกันแต่ละคนจะมีเป้าหมายของตัวเอง การบรรลุเป้าหมายจะเกิดจากการคิด ความรู้สึกและการกระทำ
5. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลในกลุ่มบางครั้งก็จำเป็นอาจจะมีตอนใดตอนหนึ่ง ที่จะต้องให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน
6. การมีปฏิสัมพันธ์กันมาก ๆ ในกลุ่มไม่ได้หมายความว่ากลุ่มมีประสิทธิภาพ การปฏิสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นในกลุ่ม แต่การช่วยเหลือบุคคลในกลุ่มอาจจะน้อยลง
7. ผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรเพิ่มความกดดันขึ้นในกลุ่ม ถ้าเขาไม่พร้อมที่จะพูดก็ไม่บังคับให้เขาพูด ถ้าเขาพูดก็ไม่ไปหยุดซัง เขามีสิทธิ์ ผู้ให้คำปรึกษามีหน้าที่ปกป้องเขา
8. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไม่ใช่การสารภาพบาป ไม่พูดถึงอดีตเพราะ

ไม่มีประโยชน์ ไม่สามารถจะแก้ไขได้นอกจากความสิ้นหวังและรู้สึกผิดควรจะเน้นเฉพาะปัจจุบัน
คนเราควรจะอยู่ในโลกปัจจุบัน

9. ไม่กล่าวถึงบุคคลนอกกลุ่ม เพราะเป็นการยากที่จะช่วยเหลือเขา
10. สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มต้องเก็บไว้เป็นความลับ ไม่นำเรื่องในกลุ่มไปพูด
นอกกลุ่มให้สมาชิกทุกคนรู้สึกปลอดภัย
11. ตัวเองพูดปัญหาของตัวเอง รับผิดชอบต่อตนเอง ปัญหาของใครก็
ของคนนั้น ไม่มีการพูดแทนกัน แต่กลุ่มมีหน้าที่ช่วยให้เขาบรรลุเป้าหมาย
12. ไม่ควรเน้นความรู้สึกมากกว่าความคิด พูดไปด้วยความคิดและความ
รู้สึก จะช่วยให้เขารู้สึกตัวตลอดเวลา จะไม่มีใครพูดเพื่อเจือหรือรุนแรง
13. ความกระชับแน่นของกลุ่มไม่ใช่ความมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา
แบบกลุ่ม ความกระชับแน่นของกลุ่มจะให้ประโยชน์แต่ไม่ใช่เป้าหมายซึ่งต่างจากกลุ่มสัมพันธ์
14. การติดตามผลการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ควรจะทำให้เป็นประสม
การเห็นเดียว ก่อนจะเริ่มต้นครั้งใหม่ควรจะเอ่ยถึงคราวที่แล้วว่าได้ทำอะไรไปบ้าง
15. ในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ควรจะมุ่งช่วยเหลือสมาชิกคนหนึ่ง
หรือ 2 คนเป็นพิเศษ
16. สภาพการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม สมาชิกมีความไม่สบายใจ มีความ
วิตกกังวล เพราะได้รับการกระตุ้นให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
17. อารมณ์ ความรู้สึกทางลบ ไม่ใช่เป็นสิ่งไม่ดี เป็นสิ่งที่ควรจะระบาย
ออกมา ทุกคนยอมรับ
18. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะไม่มีแบบแผนที่แน่นอน จะมีการยืดหยุ่น
ตลอดเวลา ผู้นำควรจะบอกจุดมุ่งหมาย วิธีการขึ้นอยู่กับสมาชิกจะไม่มีรูปแบบที่ตายตัว
19. พฤติกรรม ความคิด เหตุผล ไม่มีการตัดสินผิดถูก ดีไม่ดี ศึกษาว่ามี
สาเหตุอะไร จะแก้ไขอย่างไร จะทำอย่างไร
20. ความมีประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม วัดความสำเร็จ
จากนอกกลุ่ม คอยสังเกตพฤติกรรมของสมาชิก เจ้าตัวอาจจะบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ผู้ให้
คำปรึกษาต้องเป็นกลาง

นอกจากนี้ยังมีหลักการที่สำคัญของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอีกซึ่งในที่นี้จะแบ่งเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้

1. วิธีการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม
 2. ขนาดของกลุ่ม
 3. ความถี่ของการให้คำปรึกษาและช่วงระยะเวลาที่ให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง
 4. การสิ้นสุดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 5. บทบาทของผู้นำกลุ่ม
 6. บทบาทของสมาชิก
 7. ขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
1. วิธีการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม

แนวทางในการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม คมเพชร ฉัตรศุภกุล (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2521 : 94-95) ได้เสนอไว้คือ

1. สมาชิกที่จะมารับคำปรึกษาจากกลุ่มควรจะเป็นผู้ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันเพื่อจะได้อธิบายในประเด็นเดียวกัน และมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น
2. สมาชิกที่จะมารับคำปรึกษาแบบกลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความเต็มใจที่จะแก้ไขปัญห ซึ่งสอดคล้องกับ วัชร ทรัพย์มี (วัชร ทรัพย์มี. 2523 : 180) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเลือกสมาชิกไม่ควรมีการบังคับให้นักเรียนเข้ากลุ่มก่อนที่จะเข้าร่วมกลุ่มสมาชิกแต่ละคน จะต้องเข้าใจในลักษณะของกลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่ม ตลอดจนกระบวนการที่เขาจะต้องทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม จะต้องมีการคัดเลือกสมาชิก โดยพิจารณาว่าเขาต้องการจะเข้ากลุ่มหรือไม่ และเขาจะปรับตัวเข้ากับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มได้หรือไม่ โดยใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีคัดเลือก (Intake Interview)

2. ขนาดของกลุ่ม

มีหลายท่านที่ให้ความคิดเห็น เรื่องขนาดของกลุ่ม ว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรมีขนาดเล็ก คือประมาณ 4 ไม่เกิน 10 คน ดังเช่น โอลเซอ (Ohlsen. 1970 : 58 citing Loeser) กำหนดว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ควรมีสมาชิกประมาณ 4-8 คน ซึ่งสอดคล้องกับเชอร์ทเธอร์และสโตน (Shertzer and Stone. 1968 : 458) ซึ่งกล่าวว่า

ในโรงเรียนควรรีใช้ 4-8 คน แต่ผู้ให้คำปรึกษาส่วนมากกล่าวว่า จำนวนที่เหมาะสมคือ 5-8 คน เพราะว่าถ้ากลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากขึ้น ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะมีน้อยลง และสมาชิกจะพียงผู้ให้คำปรึกษามากกว่าที่จะเกี่ยวข้องกับสมาชิกด้วยกัน สำหรับวัชร ทรัพย์มี (วัชร ทรัพย์มี, 2518 : 39) มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มบุคคลที่มาเข้ากลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นอย่างดี ดังนั้นจำนวนสมาชิกในกลุ่มต้องไม่มากจนเกินไป คือควรประมาณ 6-10 คน

ที่กล่าวมานี้ สรุปแล้วขนาดของกลุ่มในการให้คำปรึกษา ควรมีขนาดเล็ก คือประมาณ 4 ไม่เกิน 10 คน เพราะเหตุว่า ถ้าสมาชิกมากกว่าที่กำหนดจะทำให้กลุ่มแตกเป็นกลุ่มย่อยได้ง่าย สมาชิกจะไม่สนใจกันเท่าที่ควร และผู้ให้คำปรึกษาจะลำบากในการโน้มนำให้สมาชิกแต่ละคนสนใจกลุ่ม แต่ถ้าเป็นกลุ่มขนาดเล็กสมาชิกจะได้มีโอกาสสื่อความหมายซึ่งกันและกันเต็มที่

3. ความถี่ของการให้คำปรึกษาและช่วงระยะเวลาที่ให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง

ในเรื่องนี้ โจล์ และซาปิโร (Warter. 1960 : 181 citing Joel and Shapiro) กล่าวว่า การประชุมกลุ่มที่จัดขึ้นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ถ้าจัดประชุมกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ใช้เวลา 1.30 ชั่วโมงและถ้าประชุมกลุ่มสัปดาห์ละ 3 ครั้งใช้เวลาครึ่งละ 1 ชั่วโมงซึ่งสอดคล้องกับ แพทเทอร์สัน (Patterson. 2522 : 182) ซึ่งเสนอแนะว่า ถ้าสมาชิกในกลุ่มเป็นวัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ควรรีใช้ช่วงระยะเวลา 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2521 : 99) มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรจัดให้มีขึ้นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ส่วนช่วงระยะเวลานั้นไม่ควรต่ำกว่า 1 ชั่วโมง และไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง

4. การสิ้นสุดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เรื่องนี้เชอร์ทเซอร์และสโตน (Shertzer and Stone. 1968 : 457-461) ได้เสนอว่า การประชุมกลุ่ม ควรประชุมกันอย่างน้อยที่สุดประมาณ 10 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ มาเลอร์ (Mahler. 1969 : 57) ที่ว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรจัดอย่างน้อย 10 ครั้ง และเสนอแนะต่อไปว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรเป็นผู้กำหนดจำนวนครั้งแล้วแจ้งให้สมาชิกทราบตั้งแต่การประชุมครั้งแรกสำหรับ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2521 : 99) เสนอว่า การสิ้นสุดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มทั้งในโรงเรียนและในวิทยาลัย ควรกำหนดจำนวนครั้ง

ไว้ประมาณ 6-7 ครั้งโดยถือเป็นกลุ่มที่ใช้ระยะเวลานั้น ๆ

5. บทบาทของผู้นำกลุ่ม

ไดยเออร์ และเวเรียน (Dyer and Variend. 1957 : 142-175) ได้รวบรวมบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้นำกลุ่มให้คำปรึกษา ดังนี้คือ

1. ผู้นำควรบ่งชี้ (Identifying) เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด การกระทำ และเนื้อหาสาระที่สมาชิกแต่ละคนได้อภิปรายแล้วสะท้อนกลับ (Reflecting) ให้เจ้าตัวได้เข้าใจ ถ้ายังไม่เข้าใจผู้นำจะทำความเข้าใจ (Clarifying) ให้เจ้าตัว และสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้เข้าใจตรงกัน

2. ผู้นำควรสรุปและทบทวนส่วนสำคัญ (Summarizing and Reviewing Important Material) เพื่อให้เจ้าของปัญหาและสมาชิกคนอื่น ๆ ได้เข้าใจเรื่องราวโดยตลอด และได้ทราบถึงความก้าวหน้าของกลุ่ม การสรุปและทบทวนจะกระทำเป็นระยะ ๆ และกระทำในตอนสุดท้ายที่จะยุติการอภิปรายปัญหาของสมาชิกคนใดคนหนึ่งด้วย

3. ผู้นำควรตีความหมาย (Interpretation) พฤติกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกแสดงออกทั้งเป็นคำพูด และไม่ใช้คำพูด แต่ต้องระมัดระวังเพราะถ้าสมาชิกยังมีจิตใจไม่พร้อมที่จะรับฟัง อาจทำให้เขาเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยได้

4. ผู้นำควรให้ข้อมูลแก่กลุ่ม (Information Giving) ที่จะประโยชน์ และให้ข้อมูลเมื่อสังเกตว่ากลุ่มรับรู้ข้อเท็จจริงบางอย่างคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง แต่ต้องพิจารณาด้วยว่าควรจะให้เวลาใดจึงจะเหมาะสม

5. ผู้นำควรริเริ่มให้มีการดำเนินงาน (Initiating) ซึ่งกระทำได้ตลอดกระบวนการของการอภิปรายกลุ่ม เช่น อาจริเริ่มเพื่อให้มีการพูดเมื่อกลุ่มเงียบ ริเริ่มให้กลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้สมาชิกบางคนได้แสดงความคิดเห็น และให้กลุ่มอภิปรายปัญหาของสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม

6. ผู้นำควรกระตุ้น สนับสนุน และให้ความมั่นใจแก่สมาชิก (Encouraging Supporting and Reassurance) โดยกระตุ้นให้สมาชิกได้พูดถึงปัญหาของเขา และจากนั้นก็พยายามสนับสนุนให้กำลังใจ เพื่อให้เขาเกิดความมั่นใจที่จะอภิปรายปัญหาของเขาต่อไป

7. ผู้นำควรมีวิธีขัดขวางกลุ่มอย่างเหมาะสม (Intervention) พฤติกรรม

ของกลุ่มที่ควรจะขัดขวางคือ

7.1 เมื่อสมาชิกพูดแทนกัน ผู้นำจะขัดขวางเพื่อให้เจ้าตัวพูดเอง

7.2 เมื่อมีการพูดเน้นถึงบุคคลภายนอกกลุ่ม สถานการณ์ภายนอกกลุ่ม

หรือเหตุการณ์ในอดีตมากเกินไป

7.3 เมื่อสมาชิกพูดเกริ่นเชิงออกตัวเพื่อเรียกร้องความเห็นใจจากกลุ่ม

7.4 เมื่อสมาชิกในกลุ่มเงียบ หรือสมาชิกคนหนึ่งคนใดไม่ยอมพูดโดย

อ้างว่า การพูดของเขาจะมีผลกระทบกระเทือนต่อคนอื่น

7.5 เมื่อสมาชิกแสดงออกว่าไม่รับผิดชอบที่จะช่วยตนเองแก้ปัญหา เช่น

บอกว่า "ไม่เป็นไรหรอก จะดีเอง"

8. ผู้นำควรช่วยให้สมาชิกได้ตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) ทุกครั้งที่มีการอภิปรายปัญหาของสมาชิกคนต่อไป ผู้นำจะช่วยให้สมาชิกที่เป็นเจ้าของปัญหาได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาปรับปรุงตนเองให้เรียบร้อยก่อน ซึ่งการตั้งเป้าหมายนี้จะมีการระบุว่า จะเริ่มปรับปรุงตนเองเมื่อไร ที่ไหน และกระทำอย่างไร

9. ผู้นำควรช่วยให้มีการยุติการอภิปรายกลุ่มอย่างเหมาะสม (Facilitating Closure) โดยยุติเมื่อจบการอภิปรายปัญหาของสมาชิกคนใดคนหนึ่งและแน่ใจว่าเขามีเป้าหมายและยุติปิดประชุมด้วยในแต่ละครั้ง ซึ่งผู้นำจะสรุปผลของการประชุมให้สมาชิกทราบ และจะมีการนัดหมายการพบกันในครั้งต่อไป

นอกจากนี้บทบาทของผู้นำกลุ่มยังต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีกดังต่อไปนี้ คือ จากความคิดเห็นของ โคแฮม และปีเตอร์ (Coechram and Peters. 1972 : 30-32) ที่ว่า

1. ความเข้าใจในความหมายของผู้พูด หรือผู้สื่อความหมายเป็นทักษะเบื้องต้นที่สำคัญของผู้นำที่จะต้องแก้ไขในสิ่งที่สมาชิกทุกคนพูด ทั้งความหมายและความรู้สึก ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ

2. การกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรม บทบาทหน้าที่ซึ่งเป็นบทบาท หน้าที่ของแต่ละคนรวมทั้งผู้นำด้วย

3. การยอมรับและการสนับสนุน ผู้นำจะต้องยอมรับสิ่งที่สมาชิกพูดและรู้สึก

และคอยสนับสนุนให้กำลังใจให้เขาได้พูด พยายามฟังและเข้าใจเขา พยายามให้เขามีโอกาสได้ร่วมในกลุ่ม

4. คอยสนองความรู้สึกในเรื่องความเป็นเจ้าของ ทำให้สมาชิกทุกคนรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งสมาชิกจะรู้สึกก็ต่อเมื่อรู้สึกว่ากลุ่มปลอดภัยและมีความไว้วางใจเกิดขึ้น

5. ต้องคอยสังเกตและคอยประเมินผลพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนและปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

6. ต้องคอยสะท้อนความรู้สึกทั้งคำพูดและการแสดงออกหรือให้สมาชิกสะท้อนกันเองทั้งในด้านเนื้อหาและความรู้สึก

7. ลดความตึงเครียด ผู้นำจะต้องทำหน้าที่ผ่อนคลายความขัดแย้ง ความกลัว และความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะต้องยึดถือทฤษฎีหนึ่งเป็นแกนกลาง ในฐานะผู้วิจัย จะยึดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง (nondirection counseling theory) เพราะว่า การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางใช้ได้ผลดีในกรณีที่ผู้รับคำปรึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว และปัญหาทางอารมณ์ (ธีรศักดิ์ ศรีทวีสิฐ. 2520 : 36 อ้างอิงมาจาก Combs.) และในการให้คำปรึกษาแบบนี้ถือว่าผู้รับคำปรึกษาต้องรับผิดชอบในการตัดสินใจและในกระบวนการแก้ปัญหาของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่พยายามให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ แต่จะให้ข้อเสนอแนะและข้อสนเทศที่ผู้มารับคำปรึกษาต้องการ การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางนี้ถือว่า ผู้มารับคำปรึกษาแต่ละคนมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพของตนเอง มีความสามารถที่จะแก้ปัญหของตนเองได้เพียงแต่ผู้ให้คำปรึกษาคอยให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความเป็นตัวของตัวเอง และแก้ปัญหาของตนเอง

การให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางนี้ มีหลักและวิธีการดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี. 2520 : 75-76)

1. มนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหา แต่ขณะที่เผชิญปัญหาจะเกิดความวิตกกังวลมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ ไม่เข้าใจปัญหาของตนเองกระจ่าง หรือไม่สามารถพิจารณาหาวิธีแก้ไขปัญหาได้ ฉะนั้น ในกระบวนการให้คำ

ปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายความรู้สึก ได้พูดถึงปัญหาของตน

2. การที่จะให้บุคคลแก้ปัญหาหรือพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่นั้น ก่อนอื่นบุคคลนั้นจะต้องรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ แล้วพยายามพัฒนาตนเอง

3. การที่จะเข้าใจบุคคลได้ จะต้องเข้าใจความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติค่านิยม และการมองโลกของเขา

4. ความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง เกิดจากการที่บุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเท่าที่การปฏิบัติของผู้อื่นที่มีต่อเขาจะทำให้เขาเกิดความคิดเห็นที่มีต่อตนเองขึ้น เช่น รู้สึกว่าตนเองเป็นคนดี มีความสามารถ

5. การให้คำปรึกษาวิธีนี้จะไม่เน้นการให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ แก่ผู้มาขอรับคำปรึกษา แต่เน้นที่การรับรู้ของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อข้อมูลนั้น หรือสิ่งแวดล้อมและเน้นที่ความรู้สึกนึกคิดของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อตนเอง

6. เครื่องมือที่ใช้ในการให้คำปรึกษา คือการสัมภาษณ์ โดยจะสัมภาษณ์ประมาณสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ในกระบวนการสัมภาษณ์ผู้ให้คำปรึกษาจะพยายามเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ที่ผู้มารับคำปรึกษาเล่าให้ฟัง ตลอดจนเข้าใจความรู้สึกของผู้มารับคำปรึกษา และแสดงให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่าเขาสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้

7. กระบวนการให้คำปรึกษาวิธีนี้ไม่ใช่วิธีวินิจฉัยปัญหา

ส่วน อนันต์ อนันตรังสี (2517 : 134-136) เสนอวิธีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรมีวิธีการอยู่ 2 วิธีคือ

1. การยอมรับ (Acceptance)
2. การสะท้อนกลับ การทำให้แจ่มแจ้ง (Reflection and

Clarification)

วิธีที่ 1 การยอมรับ ผู้ให้คำปรึกษาเพียงแต่รับฟังเรื่องที่ผู้รับคำปรึกษาเล่าเท่านั้น ไม่แนะนำ ไม่ท้วงติง ไม่ให้ความมั่นใจใด ๆ แก่ผู้มารับคำปรึกษาทั้งสิ้น และจะสนใจในตัวผู้รับคำปรึกษา ต้องยอมรับสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษากำลังพูดซึ่งอาจแสดงออกโดยการผงกศีรษะยอมรับหรือกล่าวคำ เช่น ครับ หรือใช่ หรืออาจแสดงสีหน้าท่าทาง รวมทั้งท่าทางการนั่ง เช่น การนั่งโน้มตัวไปหาผู้ฟัง เป็นต้น

วิธีที่ 2 การสะท้อนกลับความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา และการขยายความรู้สึกนั้นให้แจ่มแจ้ง วิธีนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะทบทวนคำพูด เจตนาคติ ซึ่งผู้รับคำปรึกษาได้แสดงออกมาแล้วตามธรรมดาแล้ว เมื่อเริ่มต้นสัมภาษณ์นั้น ผู้รับคำปรึกษาย่อมระบายความรู้สึกที่คับข้องใจออกมาให้ผู้ให้คำปรึกษาเป็นเพียงผู้ฟังที่ดี รับรองและสะท้อนกลับความรู้สึกเหล่านั้นพร้อมทั้งช่วยให้ทัศนะของผู้มารับคำปรึกษาแจ่มแจ้งขึ้น ซึ่งจะทำให้เขาสามารถมองเหตุการณ์ในแง่ใหม่ได้ ฉะนั้นการฟังจึงเป็นกลวิธีอันสำคัญในการให้คำปรึกษา ส่วนการรับรองและสะท้อนกลับความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษานั้นก็เกี่ยวพันกันอย่างมาก ในการสะท้อนกลับความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษานั้น สุธีพันธุ์ กรลักษณ์ (2518 : 75) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องถอดข้อความหรือคำพูดนั้นออก โดยใช้ข้อความใหม่โดยเน้นในด้านที่แสดงถึงความรู้สึกของผู้พูดมากกว่าเพ่งเล็งในด้านเนื้อหาหรือสาระคำพูด ซึ่งเกิดจากความคิดและสติปัญญาของผู้พูด กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่าผู้ให้คำปรึกษามีความเข้าใจถึงความรู้สึกของเขา ที่มีต่อเรื่องราวนั้นอย่างลึกซึ้ง และโดยรอบคอบ เขาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและสังคม เพื่อให้เข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้แลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด ได้รับรู้ว่าคุณค่าอื่นเข้าใจพฤติกรรมของตนเองเหมือนกับที่ตนเองอยากให้เข้าใจหรือไม่ และก็เท่ากับเป็นการให้เขาได้รู้ตัวว่า คือการเรียนรู้ของผู้รับคำปรึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงแก้ไขขึ้นอยู่กับผู้รับคำปรึกษาแต่เพียงผู้เดียว

นอกจากเทคนิคดังกล่าวแล้ว วัชรีย์ ธวัชคำ (2521 : 56) ได้เสนอเทคนิคในการให้คำปรึกษาเพิ่มเติมอีก คือ การมองปัญหาจากมุมของคนอื่น (Projection-Interpersonal) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษา พยายามให้ผู้รับคำปรึกษามองปัญหาของตนเองตามแนวที่คนอื่นมองบ้าง ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะขอเล่นบทบาทพิเศษอะไรซึ่งไม่ใช่ตัวเขาแต่แสดงในลักษณะที่เขาคิดว่าคนอื่นจะฟัง แสดงการทำให้เกิดความเข้าใจโดยใช้วิธีมองปัญหาจากมุมที่คนอื่นมองนั้น มักไม่ใช่วิธีเดียวตามลำพัง ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องวางแผนที่จะใช้ทุกวิถีทางให้ผู้รับคำปรึกษาได้มองบทบาทของตนผ่านคนอื่นหรือให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีความเข้าใจตนเองมากขึ้น

6. บทบาทของสมาชิก

ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผู้นำกลุ่มต้องชี้แจงให้สมาชิกได้ทราบถึงบทบาทของสมาชิก ซึ่งบทบาทที่สำคัญของสมาชิกมีดังต่อไปนี้ (Nelson. 1973 : 80-81)

1. ควรเป็นผู้ฟังที่ดี โดยแสดงออกให้ผู้พูดเห็นว่าสนใจและตั้งใจฟัง

โดยตลอด ขณะที่ฟังให้พยายามจับความหมายให้ถูกต้อง และควรรีด้วยความสนใจกับน้ำเสียงสีหน้า ท่าทางของผู้พูดด้วย เพื่อจะได้เข้าใจในความรู้สึกของผู้พูด สมาชิกไม่ควรเตรียมตัวโต้ตอบ ใน ขณะที่ฟังเพราะจะทำให้ไม่มีสมาธิในการรับฟัง

2. ส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้พูด ได้แสดงออก ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่สมาชิกแสดงออกในกลุ่มจะไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีอย่างไร แต่จะเน้นว่าการ แสดงออกนั้นมีอะไรเป็นสาเหตุ ตัวเองพอใจหรือไม่ ถ้าไม่พอใจกลุ่มจะช่วยให้ข้อคิดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป

3. สมาชิกควรรีด้วยความสนใจเมื่อกลุ่มอภิปรายปัญหาของผู้ใดเพื่อจะ ได้ร่วมกันช่วยให้ผู้นั้นเกิดความเข้าใจตัวเอง เข้าใจปัญหาและพบแนวทางในการแก้ไขปัญหา

4. ควรรีให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้บุคคลได้ทราบถึงส่วนดี และส่วนที่ บกพร่องของตนเอง ถ้าเป็นการให้ข้อมูลส่วนที่บกพร่อง ควรพิจารณาก่อนว่าส่วนบกพร่องนั้นเขา สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ในปัจจุบัน และพิจารณาต่อไปด้วยว่าเขามีจิตใจพร้อมที่จะรับฟังข้อบก พร่องของเขาเองหรือยัง สำหรับวิธีการในการให้ข้อมูลนั้นควรรีใช้การสื่อสารที่ช่วยให้ได้เข้าใจ ตรงกัน ทั้งผู้ให้ข้อมูลและผู้รับข้อมูล

5. การไม่พูดถึงเรื่องนอกกลุ่ม สมาชิกควรจะพูดถึงเฉพาะแต่บุคคล ที่กำลังเสนอหรือ ได้รับบทบาทอยู่และควรรักษาความลับของสมาชิกภายในกลุ่ม สิ่งใดก็ตามที่ได้ อภิปรายกันในกลุ่ม ให้สมาชิกทุกคนถือเป็นความลับ ไม่สมควรนำไปพูดนอกกลุ่ม (วารสารณ ลัมสุวัฒน์. 2522 : 7)

6. สมาชิกควรพูดถึงสิ่งที่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ทันทีเดี๋ยวนี้ และ จะเปลี่ยนอย่างไร ควรรีใช้สติปัญญาในรูปของเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ ซึ่งการตั้งคำถามควรถามใน ลักษณะของคำถามปลายเปิด หรือขอความคิดเห็นและควรพยายามเจาะความรู้สึก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกให้เขารู้ตัวว่า เขาคือใครและรู้สึกอย่างไร อย่างแท้จริง (วีระวัฒน์ พจนทวี. 2523 : 11-12)

7. ขั้นตอนของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนี้ มีผู้กล่าวถึงการแบ่งขั้นตอนของกระบวนการไว้ หลายท่าน เช่น ทองเรียน อมรัชกุล (2520 : 113-120) และมาร์เลอร์ (Mahler. 1965

: 165-167) มีการสรุปตรงกันว่าขั้นตอนสำคัญมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นก่อตั้งกลุ่ม (The Involvement Stage) ในขั้นนี้สมาชิกที่เข้ากลุ่มยังไม่กล้าเปิดเผย เพราะยังไม่ไว้วางใจในกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์และสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่มและต้องใช้เวลาแก่สมาชิกพอสมควรอย่าเร่งรีบ
2. ขั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของกลุ่ม (The Transition Stage) เป็นขั้นต่อจากขั้นแรก กลุ่มเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการขึ้นบ้าง สมาชิกเริ่มรู้สึกไว้วางใจกัน มีความวิตกและตึงเครียดอยู่บ้าง ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามชี้แจงให้สมาชิกกล้าอภิปรายปัญหาของตัวเองอย่างเปิดเผย
3. ขั้นดำเนินการ (The Working Stage) ขั้นนี้สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะดีขึ้นมาก เปิดเผยตัวเอง อภิปรายปัญหาตามความเป็นจริง ร่วมกันแก้ไขปัญหาของสมาชิก ทุกคนได้สำรวจตนเอง เข้าใจปัญหาและพร้อมจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
4. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา (The Ending Stage) เมื่อสมาชิก เข้าใจปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง รู้วิธีการแก้และวิธีนำไปปฏิบัติด้วยความพอใจ ไม่มีข้อข้องใจตกค้าง กิจยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้

การจัดกลุ่ม

ในการจัดกลุ่ม นักจิตวิทยาหลายท่านได้เสนอหลักเกณฑ์ไว้คล้ายคลึงกัน เช่นเชอร์ทเชอร์และสโตน (Shertzer and Stone. 1968 : 457-461) เสนอวิธีการจัดกลุ่มไว้ดังนี้

1. การเลือกสมาชิก ควรเลือกผู้ที่มีความสนใจหรือปัญหาคล้ายคลึงกัน และประกอบด้วยทั้ง 2 เพศ มีวัยใกล้เคียงกัน เป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือและเต็มใจจะแสดงความคิดเห็นการเลือกต้องใช้วิธีสัมภาษณ์ทีละคน บุคคลที่ไม่เหมาะสมเข้ากลุ่มคือ พวกก้าวร้าว เหนียวอาย ปรับตัวยาก และไม่ควรจัดญาติหรือเพื่อนสนิทให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
2. ขนาดของกลุ่มไม่ควรใหญ่เกินไป การประมาณ 6-8 คน เพราะถ้ากลุ่มใหญ่เกินไปจะทำให้สัมพันธภาพลดลง
3. เวลา สำหรับเด็กมัธยมควรพบกันวันละ 1-1.30 ชั่วโมง สัปดาห์หนึ่งควรพบกัน 2-3 ครั้ง ควรพบกันอย่างน้อย 10 ครั้ง

4. ชนิดของกลุ่ม ควรเป็นกลุ่มชนิดปิด ไม่ใช่ลักษณะกลุ่มเปิด
5. การจัดนั่ง ควรจัดเป็นวงกลม เพื่อให้กลุ่มมีสัมพันธ์ภาพกันมากขึ้น
6. สมาชิกต้องรับผิดชอบในการตั้งใจฟังสมาชิก ร่วมอภิปรายปัญหาและ

ความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม

ข้อดีของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2524 : 418-419) ได้กล่าวถึงข้อดีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังนี้

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจใหม่ว่า ไม่เพียงแต่ตนเองเท่านั้นที่ประสบปัญหา ผู้อื่นก็ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันด้วย ทำให้ความรู้สึกโดดเดี่ยว ความละอายและความรู้สึกแปลกประหลาดลดลง
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกยอมรับและนับถือตนเองมากขึ้น เพราะการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม จะเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไขปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีค่าและมีความสามารถ
3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับประสบการณ์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในกลุ่ม
4. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีประสบการณ์ที่กว้างขวางมากขึ้นในการเผชิญปัญหาและสามารถตัดสินใจ เลือกทางแก้ปัญหาได้ถูกต้องและรอบคอบขึ้น
5. ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ครู เพราะสมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกยอมรับในความคิดเห็นและคำแนะนำของเพื่อนสมาชิกที่อยู่ในวัยและเผชิญปัญหาคล้ายคลึงกับตนมากกว่าผู้อื่น
6. เป็นการประหยัดเวลา บุคลากรและงบประมาณ เพราะสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มีปัญหาได้ครั้งละหลายคนในเวลาเดียวกัน

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

ความเป็นมาของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

ครัมโบลท์ซ (krumboltz. n.d) ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavior Counseling) ซึ่งการให้คำปรึกษาแบบ

พฤติกรรมนิยมนี้มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ของจิตวิทยากลุ่ม พฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ที่สำคัญ 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขคลาสสิก (Classical Conditioning) ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขการกระทำ (Operant Conditioning) และ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมยึดหลัก ว่า พฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งที่เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนกระบวนการให้คำปรึกษานั้น พยายามให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อเป็นการแก้ปัญหาและปรับปรุงตนเอง ผู้ให้ คำปรึกษาวิธีนี้มีความเห็นว่า การที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาแก้ปัญหาของตนได้นั้น ไม่ใช่เพียงแค่ ให้ความอบอุ่น ยอมรับและเข้าใจผู้รับคำปรึกษาเท่านั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องเน้นการสร้าง ประสบการณ์ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวที่ต้องการ ซึ่งจะใช้หลักการเรียนรู้เป็นวิธีการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น ใช้หลัก การให้แรงเสริมต่อพฤติกรรมที่ตนต้องการเพื่อให้เกิดพฤติกรรมนั้นอีก (ประหยัด ลักษณะงาม, 2524 : 97)

วิญญู พลศรี (2531 : 321) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการให้คำปรึกษาแบบ พฤติกรรมนิยมว่า เป็นการให้คำปรึกษาที่ใช้พื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง ลักษณะ ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ อันเนื่องมาจากการได้รับการฝึกหัด (practice) หรือการ มีประสบการณ์กับเรื่องนั้นๆ โดยตรง (Experiences) ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามทฤษฎีนี้จะเน้นวิธ ิการที่มีระบบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา

การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมยึดหลักว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่เรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้หลักการเรียนรู้เป็นวิธีการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยจะเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับผู้รับคำปรึกษาแต่ละคน

ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

อาภา จันทรสกุล (2530 : 220) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เชื่อว่ามนุษย์เกิดมามีทั้งดีและเลว มนุษย์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของ มนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้สามารถทำให้เกิดขึ้นได้โดยการจัดสิ่งแวดล้อม ภายใต้งैอนไขต่างๆ การเรียนรู้เก่ำสามารถทำให้หมดไป และทำนองเดียวกันก็สามารถทำ ให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ได้ มนุษย์สามารถที่จะควบคุมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้ แม้จะ

ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมก็ตาม

ลักษณะสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

อาภา จันทรสกุล (2535 : 221) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรม มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. มุ่งแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งพฤติกรรมนั้นสามารถสังเกตได้และสามารถประเมินได้

2. มีการวางเป้าหมายของการให้คำปรึกษา และวิธีการใช้อย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้สามารถประเมินเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาได้

3. การเลือกใช้วิธีการแก้ไขพฤติกรรม นิยามเลือกเทคนิคและวิธีการตามความเหมาะสมของลักษณะปัญหาในแต่ละบุคคล

หลักการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม

ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Condition)

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 32) กล่าวว่า ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น เชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากผลกรรม (Consequences) ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น สกินเนอร์ (Skinner) ให้ความสนใจกับผลกรรมสองประเภทคือ

1. ผลกรรมที่เป็นตัวเสริมแรง (Reinforcer) มีผลทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำอยู่นั้น มีอัตราการกระทำเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นผลกรรมที่อินทรีย์พอใจ

2. ผลกรรมที่เป็นตัวลงโทษ (Punisher) มีผลทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำนั้นยุติลง เนื่องจากเป็นผลกรรมที่อินทรีย์ไม่พอใจ

บทบาทและหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษา

สมพร สุกศันย์ (2533 : 162) อธิบายหน้าที่และบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาว่า ผู้ให้คำปรึกษาต้องเป็นผู้ที่ห่วงใย กระฉับกระเฉงมีบทบาทหน้าที่จัดประสบการณ์คอยชี้แนะแนวทาง ทำหน้าที่เปรียบเสมือนครู หรือผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไปสู่เป้าหมาย คือ มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ผู้ให้คำปรึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ดังนี้ คือ

1. เป็นผู้ชี้แนะแนวทาง

2. เลือกใช้เทคนิคให้เหมาะสมกับปัญหา
3. จูงใจให้ผู้รับคำปรึกษาแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
4. เป็นตัวแบบ

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ให้คำปรึกษาหน้าที่เป็นผู้ควบคุม (Controller) และเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Manipulator) พฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งวิธีที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุเป้าหมายนั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องอธิบายความจำเป็นพื้นฐานในการให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจ ยอมรับให้ความร่วมมือ และตั้งใจแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง

เทคนิคในการให้คำปรึกษา

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 151) อธิบายว่าเทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม แบ่งเป็นเทคนิควิธีเดียว และเทคนิคหลายวิธีผนวกกัน ผู้ให้คำปรึกษาควรจะเลือกใช้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการปรับพฤติกรรมเป้าหมายเทคนิคต่างๆ ได้แก่

1. เทคนิควิธีเดียว ผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการให้คำปรึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เช่น ใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก เพื่อเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย หรือเพื่อลดความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือเพื่อสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่

2. เทคนิคหลายวิธีผนวกกัน ผู้ให้คำปรึกษาสามารถใช้เทคนิคหลายๆ เทคนิคผนวกกัน เพื่อปรับพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุพฤติกรรมเป้าหมายได้เร็วขึ้น เช่น ใช้วิธีการให้การเสริมแรงทางบวก ผนวกกับวิธีการให้ตัวแบบ เป็นต้น

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2533 : 778-785) กล่าวถึง เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมว่ามีหลายวิธีเทคนิคสำคัญที่นิยมใช้มี 4 รูปแบบคือ

1. เทคนิคการเสริม (Reinforcement Technique)

เทคนิคการเสริมแรงในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่า พฤติกรรมใดที่บุคคลกระทำแล้วส่งผลให้เขาพึงพอใจ บุคคลจะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก ดังนั้นการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม จึงนำเทคนิคการ

เสริมแรงมาใช้ เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีกำลังใจ และมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นที่จะทำพฤติกรรมซ้ำอีก ทั้งนี้โดยให้การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) แก่ผู้รับคำปรึกษาทันที หรือโดยเร็วที่สุด เมื่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้น

หลักสำคัญในการใช้เทคนิคการเสริมแรงในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม

1.1 ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาร่วมกันทำความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับตัวเสริมแรงที่จะนำมาใช้ เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ หรือเกิดเพิ่มขึ้น

1.2 ผู้ให้คำปรึกษา ควรจัดสภาพการณ์ให้ผู้รับคำปรึกษามีโอกาสที่จะได้รับการเสริมแรง เพื่อให้เขามีกำลังใจที่จะกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นต่อไปอีก

1.3 ผู้ให้คำปรึกษา ควรให้การเสริมแรงแก่ผู้รับคำปรึกษาทันที หรือเร็วที่สุด เมื่อผู้รับคำปรึกษาได้แสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ถึงผลการกระทำ

2. เทคนิคการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก (Assertive Training Technique)

เทคนิคการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก ใช้ได้ผลดีกับบุคคลที่ต้องการจะแก้ไขพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าเข้าสังคม ไม่กล้าติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การฝึกจะเน้นเรื่องต่อไปนี้

2.1 การยืนหยัดถึงสิทธิส่วนบุคคล โดยไม่ก้าวร้าวสิทธิของบุคคลอื่น

2.2 การออกคำสั่งหรือการขอร้องอย่างมีเหตุผล ให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามกฎข้อตกลงร่วมกัน

2.3 การแสดงความรู้สึกทั้งทางด้านบวก และด้านลบอย่างเหมาะสม และเป็นไปอย่างเปิดเผยจริง ให้ผู้ที่เรสัมพันธ์ด้วยได้รับรู้

กลวิธี 6 ประการ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษานิยมนำมาใช้ในการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก ได้แก่

1) การสอน (Instruction)

2) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

3) การให้ตัวแบบ (Modeling)

4) การฝึกซ้อมพฤติกรรม (Behavior Rehearsal)

5) การใช้การเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcement)

6) การฝึกฝนเป็นบ้าน (Homework Assignment)

3. เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling Technique)

เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ มีพื้นฐานสำคัญมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาดังนี้

3.1 เพื่อการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ โดยการสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบ สามารถช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เรียนรู้ทักษะใหม่ที่เป็นต่อการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

3.2 เพื่อการลดหรือเพิ่มพฤติกรรมที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้ว การเรียนรู้จากการสังเกต สามารถช่วยเพิ่มเติม หรือลดการแสดงออกของพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษาให้เป็นไปตามประสงค์

3.3 เพื่อส่งเสริมการตอบสนองต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จะมีผลให้ผู้รับคำปรึกษาตอบสนอง โดยการแสดงพฤติกรรมจากที่ได้เรียนรู้ด้วยความสมัครใจ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2535 : 257-258) ได้กล่าวสรุปหลักการเสนอตัวแบบดังนี้

1. เสนอตัวแบบที่เป็นตัวจริง (Life model) ในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง ตัวอย่างตัวแบบจริง ได้แก่ พ่อแม่ เพื่อน ผู้ให้คำปรึกษา ตัวแบบอีกประเภทหนึ่ง คือ ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ การ์ตูน ข้อเขียน เป็นต้น

2. ลักษณะของตัวแบบมีอิทธิพลต่อผู้รับคำปรึกษาเป็นอย่างยิ่ง ควรเลือกใช้ตัวแบบที่มีชื่อเสียง มีความรู้ มีความสามารถ มีเสน่ห์ และมีอำนาจ และควรเป็นตัวแบบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้รับคำปรึกษา เช่น เพศเดียวกัน วัยใกล้เคียงกัน

3. เสนอตัวแบบหลายๆ ลักษณะ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาจะได้เรียนรู้ผสมผสานพฤติกรรมของตัวแบบเข้าด้วยกัน และมีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการแสดงออกในหลายๆ สถานการณ์

4. การใช้การสอน หรือการเตรียมการก่อนดูตัวแบบ โดยผู้ให้คำปรึกษาอธิบายว่า ควรสังเกตอะไรจากตัวแบบ และจัดลำดับสิ่งที่จะสังเกต เป็นต้น เพื่อให้ผู้รับคำ

ปรึกษาให้ความสนใจต่อตัวแบบมากขึ้น

5. ให้ผู้รับคำปรึกษาดูตัวแบบซ้ำๆ หลายครั้ง สลับกับการให้คำชี้แนะของผู้ให้คำปรึกษา

6. วิธีการใช้ตัวแบบมีหลายวิธี ควรใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับคำปรึกษา เช่น วิธีแรกให้ผู้รับคำปรึกษาดูตัวแบบอย่างเดียวก่อน วิธีที่สอง ให้ผู้รับคำปรึกษาดูแบบแล้วแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบทันที วิธีที่สาม ให้ผู้รับคำปรึกษาดูแบบแล้วแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยชี้แนะและแก้ไข ผลจากการให้คำปรึกษาทั้งสามวิธีพบว่า วิธีที่สามมีประสิทธิภาพที่สุด

7. การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบจะมีประสิทธิภาพสูงสุด ถ้าผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบทันที

8. บางครั้งอาจใช้การแสดงบทบาทสมมติช่วยในการฝึกแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ในสถานการณ์ที่ปลอดภัยกว่า

9. เมื่อผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องเสริมแรงทางบวกทันที

10. ให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปลักษณะพฤติกรรมของตัวแบบที่สังเกต จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถเรียนรู้ และเก็บจำลักษณะของตัวแบบได้ดีขึ้น

11. หลังจากการฝึกซ้อมพฤติกรรมในสถานการณ์ในห้องให้คำปรึกษาจนเกิดความมั่นใจแล้ว ให้ผู้รับคำปรึกษาไปทดลองปฏิบัติในสถานการณ์จริง พร้อมรายงานผลการแสดงพฤติกรรม

4. เทคนิคการจัดความรู้สึกลัววิตกกังวลอย่างเป็นระบบ (Systematic Desensitization Technique) เป็นการช่วยขจัดความกลัว และความวิตกกังวลของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลบางคนหรือต่อสถานการณ์บางลักษณะ เทคนิคนี้สามารถนำไปใช้ช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาการปรับตัวไม่เหมาะสมเกี่ยวกับความหวาดกลัว หรือความวิตกกังวล เทคนิคการจัดความรู้สึกลัววิตกกังวลอย่างเป็นระบบ มีพื้นฐานมาจากหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขคลาสสิก (Classical Conditioning)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการให้คำปรึกษาดังนี้ คือ การฟัง การเงี่ยบ การตั้งคำถาม การทวนซ้ำ การตีความหมาย การให้กำลังใจ และใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรม ได้แก่ การใช้ตัวแบบที่เป็นวิดิทัศน์ การเสริมแรง

2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศ

อำนวย ทะพิงค์แก (อำนวย ทะพิงค์แก. 2513 : 66-72) ได้ทำการศึกษาโดยให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2510 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 108 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 49 คน และกลุ่มควบคุม 49 คน โดยใช้คะแนนสอบไล่ของมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นเกณฑ์ ในการแบ่งกลุ่ม ให้มีคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มใกล้เคียงกัน กลุ่มทดลองได้รับ 8eปรึกษาแก่นักจิตวิทยาตลอดภาคเรียนที่ 1 และ 2 นักจิตวิทยาให้คำปรึกษาแก่กลุ่มทดลองเป็นรายบุคคล 5 ครั้ง ครั้งละ 10-30 นาที และให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่มตามประเภทของปัญหากลุ่มละ 3 ครั้ง รวมได้รับคำปรึกษาคนละ 8 ครั้ง ปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยภาคเรียนที่ 2 มากกว่าภาคเรียนที่ 1 ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีแนวโน้มที่จะเพิ่มค่าระดับคะแนนเฉลี่ยเพียงเล็กน้อย นอกจากการให้คำปรึกษาจะมีผลในการเพิ่มค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแล้วยังทำให้นักศึกษาประมาณร้อยละ 20 ของนักศึกษาที่ได้รับคำปรึกษาเป็นรายบุคคลจากนักจิตวิทยา และนักศึกษาร้อยละ 70 มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษามีประโยชน์ต่อการปรับตัว ทำให้มีความอบอุ่นใจและมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น นักศึกษาร้อยละ 65 เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยตั้งสำนักงานให้คำปรึกษา เพื่อช่วยนักศึกษาแก้ปัญหาต่าง ๆ

ต่อมาในปี 2522 วราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์ (วราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์. 2522 : 34-56) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ต่อการปรับตัวด้านสังคมของกลุ่มนักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแก ซึ่งได้รับการฝึกความรู้สึกก่อนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2521 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 48 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการฝึกการรับรู้ความรู้สึกก่อน และให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 2 จะได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการกิจกรรมอันใดเลย กลุ่มทดลองสมาชิกจะพบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลาติดต่อกัน 5 สัปดาห์ ผลการ

ศึกษาพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่ม และนักเรียนที่ไม่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มมีการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ไม่มีการฝึก มีการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่างกัน

ส่วนในด้านทัศนคติที่มีต่อการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางบวกต่อการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สำหรับ วิจารณ์ จันทะปิยะ (วิจารณ์ พูทวี, 2523 : 21 อ้างอิงมาจาก วิจารณ์ จันทะปิยะ) ได้ทำการวิจัยถึงผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ระดับชั้นประกาศนียบัตรการศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 จำนวน 44 คน โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีผลเฉลี่ยทางการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ใกล้เคียงกันและแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม การให้คำปรึกษาใช้เทคนิคแบบละกลุ่ม คือแบบนำทาง (Directive counseling group) แบบไม่นำทาง (Non-directive counseling group) และแบบผสมผสาน (Eclectic counseling group) ผลการทดลองเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของภาคเรียนที่ 3 ของแต่ละกลุ่มมาเทียบกับกลุ่มควบคุม ปรากฏว่าการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่ม ไม่นำทางแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ในระยะเวลา 1 ภาคเรียน ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นกว่าการไม่ให้คำปรึกษา

ปีถัดมา วิญญู พูลศรี (วิญญู พูลศรี, 2523 : 60) ศึกษาผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนของนักศึกษาของระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ 1 วิทยาลัยครูเชียงใหม่ จำนวน 8 คน โดยให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 1.30 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ติดต่อกันรวมเป็น 12 ครั้ง ผลปรากฏว่า หลังจากให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแล้ว สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนความวิตกกังวลในการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนของนักศึกษาเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .043 และในปีเดียวกันนี้ วิจารณ์ พูทวี (วิจารณ์ พูทวี, 2523 : 42) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อสัมฤทธิ์ผล

ในการเรียน และนิสัย รวมทั้งทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุโมงค์ จังหวัดลำพูน จำนวน 8 คน โดยดำเนินการแบบเดียวกัน ผลปรากฏว่าหลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัย และทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .012

จากผลงานวิจัยในประเทศดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการที่ช่วยแก้ไขและพัฒนาส่งเสริมบุคคล เช่น ช่วยลดความวิตกกังวล ช่วยแก้ปัญหาการปรับตัวทางสังคม ทางการเรียน และช่วยพัฒนาอัตมโนทัศน์ของคนเราด้วย

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยของโรเจอร์ส (Rogers. 1902 : 30-31) โดยการออกแบบสอบถามให้สมาชิกที่เคยได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 481 คน ตอบ พบว่า สมาชิกร้อยละ 57 มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจ สมาชิกร้อยละ 30 มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ให้ผลในทางสร้างสรรค์ และสมาชิกร้อยละ 45 มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ให้ประสบการณ์ที่มีค่าและมีความหมายยิ่ง

ต่อมา แคปแลน (Caplan. 1957 : 124-128) ได้ทำการศึกษาเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชายที่มีประวัติเกี่ยวกับการต่อต้านกฎของโรงเรียน โดยการให้คำปรึกษา 10 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที พบว่า การรู้จักตนเองและการยอมรับตนเอง มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แลคเซอร์ และคณะ (Laxer and others. 1967 : 454-457) ได้ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม แก่เด็กเรียนชายระดับ 9 อายุระหว่าง 13-16 ปี ของโรงเรียน 3 โรงเรียน คัดเลือกมาโรงเรียนละ 20 คน เฉพาะนักเรียนที่ชอบฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียนอย่างร้ายแรง นักจิตวิทยา การปรึกษาเป็นผู้เคยร่วมอยู่ในงานด้านแนะแนวของโรงเรียนมาอย่างน้อย 3 ปี มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อยคนละ 7-19 ปี นักจิตวิทยาการปรึกษาจะได้รับการฝึก 4 ครั้ง ซึ่งจะได้รับการกระตุ้นให้ใช้เทคนิคที่เขาคุ้นเคย โดยพยายามดัดแปลงให้เข้ากับสถานการณ์ ในการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ในระยะแรกนักจิตวิทยาการปรึกษาจะพยายามให้นักเรียนได้พูดถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ตนอยากจะทำมาพูดเพื่อการอภิ-

ปรายกัน ซึ่งอยู่ในลักษณะของการให้คำปรึกษาแบบผู้มารับบริการเป็นศูนย์กลาง ให้การปรึกษาอาทิตย์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที รวมแล้วแต่ละกลุ่มจะได้รับการปรึกษาอย่างน้อย 600 นาที ผลการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยของการเปลี่ยนแปลงของแต่ละตัวแปร ได้นำมาคำนวณและวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวน เพื่อใช้ในการทดสอบความมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเลย อัตราการลดลงของความเครียดทางอารมณ์ของผู้รับบริการไม่มีนัยสำคัญ ($p > 10$) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการให้คำปรึกษาของผู้รับบริการในด้านลบจะไม่มีนัยสำคัญ ($p > 10$)

ต่อมา แซมมวลวิช (Samulewics. 1975 : 2625) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ยึดผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง และฝึกอบรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์อัตโนมัติ และการปรับพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมที่มีปัญหาการปรับตัว กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 42 คน เป็นชาย 26 คน เป็นหญิง 16 คน มีระดับ I.Q. 85-115 นักเรียนทั้งหมดได้รับการสุ่มเข้าทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยที่กลุ่มทดลองแต่ละกลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน สมาชิกในกลุ่มพบกันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ กลุ่มทดลองที่ 1 เน้นถึงการแสดงออกของอารมณ์ ความรู้สึก กลุ่มทดลองที่ 2 เน้นการวิเคราะห์วิจารณ์โดยใช้ความคิด ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกพัฒนาวิธีการแก้ปัญหา เมื่อประสบกับสถานการณ์นั้น ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการทดลองครั้งนี้ได้ใช้ผู้ให้คำปรึกษา 2 คน พบว่าประสิทธิภาพของผู้ให้คำปรึกษา มีผลต่อการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้วย

ในปีเดียวกัน เวอร์นอท (Vernot. 1975 : 3402 A) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยใช้โปรแกรมเดียวกับมนุษยสัมพันธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายในเกรดเอ จากโรงเรียนแถบชานเมือง จำนวน 52 คน โดยผ่านการคัดเลือกจากเกณฑ์ต่อไปนี้

1. เป็นนักเรียนที่ถูกทำทัณฑ์บนอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 1 ปีที่ผ่านมา
2. เป็นนักเรียนที่มีอัตราการขาดเรียนมาก โดยไม่ทราบสาเหตุ (อย่างน้อย 20 วัน) จากปีที่ผ่านมา
3. เป็นนักเรียนที่มีประวัติว่าก่อให้เกิดความเสียหายต่อโรงเรียน เช่น การทะเลาะวิวาทอย่างน้อย 2-3 ครั้ง ในปีที่ผ่านมา

นักเรียนเหล่านี้ถูกสุ่มให้อยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใน 3 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง 14 คน กลุ่มควบคุม 17 คน และกลุ่มหลอก 16 คน โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนี้รวบรวมเอา กิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างทักษะในการสื่อสารและแก้ปัญหาการลดความขัดแย้ง และการตัดสินใจ ผลการทดลองพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มยังมีความประพฤตินี้แตกต่างกันแต่อย่างไรก็ตามในกลุ่มทดลองนั้นพบว่า มีการพัฒนาด้านความประพฤติมากกว่ากลุ่มควบคุม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ใช้ได้ผลดีกับปัญหาต่างๆ หลายด้าน เช่น การลดความวิตกกังวลในการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียน ปัญหาการเรียน ปัญหาการปรับตัว ปัญหาความประพฤติและการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เน้นบรรยากาศแห่งการยอมรับ ความอบอุ่น สำนึกความรู้สึก ปัญหา รวมทั้งร่วมกันหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้เหมาะสม

ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะนำวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาใช้ ในการปรับพฤติกรรมนักเรียนให้เหมาะสม โดยให้เป็นพฤติกรรมที่ไม่รบกวนการเรียนการสอนในชั้น ตั้งใจเรียน ไม่ก่อการทะเลาะวิวาทรุนแรงกับคนอื่น หาทางออกของความคับข้องใจและอารมณ์ดังเครียดในทางที่เหมาะสม ไม่ขัดต่อสังคม ไม่รบกวนและทำให้คนอื่นเดือดร้อนได้รับอันตราย เป็นต้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

ในเรื่องนี้ ทองเรือน อมรรักษ์กุล (2520 : 4 - 5) ได้กล่าวว่าปัจจุบันเรื่องของกลุ่มได้รับความสนใจจากบุคคลในวงการต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ได้มีผู้นำเอาพลังกลุ่มไปเป็นเครื่องมือในการทำงานและการดำเนินงานต่าง ๆ ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น นำไปใช้ในการศึกษา การพัฒนาบุคคล การพัฒนาองค์การ การพัฒนาชุมชน การพัฒนากลุ่มทางธุรกิจและกลุ่มทางการเมือง เป็นต้น โดยมีองค์ประกอบและขบวนการที่ไม่เหมือนกัน พร้อมทั้งเรียกชื่อต่าง ๆ กันไป เช่น กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) กลุ่มอบรม (Training Group) และกลุ่มฝึกรับความรู้สึก (Sensitivity Group) เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนวุ่นวาย

ในเรื่องความหมายของชื่อกลุ่มที่แตกต่างกันออกไป แทรกซ์เลอร์ และ นอร์ท (Traxler and North) จึงได้เสนอให้มติดำเนินการกลุ่ม (Group Work) ขึ้นเพื่อให้มีความหมายครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการแนะแนวและการบริการ

สำหรับความหมายของกิจกรรมกลุ่มนั้น โอลเซน (Ohlsen. 1970 : 6 - 7) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ 2 ประการ คือ

1. กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิก หรือผู้นำการอภิปราย เพื่อให้สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายของกลุ่ม โดยปกติผู้นำในกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่ม นำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปราย เพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในช่วงเวลา เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนงานกลุ่มให้สมาชิก

2. กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการ คือ ผู้เรียนได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

นอกจากนี้ แฮโรลด์ (Herrold. 1952 : 492 - 504) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน สำหรับ คมเพชร จิตร์ศุภกุล (2522 : 14) ได้อธิบายว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม ประ

กลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคนซึ่งสอดคล้องกับ นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 20) ซึ่งกล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดแก่สมาชิกขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่า ต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใดก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น ในทำนองเดียวกันนี้ จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529 : 6) ได้กล่าวว่า

กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง ประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งได้มาจากการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันมีการร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน และผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้เข้าร่วมกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ในด้านการทำงานและด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคน

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้นนี้ พอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึงกระบวนการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองโดยการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Group Interaction) มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้ อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

สำหรับจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มนี้ แทรกซ์เลอร์ และนอร์ท (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 5 - 6 อ้างอิงมาจาก Traxler and North. n.d.) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัย หรือในโรงเรียน โดยการจัดการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ หรือนำไปจัดในรูปของการแนะแนวได้ตลอดทั้งปี

2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับในหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียนการใช้ห้องสมุด การศึกษาในโอกาสต่าง ๆ หรือเรื่องส่วนตัวต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน

3. เพื่อเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพราะทำให้ให้นักเรียนคุ้นเคยกับครูแนะแนวในขณะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4. เพื่อการปรับตัว การบำบัดรักษาและความเจริญงอกงามของบุคคลของกลุ่ม นอกจากนั้นกิจกรรมกลุ่ม ยังสามารถนำมาเป็นเครื่องช่วยในการแก้ไขเรื่องส่วนตัวได้ เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้ เบนเนต (Bennett. 1963 : 5 - 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่มในการแนะแนวไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้าน การศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น

1.1 การปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ เพื่อให้เขาได้ประโยชน์จาก ทางโรงเรียนมากที่สุด

1.2 การได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นกลุ่มและช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์จากกลุ่ม อันจะช่วยให้พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่ม เป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ

1.3 การศึกษากลุ่มในเรื่องปัญหาของการเจริญเติบโต เพื่อรู้จักปรับ ตนให้สมกับวัยอย่างมีเหตุผล

1.4 การศึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง พัฒนาความสนใจ ความสามารถ บุคลิกภาพ ลักษณะเด่นของตนเองและปรับตนทางสังคม ส่วนตัว

1.5 การศึกษากลุ่ม เพื่อหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ที่จะส่งเสริมการ เรียนรู้

1.6 การศึกษากลุ่มถึงเรื่องชีวิตการทำงาน และปัญหาของการปรับตัว ต่ออาชีพ ความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ

1.7 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ วิธีการที่จะสร้างโครงการและวางแผนอาชีพ ในระยะยาวที่เหมาะสม

1.8 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ วิธีการที่จะสร้างโครงการและวางแผน การ ศึกษาในระยะยาวที่เหมาะสม

1.9 ช่วยพัฒนามาตรฐานค่านิยมของบุคคล อันจะช่วยให้เขาสามารถ เลือกประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิตและพัฒนาปรัชญาของตนเองได้

2. กิจกรรมกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่ได้มีโอกาส ปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจและได้ข้อคิดในปัญหาต่าง ๆ ของบุคคล มากขึ้น ทั้งศึกษาปัญหาของคนที่เกี่ยวข้องกันในบรรยากาศที่อ่อนโยน ผ่อนตามและนำมาแก้ไข ปรับปรุงบุคลิกภาพ และวิถีทางชีวิตของเรา กลุ่มเปิดโอกาสให้เราวินิจฉัยตนเองและผู้อื่น

3. ช่วยให้คุณถึงจุดมุ่งหมายของการแนะนำอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพมากกว่าเป็นรายบุคคล

4. ช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของปัญหาต่าง ๆ

สำหรับ วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522 : 170 - 172) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อนำมาพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดกิจกรรมกลุ่มที่มีความสามารถ ตลอดจนรู้กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สาเหตุที่เราใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาบุคคลนั้นก็เพราะการเรียนรู้ โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากจะได้ปฏิบัติแล้วยังเกิดความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นด้วย ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจะทำให้บุคคลเกิดความซาบซึ้งประทับใจ มากกว่าการที่จะสอนให้บุคคลมีพัฒนาการเองโดยใช้วาจาเพียงอย่างเดียว จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง การอยู่ร่วมกันกับสมาชิกอื่นในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้คุณเกิดการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการของตนเอง รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีปฏิกริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้

2. เพื่อใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกลุ่มกัน ก็ย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันดีขึ้น

3. การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น

การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านใดแก่สมาชิก ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใด ก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้มีโอกาสในการที่จะปรับปรุง แก้ไข พัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ และสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นด้วย

3.3 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

เกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มนี้ พนม ลัมอารีย์ (ม.ป.ป. : 56 - 57) ได้กล่าวถึงประโยชน์อันเกิดจากการเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกไว้ดังนี้ คือ

1. กลุ่มจัดเป็นสนามทดลองสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น เด็กวัยรุ่นต้องการคบเพื่อนต่างเพศ แต่มีความรู้สึกเคอะเขินแต่ถ้าเด็กเหล่านั้นได้เข้ากลุ่มมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ปฏิริยาดังกล่าวนั้นก็จะค่อย ๆ หายและเป็นปกติได้ หรือในกรณีที่คนพูดเก่งแต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหน ก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น

2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และช่วยปรับปรุงเจตคติตลอดจนนิสัยใจคอของสมาชิก รวมทั้งให้สมาชิกเป็นกำลังใจให้กันและกัน

3. กลุ่มช่วยเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกันซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความอดทนด้วย

4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น กำลังใจ ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รักและได้รับความยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

นอกจากนี้ คมเพชร นัตรศุภกุล (2530 : 15 - 19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activities) ว่านอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านการพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม คุณค่าด้านอาชีพตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่มเมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้ได้รับความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวผู้เรียน

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้นจะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดี ในโรงพยาบาลและคลินิกจะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียน ผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันอาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษา

แบบกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียน มีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถมีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้ และโรเจอร์ส (Rogers. 1970: 121 - 122) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาวิจัยของ กิบ (Gibb) ที่พบว่าวิธีการกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยาอย่างมากกล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้นตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตน มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจในตนเอง (Self - Actualization) การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเองมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเจตคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่นหมายความว่าบุคคลจะยอมรับตนเองพัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ในด้านเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจลดน้อยลงมีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้นลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้นและมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน (Interdependence) เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

จากประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่า การทำกิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้

3.4 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

สำหรับขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มออตตาเวย์ (Ottaway. 1966: 7) กล่าวว่ากลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระ โดยทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนัก ทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินอย่างทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีสมาชิก 9 - 10 คนจึงจะ

ทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด ในทำนองเดียวกันนี้ วัตสันและแฮร์ (Deithon. 1971:225 ;citing Watson and Hare. n.d.) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีขนาดไม่ใหญ่มาก และควรมีจำนวน 5 คนเป็นอย่างน้อยแต่บางทีก็อาจกำหนดให้มีจำนวน 12 - 15 คนก็ได้เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจ เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองน้อยลง แต่ก็ควรมีการแบ่งกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม เพื่อให้มีขนาดเหมาะสม ถ้ามีกลุ่มขนาดใหญ่เกินไปโอกาสที่สมาชิกจะมีส่วนร่วมจะลดน้อยลงอาจทำให้กลุ่มแตกแยกกันง่ายขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ทรัมและมิลเลอร์ (Deighton. 1971:225;citing Trump Miller. n.d.) มีความเห็นว่าสมาชิกของกลุ่มควรมีประมาณ 12 - 15 คน กลุ่มไม่ควรเล็กกว่านี้เพราะจะทำให้สิ้นเปลือง แต่ถ้าขนาดใหญ่ไปกว่านี้ก็ไม่ใช่เพราะสมาชิกจะขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรสุณกุล (2530 : 26) กล่าวว่าขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกันจะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไป ความจำเป็น สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะรับผิดชอบทั้งหมดในขณะที่สมาชิกคนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่ไม่มียานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน จะใหญ่เท่าใด ย่อมขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และระดับบุคลิกภาพของบุคคลในกลุ่ม ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นของ เยาวพา เดชะคุปต์ (2517 : 34) ซึ่งกล่าวว่า ขนาดของกลุ่มที่จะช่วยให้การทำงานหรือการเรียนการสอนประสพผลดี ควรเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 5 - 15 คน และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่น ๆ (2511 : 5) ที่กล่าวว่า ในวงการศึกษา นักจิตวิทยามักจะศึกษากลุ่มขนาดเล็กมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างใกล้ชิด และในด้านการเรียนรู้ก็จะมีการเรียนรู้ได้ดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

3.5 ลำดับขั้นการพัฒนาของกระบวนการกลุ่ม

ในเรื่องนี้ เยาวพา เดชะคุปต์ (2517 : 163 - 166) ได้แบ่งขั้นตอนการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือค้นคว้าแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลของการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรม จะเป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านคือ

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย ได้แก่ การที่ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ การค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ คือ ความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การรับรู้ แนวคิด และการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหา เป็นอย่างดีและช่วยให้ผู้เรียนได้สามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านปัญญา หรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนเกิดการเห็นจริง หรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และสร้างแนวความคิด จากสิ่งที่ได้รับรู้ขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวความคิด และเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ขึ้นด้วยตนเอง

1.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม คือ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง และเกิดผลดีอีกด้วย

2. ระยะวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางสามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มวิธีการเรียนผลการเรียนรู้ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองยิ่งขึ้น

3. ระยะสรุป และประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบ แนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคตหรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้น จะทำได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ หรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้นรวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้น และประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

4. ระยะประเมนผล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่ม จากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะและติชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

นอกจากนี้ คมเพชร จิตรสกุล (2522 :23) ได้กล่าวถึง ระยะพัฒนาของกลุ่มว่า เมื่อสมาชิกเริ่มเข้ากลุ่ม อาจจะพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกในกลุ่มนั้น มีความแตกต่างจากที่เข้ากลุ่มได้เป็นเวลานานแล้วทั้งนี้เพราะว่าการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้น จะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ดังนั้นมักจะพบว่า กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะคือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขัน และมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้ง และความคับข้องใจ
3. ระยะกลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงาน และยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

3.6 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ในเรื่องนี้ ทิศนา ขัมมณี (2522 :201 - 202) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีว่า มีอยู่หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเอง ภายใต้อัตนัยหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role - Play) เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้ยังมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์

และอภิปรายเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนยิ่งขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดง เพราะอาจ เป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เรียนหรือกำหนดให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้จะ เป็นวิธีการที่ช่วยทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในกรณีจะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่นซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกันจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิด ความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้ เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้วอาจจะเพราะเล็งเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียน กลุ่มย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมขึ้น ส่วนเทคนิควิธีการและสื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในกลุ่มนั้น นภาพร พุ่มพฤษ (2529 : 38 - 39) ได้สรุปว่า มีการพัฒนาสื่อใหม่ ๆ มาใช้มากมาย เช่น ไมโครคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ เทป สไลด์ หนังสืออ่าน หุ่นเชิดมือ ภาพวาด การสะท้อนบทบาท (Roel Rehearel) การเดินรำ ดนตรี การเคลื่อนไหวต่าง ๆ สื่อท้องถิ่น บทกวี นวัตกรรมความคิดใหม่ ๆ เป็นต้น ซึ่งจากการพัฒนาเทคนิค สื่อและวิทยาการความก้าวหน้าทางจิตวิทยาตลอดกิจกรรมแปลกใหม่ที่ใช้มาใช้ในการกิจกรรมกลุ่มนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มให้สามารถกำหนดโครงสร้าง กิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่มได้

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศ

สำหรับในประเทศไทยได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ผลของกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อคุณลักษณะต่าง ๆ อาทิเช่น

มัทธนา อังตระกูล (2524 : 45) ได้ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนานิสภาพแห่งตนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองเรือวิทยา จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน ปรากฏว่า คะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและนักเรียนในกลุ่มทดลองมีการพัฒนานิสภาพแห่งตนดีขึ้น

ในปี พ.ศ. 2525 ได้มีผู้ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 52) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน ผลการทดลองพบว่า หลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนมีพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น และกลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางวินัยในตนเองสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม และนิภา วิจิตรศิริ (2525 : 49) ได้ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแควสrigวิทยง จังหวัดสระบุรี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้นหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ในปีพ.ศ. 2529 จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529 : 54) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มจะมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่า ก่อนได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนภาพร พุ่มพฤษ (2529 : 74) ได้ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม ในการพัฒนาความภาค

ภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 14 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของ บุญศรี จันทนาเจริญเลิศ (2530 : 50) ซึ่งได้ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงขึ้นหลังจากการใช้กิจกรรมกลุ่ม

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มน่าจะสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

งานวิจัยในต่างประเทศ

เทรปปา และไฟร์ค (Treppa and Frike. 1972 : 466 - 468) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเข้าใจในตนเองโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการฝึก และกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับการฝึกเลย กลุ่มละ 11 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลอง มีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่ การนับถือตนเอง การยอมรับตนเองความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติ

ในปีต่อมา เล็ก (Lex. 1973 : 6093 - A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติของนักศึกษา ด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมลรัฐอินเดียนา ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนแบบเก่า กับกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การพัฒนาจิตใจทางด้านศาสนาของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่างการทดสอบก่อนสอนและทดสอบหลังสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จากรายงานของกลุ่มทดลองพบว่า นัก

ศึกษารูสึกพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับ เพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างอิสระในเรื่องคำนิยม และทุกคนยินดีร่วมในกิจกรรมกลุ่ม อยากรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ต่อไป

สำหรับ แมคเคลเลอร์ (Mc.Kellar. 1977 : 4045 - A) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกกับอาสาสมัครที่เป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย จำนวน 69 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกกับกลุ่มทดลอง 5 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกใด ๆ ทั้งสิ้น ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึก กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้นักศึกษาในกลุ่มทดลอง ยังมีทัศนคติต่อตนเองว่าเป็นคนกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเองและต้องการเข้าร่วมกลุ่มมากขึ้นด้วย

ส่วน เดอร์ชมิทท์ (Durschmidt. 1977 : 3953 - A) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อใช้ในการพัฒนาความไว้วางใจในตนเองของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง จำนวน 38 คน โดยการให้เข้าร่วมกลุ่มการสัมมนาที่เปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมจำนวน 63 คน ยังคงให้เรียนตามปกติ ผลปรากฏว่า เมื่อเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีการยอมรับตนเองดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเข้าใจตนเองของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง การนับถือตนเอง การยอมรับตนเอง ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนเสริมสร้างพฤติกรรมกล้าแสดงออกของบุคคล

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต

4.1 ความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกต

การสังเกตเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 8 -9) ให้ความหมายของการสังเกตว่า หมายถึงการเฝ้าดูอย่างมีจุดมุ่งหมายและได้แบ่งชนิดของการสังเกตโดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ 3 เกณฑ์ คือ ใช้วิธีการในการสังเกตเป็นเกณฑ์ ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ และใช้ผู้ถูกสังเกตเป็นเกณฑ์

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 35) กล่าวว่า การสังเกตเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาพฤติกรรม ลักษณะของพฤติกรรมที่จะสังเกต จะต้องเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกหรือตอบโต้ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งและจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ นับได้ ได้ยินได้ และวัดได้

สำหรับจุดมุ่งหมายของการสังเกตนั้น ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 35) ได้กล่าวว่า เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษาแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมไว้นั้นไปวิเคราะห์ต่อไป จะได้ทราบว่าพฤติกรรมที่ประสงค์จะปรับนั้นเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ซึ่งสอดคล้องกับ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2524 : 264) ที่กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมนั้น จะทำให้นักวิจัยพฤติกรรมได้ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ของพฤติกรรมที่ต้องการที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้นักวิจัยพฤติกรรมสามารถตัดสินใจอย่างถูกต้องว่าพฤติกรรมใดควรจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกตได้ว่า การสังเกตเป็นการเฝ้าดูอย่างมีจุดมุ่งหมายในสถานการณ์จริง ๆ ลักษณะของพฤติกรรมที่จะสังเกตจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ นับได้ ได้ยินและวัดได้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ ว่าพฤติกรรมใดจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

4.2 หลักในการสังเกตพฤติกรรม

ในการสังเกตพฤติกรรมนั้น ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 35-48) กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมนั้นผู้รับการทดลองจะต้องไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต โดยผู้สังเกตต้องอยู่ในห้องสังเกตพฤติกรรมหรือนั่งอยู่หลังชั้นเรียนหรือนั่งในที่ที่เหมาะสมที่สุด และไม่ควรถูกสังเกตเห็นกับนักเรียนคนใดคนหนึ่งจนเกินไป อีกทั้งจะต้องไม่แสดงความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษและไม่ควรรบกวนนักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรมด้วย

การบันทึกพฤติกรรมนั้น มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดลักษณะพฤติกรรมที่ประสงค์จะสังเกตและบันทึกให้ชัดเจนเพื่อจะได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมนั้นได้ถูกต้อง
2. เลือกแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยมุ่งให้สอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา และจุดมุ่งหมายของการปรับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ อาจจะเลือกการ

สังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) หรือแบบสุ่มเวลา (Time Sampling)

2.1 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling)

เป็นการเลือกสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เท่านั้น โดยนับความถี่หรือจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต

2.2 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา (Time Sampling) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตแบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ แล้วนับเฉพาะจำนวนช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษานั้นคือ ผู้สังเกตจะสังเกตเพียง 1 ครั้ง ในแต่ละช่วงเวลาเท่านั้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า และด้านภาษาท่าทางด้านละ 3 พฤติกรรมขึ้นไป จาก 5 พฤติกรรม รวม 6 พฤติกรรมขึ้นไป จาก 10 พฤติกรรม จำนวน 26 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูง โรงเรียนวัดจันทร์ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า และด้านภาษาท่าทางด้านละ 3 พฤติกรรมขึ้นไป จาก 5 พฤติกรรม รวม 6 พฤติกรรมขึ้นไป จาก 10 พฤติกรรม จำนวน 16 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จากประชากร และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครูประจำวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงในแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว โดยผู้วิจัยได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวให้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทราบก่อนทำการประเมินเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันแล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละห้องซึ่งมี 3 ห้องเรียนรวมจำนวน 95 คน

2. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ได้นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า และภาษาท่าทางด้านละ 3 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 5 พฤติกรรม รวม

6 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 10 พฤติกรรม จำนวน 26 คน สอดคล้องกับที่ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตประเมินคือ เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 จำนวน 8 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 2 จำนวน 8 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 3 จำนวน 10 คน

3. สุ่มอย่างง่ายมา 2 ห้องเรียน ได้ห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1, 2 ขอความร่วมมือนักเรียนในการเข้าร่วมการทดลอง แล้วสุ่มห้องเรียนอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 คือ ห้องประถมศึกษาปีที่ 6/1 และกลุ่มทดลองที่ 2 คือ ห้องประถมศึกษาปีที่ 6/2

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
3. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
4. โปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.2 สัมภาษณ์ครูประจำวิชาและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ในเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่พบในชั้นเรียนและผู้วิจัยไปสังเกตอีกครั้งหนึ่ง
 - 1.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1.1 และ 1.2 มาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วนำไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญชน และ อาจารย์พรณิศา วาณิชยการ ตรวจสอบ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 1.4 นำแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่พบในห้องเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตการบันทึกพฤติกรรม และพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวที่พบโดยทั่วไป ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ชัดเจน แล้วจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.3 นำข้อมูลที่ได้จาก ข้อ 2.1, 2.2 และคำตอบจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการประเมินของครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่สอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัยมาสร้างเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญชน และอาจารย์พรหมิศ วาณิชยการ ตรวจสอบ

2.4 ผู้วิจัย ปรับปรุงและแก้ไขแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาใช้บันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

3. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.2 สร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

3.3 นำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

3.4 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้น มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ใน ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

3.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

สำหรับโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง รวม 10 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 16.00-17.00 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

4. โปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

4.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ อาจารย์ไพศาล อินประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญ และ อาจารย์ พรรณพิศ วาณิชการ ตรวจสอบสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

4.4 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ใน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

4.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

สำหรับโปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง รวม 10 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 16.00-17.00 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเตรียมการก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยเลือกครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน คือ อาจารย์จันทรา โสมสรรค์ เป็นผู้ช่วยวิจัย โดยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการทดลองและสิ่งที่ต้องกระทำ

ขั้นตอนในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ จนได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น 0.80 ขึ้นไป

3. การสังเกตในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเกตแบบช่วงเวลา (Time Sampling)

ในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งมีการสอนสัปดาห์ละ 6 ครั้ง จะใช้เวลาสังเกต สัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือวันจันทร์และอังคาร บันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการทดลอง 2 สัปดาห์ ขณะดำเนินการทดลอง 5 สัปดาห์และหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ๆ ละ 2 สัปดาห์ ในการสังเกตแต่ละครั้งจะสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวประมาณ 60 นาที แบ่งการสังเกตออกเป็น 10 ช่วง ๆ ละ 4 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 30 วินาที และพัก 1 นาที ในแต่ละช่วง

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวโดยจะเข้าไปอยู่ในห้องเรียนและอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรม ได้ยินเสียงชัดเจน โดยไม่รบกวนการเรียนการสอนหรือให้ความสนใจผู้เข้ารับการทดลองคนใดคนหนึ่งมากเกินไปเป็นพิเศษ

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรม นักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ตลอด 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง ขณะทำการทดลองและหลังการทดลอง แล้วนำคะแนนการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวตลอดทั้ง 3 ระยะ มาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป การสังเกตจึงจะมีความเชื่อมั่นได้ และต้องตรงกันอย่างน้อย 4 ครั้งใน 5 ครั้ง (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 48-50 ; อ้างอิงมาจาก Wright. 1966 ; Sulzer and Mayer. 1972 และชัยพร วิชชาวุธ. 2523) โดยใช้สูตร

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน}}{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน+จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกต่างกัน}}$$

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียนจำนวน 8 คน รวม 8 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ซึ่งการสังเกตทั้ง 3 ระยะ ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นระหว่าง 0.90 ถึง 0.93

แบบแผนการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 148-154 ; Alberto and Troutman. 1990 : 161) โดยแบ่งระยะการทดลองดังนี้

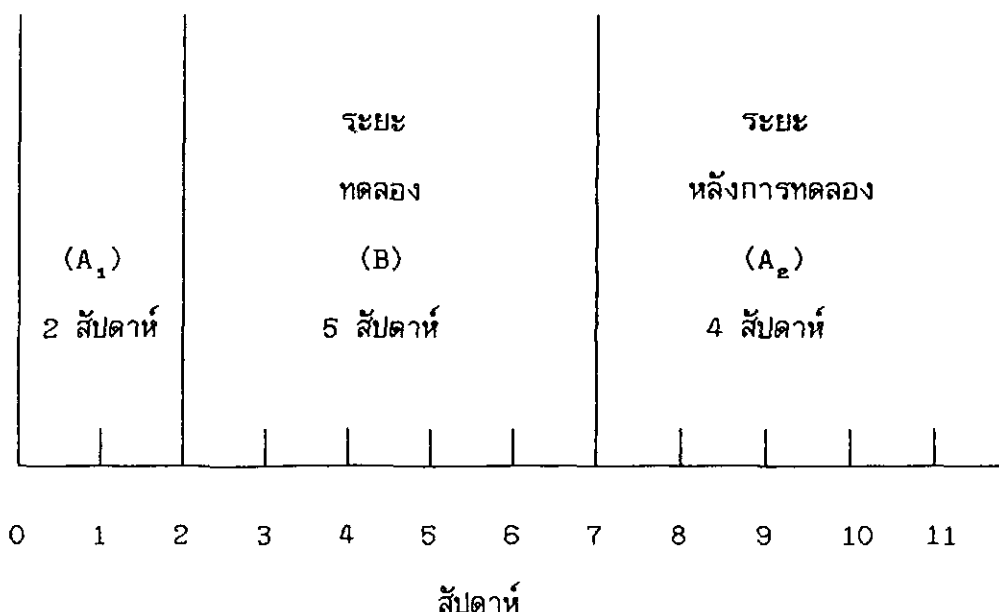
ระยะ A_1 เป็นระยะเส้นฐานพฤติกรรม ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในสถานการณ์การสอนปกติที่ยังไม่ได้รับการทดลอง

ระยะ B เป็นระยะทดลองใช้เวลา 5 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในสถานการณ์การสอนปกติโดยผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 เข้าร่วมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

ระยะ A_2 เป็นระยะหลังการทดลอง แบ่งเป็นระยะติดตามผล 2 สัปดาห์และศึกษาความคงทนอีก 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกต และบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ในสถานการณ์การสอนปกติ ซึ่งในระยะนี้ไม่มีการทดลองการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

แผนภูมิแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

พฤติกรรมก้าวร้าว

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (A_1) หาเส้นฐานพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1-2) ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2537 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ในช่วงเวลาเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เมื่อหมดเวลาสังเกตแล้วผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัยได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น 0.93 และ 0.91 ตามลำดับ แล้วจัดบันทึกเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละคนไว้ โดยในระยะที่ 1 นี้ ยังไม่ได้นำกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มมาใช้กับกลุ่มทดลอง และใช้คะแนนดิบของแต่ละคนสำหรับเขียนกราฟ เพื่อดูระดับของพฤติกรรมก้าวร้าว

ระยะที่ 2 (B) เป็นระยะทดลองใช้เวลา 5 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 3-7) ตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2537 ถึง วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2537 โดยใช้โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองที่ 1 วันจันทร์เวลา 16.00-17.00 น. และวันพุธเวลา 16.00-17.00 น. และใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มกับกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารเวลา 16.00-17.00 น. และวันพฤหัสบดี เวลา 16.00-17.00 น. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น 0.90 และ 0.91 ตามลำดับ และใช้คะแนนดิบของแต่ละคนเขียนกราฟ เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวในขณะทดลอง

ระยะที่ 3 (A_2) เป็นระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 8-11) ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ.2538 ในระยะนี้ ผู้วิจัยติดตามผลการทดลองตั้งแต่สัปดาห์ที่ 8-9 ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2537 และศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 10-11 ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2538 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ.2538 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกต และบันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น 0.90 และ 0.91 ตามลำดับ และในระยะนี้ไม่มีการใช้โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

และโปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

ทุกครั้งที่สิ้นสุดเวลาการสังเกตผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจะนำผลการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว มาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง แล้วจัดบันทึกเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละคนไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ และ เขียนกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าว

วิธีจัดการกับข้อมูล

1. วิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. วิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
3. วิเคราะห์ผลต่างระหว่างพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเป็นกลุ่ม
4. นำเสนอข้อมูลด้วยกราฟเส้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน คือ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quatile Deviation)
2. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน
 - 2.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนภายในกลุ่ม ก่อนและหลัง การทดลองโดยการใช้การทดสอบของวิลคอกซ์ (The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91 - 97)
 - 2.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้การทดสอบของแมน วิตนีย์ (The Mann - Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 120 - 128)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn.	แทน	มัธยฐานของความก้าวร้าว
Mdn. _{before}	แทน	มัธยฐานของผลต่างของพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลอง
Q.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของความก้าวร้าว
Q.D. _{before}	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของผลต่างของพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลอง
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ วิคคอกซ์
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของแมน-วิทนี
R ₁	แทน	สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวกลุ่มทดลองที่ 1
R ₂	แทน	สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวกลุ่มทดลองที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลองการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลองการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

ตาราง 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
ในกลุ่มทดลองที่ 1

กลุ่มทดลองที่ 1	N	Mdn.	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	8	21.5	4.5	0**
หลังทดลอง	8	2.5	0.5	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 ปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 ในภาคผนวก)

ตาราง 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
ในกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มทดลองที่ 2	N	Mdn.	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	8	21.5	5.5	0**
หลังทดลอง	8	2.5	1.5	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้ (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 ในภาคผนวก)

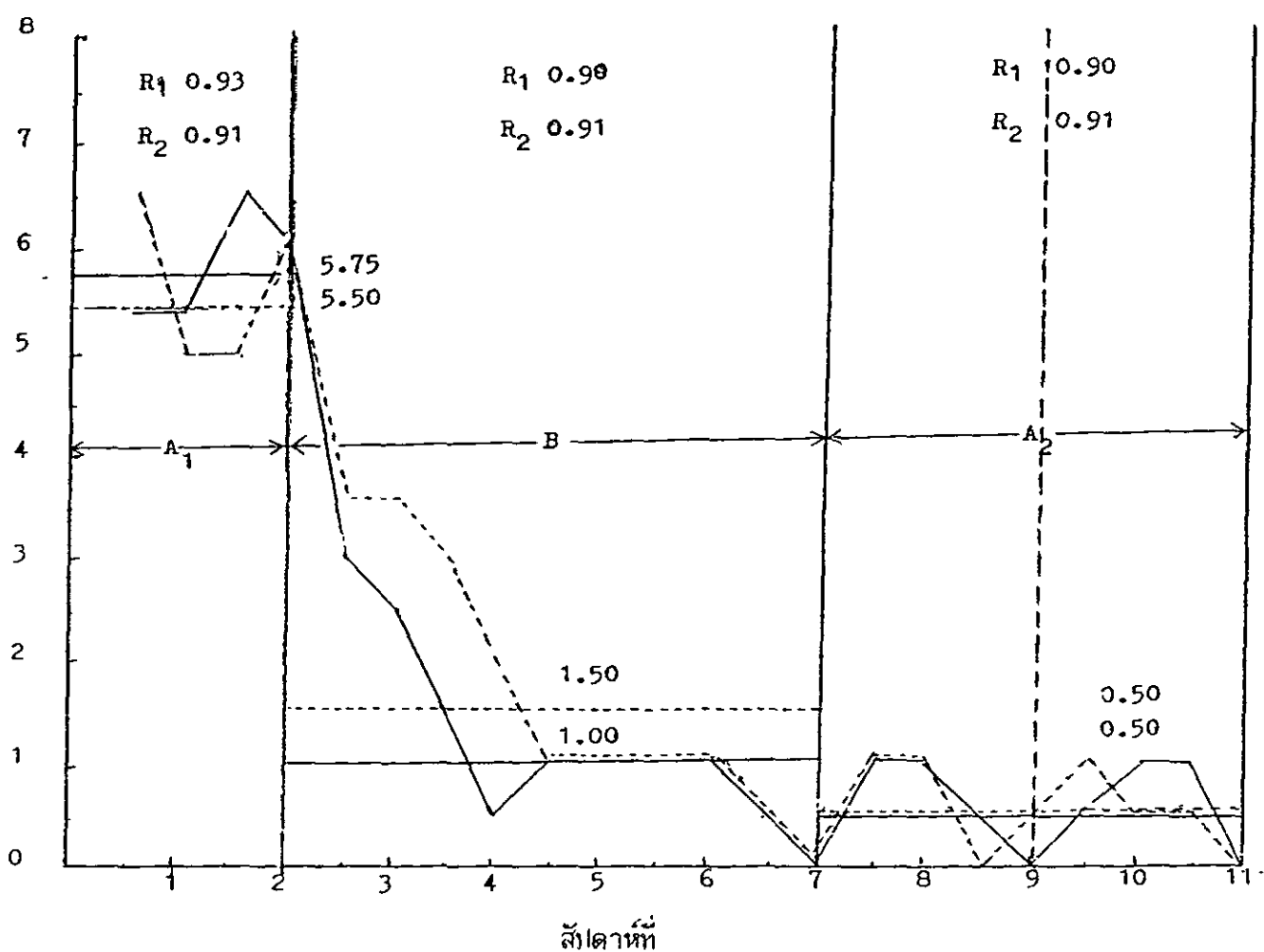
ตาราง 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	Mdn. <i>diff</i>	Q.D. <i>diff</i>	U
กลุ่มทดลองที่ 1	8	18.5	3.5	30
กลุ่มทดลองที่ 2	8	19.5	4.0	

จากตาราง 3 ปรากฏว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ไม่แตกต่างกัน (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 8 ในภาคผนวก)

กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้
กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยการเขียนสภาพเส้น

ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว

— ค่ามัธยฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1
- - - ค่ามัธยฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2

ภาพประกอบ 2 พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลัง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่ม
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้วยคำและภาษาท่าทางด้านละตั้งแต่ 3 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 5 พฤติกรรม รวม 6 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 10 พฤติกรรม จำนวน 26 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทร์ในสังกัดกรุงเทพมหานครปีการศึกษา 2537 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่าและด้านภาษาท่าทางด้านละตั้งแต่ 3 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 5 พฤติกรรม รวม 6 พฤติกรรมขึ้นไปจาก 10 พฤติกรรมจำนวน 16 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแล้วสุ่มตัวอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
3. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
4. โปรแกรมเข้ารับคำปรึกษาเป็นกลุ่ม

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยเลือกผู้ช่วยวิจัยร่วมการทดลอง

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกผู้วิจัยเกี่ยวกับหลักการปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม จนเข้าใจและสามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้ ใช้เวลาฝึก 2 สัปดาห์

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์จนได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น 0.80 ขึ้นไป

2. ระยะดำเนินการทดลอง ใช้เวลา 11 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2538 การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) โดยผู้วิจัยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ คือ

2.1 ระยะที่ 1 (A) เป็นระยะหาเส้นฐานพฤติกรรมโดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ในสภาพการเรียนการสอนปกติ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 โดยแบ่งเป็นสัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 60 นาที ได้ค่าดัชนีความ

เชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็น 0.93 และ 0.91 ตามลำดับ

2.2 ระยะ 2 (B) เป็นระยะทดลองเริ่มต้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 3-7 ตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2537 ระยะนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองที่ 1 และใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มกับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เวลา 5 สัปดาห์ ละ 2 ครั้งๆละ 60 นาที โดยได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็น 0.90 และ 0.91 ตามลำดับ

2.3 ระยะที่ 3 (A_2) เป็นระยะหลังการทดลองใช้เวลา 4 สัปดาห์ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 8-11 ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ.2538 ระยะนี้ผู้วิจัยประเมิน 2 ช่วง คือ

สัปดาห์ที่ 8-9 ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2537 เป็นระยะติดตามผล

สัปดาห์ที่ 10-11 ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2538 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2538 เป็นการศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

ในระยะติดตามผลนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม หลังจากยุติการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มและโปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที ได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต 0.90 และ 0.91 ตามลำดับ

ส่วนการศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มหลังจากยุติการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแล้ว เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 60 นาที

3. หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 นำผลการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

3.2 นำผลการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในข้อ 3.1 มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

3.3 นำเสนอข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลองการใช้กิจกรรมกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มการทดลองที่ 1
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลองการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มการทดลองที่ 2
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเทรปปาและไฟรค์ (1972 : 466-768) ได้ทำการทดลอง ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเข้าใจในตนเองพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดลงมีการยอมรับและนับถือตนเอง มีความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้อย่างมีระบบ นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานรักใคร่กัน เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันดีขึ้น สามารถทราบข้อบกพร่องและความสามารถบางประการที่มีอยู่ในตัวของนักเรียนจากกลุ่มได้ ทำให้นักเรียนเห็นข้อเท็จจริง เกิดความคิดที่จะแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่

เหมาะสมของตนเอง ดังที่คมเพชร ฉัตรศกุล (2530 : 1519) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มมีคุณค่าในด้านการพัฒนา การวินิจัย การบำบัด ตลอดจนคุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่างๆ ได้ โดยสังเกตจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลองที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง

2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภทรกานต์ เฒ่าบุญเกิด (2530 : 42) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนเซนต์จอห์น อาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมนักเรียนลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มทำให้ผู้มีปัญหาสามารถเรียนรู้ที่จะนำความคิดจากกลุ่มไปใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ และเกิดความรู้สึกยอมรับนับถือตนเองมากขึ้น ว่าตนเองมีค่าและสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาลงมือได้ถูกต้องและรอบคอบขึ้น จึงทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองที่ 2 ลดลงได้

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลงได้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่จากการเรียนรู้ภายในกลุ่มได้

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากเพื่อน ในการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มต่างก็เป็นวิธีการเข้ากลุ่มของนักเรียนเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับการเปิดโอกาสให้กลุ่มได้ศึกษาถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากกลุ่มได้ นักเรียนได้รับประสบการณ์จากกลุ่มอันจะช่วยให้พฤติกรรมของนักเรียนภายในกลุ่มเป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ รู้จักการปรับตัวอย่างมีเหตุผล มีเจตนาที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ หองเรียน อมรรักษ์กุล (2520 : 4-5) กล่าวว่าเรื่องของกลุ่มนั้นสามารถนำเอาพลังของกลุ่มไปเป็นเครื่องมือในการศึกษาพัฒนาบุคคลได้

จากการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจนเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม

โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้คอยชี้แนะเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เนื่องจากกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ไม่แตกต่างกัน ผู้สนใจหรือผู้เกี่ยวข้อง ควรเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับเวลา โอกาสและสถานที่ เช่น ความสนใจ ความถนัดของตนเอง

1.2 ควรมีการฝึกปฏิบัติการใช้กิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มให้กับครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ลดพฤติกรรมของนักเรียนต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรนำกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มไปปรับพฤติกรรมอื่นที่เป็นปัญหา เช่น พฤติกรรมหนีเรียน พฤติกรรมก่อความไม่สงบในชั้นเรียน พฤติกรรมไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียน เป็นต้น

2.2 ควรนำกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่นๆ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้น

2.3 ควรทดลองใช้วิธีการอื่น เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การควบคุมตนเอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คมเพชร จัตรศุกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- คมเพชร จัตรศุกุล. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- จงกล หงสุพันธ์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบโรเจอร์ที่มีต่อการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- จันทิกา ลิ้มปิเจริญ. กระบวนการกลุ่มกับการเรียนการสอน. กูเกิ้ล : ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนว วิทยาลัยครูกูเกิ้ล, 2522.
- จารุลักษณ์ พินพรหมราช. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- จิตรา วสุวนิช. สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์. กรุงเทพฯ ห.จ.ก.คุณพิมพ์อักษร, 2528.
- จินตนา เนียรวิจิตร. การพัฒนามโนภาพแห่งตนโดยการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ทองเรียน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน พิชญโลก : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, 2520.
- นภาพร พุ่มพฤษ. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ลพบุรี. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

- บัญชา ศรีประมง. กิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์. พระนคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2521.
- บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประพันธ์ สุธาวาส ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- ประसार ทิพย์ธารา. พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่นตรงตามหลักสูตรมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู. กรุงเทพฯ : แพร่วิทยา, 2521.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- พรทิพย์ ทรัพย์สิน. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- เพชรสุดา เพชรใส. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ภัทรกานต์ เผ่าบุญเกิด. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อปรับพฤติกรรมหนีเรียนของนักเรียนโรงเรียนเซนต์จอห์นอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- เยาวพา เดชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานินท์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- เรณู ผดุงถิ่น. การใช้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว วิทยานินท์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

วราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์. ผลของการใช้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการปรับตัวด้านสังคมของกลุ่มนักเรียนที่ถูกเพื่อนชิงชัง ซึ่งได้รับการฝึกการรับความรู้สึกก่อนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

วัชร ทรัพย์มี. "การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มแก้วัยรุ่น", แนะแนว. 36 : 38-43 ธันวาคม 2521 - มกราคม 2518.

วัชร ทรัพย์มี. ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2533.

สมพร สุกัญญ์,ม.ร.ว. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา 2530.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สัมฤทธิ์ แก้วพลศรี. การเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ "กลวิธีในการให้คำปรึกษาเฉพาะอย่าง", แนะแนว. 39 : 71-84 มิถุนายน-กรกฎาคม 2518.

สุภัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

Kelman, H.C. "The Role of The Group in the Induction of Theapeutic Change", International Journal of Group Psychotherapy. 13 : 399-432, 1963.

Lexer, R.M. J.J. Onasts, Catherine Isnor and D.K. Kennedy, "Counseling Small Group of Behavior Problem Student in Junior High Schools," Journal of Counseling Psychology. 14 : 454-457, November, 1967.

- Mahler, Clarence A. Group Counseling in Schools. Boston: Houghton Mifflin Company, 1969.
- MoNeil, Elton B. "Patterns of Aggression", The Psychology of the Elementary School Child. Edited by Alfred R Binter and Sherman H. Frey. Chicago : Rand McNally and Company, 1970.
- Nelson, Richard C. "Organizing for Group Counseling," Group Counseling Theory Research and Practice. Washington, D.C. : APGA Press, 1973.
- Ohlsen, Merle M. Group counseling. New York : Harcourt Bace and World Inc., 1970.
- Patterson, C.H. Theories of counseling and Psychotherapy. 2nd ed. New York : Haper & Row, 1973.
- Rogers, Carl R. Client - Centerd Therapy. Boston : Houghton Mifflin, 1902.
- Woody, Rober H. Behavioral Problem Children in the school. New York : Appleton - Century - Crofts, 1969.

ภาคผนวก ก

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

ผู้ประเมิน ☐ ครูประจำชั้น ☐ ครูสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 ผู้ถูกประเมิน _____ ชั้น _____

คำชี้แจง

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทางด้านภาษาด้อยคำ (Verbal Language) และภาษาท่าทาง (Body Language) ที่สามารถสังเกตได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เพื่อนอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พฤติกรรมก้าวร้าว ด้านภาษาด้อยคำ ได้แก่ ตวาด ตะโกน ล้อจู้ด้อยของเพื่อน ล้อชื่อพ่อแม่เพื่อน และด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย
2. พฤติกรรมก้าวร้าว ด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตี ชกต่อย เขกศีรษะ ขว้างปาสิ่งของ และแย่งของจากเพื่อน

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยให้ผู้ประเมินนึกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เกิดขึ้นจริงตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

การให้คะแนน

ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง

- 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ่อยมาก
- 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมบางครั้ง
- 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง
- 0 หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมเลย

พฤติกรรมก้าวร้าว	พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	ความถี่ของพฤติกรรม			
		3	2	1	0
1. ด้านถ้อยคำ (Verbal Language)	- ตวาด - ตะโกน - ล้อจูด้อยของเพื่อน - ล้อชื่อพ่อแม่เพื่อน - ด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย				
2. ด้านท่าทาง (Body Language)	- ตี - ชกต่อย - เขกศีรษะ - ขว้างปาสิ่งของ - แย่งของจากเพื่อน				
รวม					

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

คำชี้แจง

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทางด้านภาษากาย (Verbal Language) และภาษาท่าทาง (Body Language) ที่สามารถสังเกตได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เพื่อนอับอาย เสียหาย ไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษากาย ได้แก่ ตวาด ตะโกน ล้อจุดจี้ของเพื่อน ล้อชื่อพ่อแม่ และด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย
2. พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตี ชกต่อย เขกศีรษะ ขว้างปาสิ่งของ และแย่งของจากเพื่อน

การให้คะแนน

1. ในช่วงเวลาที่สังเกตนักเรียน ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมใด ไม่ว่าจะแสดงพฤติกรรมกี่ครั้งก็ตาม ให้ใส่เลข 1 ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง
2. ถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมในช่วงที่สังเกตนักเรียน ให้ใส่เลข 0 ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนไม่แสดง

ภาคผนวก ข

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสำหรับกลุ่มทดลองที่ 1
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มสำหรับกลุ่มทดลองที่ 2

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ แนะนำตัว	1. เพื่อให้สมาชิกทราบความ มุ่งหมายในการ เข้ากลุ่ม รวม ทั้งระเบียบและ วิธีการในการ เข้ากลุ่ม 2. เพื่อสร้าง บรรยากาศที่ดี ในการเริ่มต้น ทำกิจกรรม	ตาราง กำหนดการ เข้าร่วม กิจกรรม กลุ่ม	1. ผู้วิจัยและสมาชิกนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้า หากัน แจกตารางกำหนดการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มให้สมาชิกทุกคน 2. แจ้งจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรม 3. บอกบทบาทและหน้าที่ของผู้ดำเนินการ และสมาชิกในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน 4. สมาชิกซักถามข้อข้องใจและปัญหาเกี่ยว กับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 5. ให้สมาชิกทุกคนสัมภาษณ์สมาชิกอื่นใน กลุ่ม 3 คำถาม ดังนี้ 1. สิ่งที่ยากรู้เกี่ยวกับสมาชิก 2. ต้องการให้ผู้อื่นมองตนเองว่าเป็น อย่างไร 3. ขอให้ผู้อื่นทำอะไรต่อตนเอง 6. หลังจากการสัมภาษณ์ให้สมาชิก นั่งลงแล้วอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้ 1. ความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม ที่ต้องการให้ผู้อื่นมองตนเองว่าเป็นอย่างไร และขอให้ผู้อื่นทำอะไรต่อตนเอง 2. ความรู้สึกในขณะที่ร่วมกันทำกิจกรรม 3. ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้อย่างไร 4. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมข้อคิดเห็นที่ ได้จากการทำกิจกรรมนี้

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
2.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ถ้อยคำ ตวาด ตะโกน	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาถ้อยคำ ตวาด ตะโกนลง	1. เอกสาร บทบาท สมมติ 2. แผนภูมิ คำถาม จาก บทบาท สมมติ 3. ดินสอ 4. กระดาษ	ผู้วิจัยใช้เทคนิค บทบาทสมมติ โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ</u> ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติ เรื่อง ตวาด ตะโกน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง</u> 2.1 การอ่านเครื่อง ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ ตวาด ตะโกน ที่นักเรียนเคยกระทำและเคยได้รับ 2.2 การเลือกผู้แสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 2.3 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้อาสาสมัครแสดงอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.4 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง และแจกกระดาษ ดินสอให้ผู้สังเกตการณ์เพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้แสดง 2.5 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ผู้วิจัยให้อาสาสมัครลองแสดงบทบาทที่ตนได้รับ เพื่อจัดความประหม่าวิตกกังวล

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
				2.6 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแสดงตามบทบาทที่ตนได้รับ <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง</u> เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดง แต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่า ใครแสดงดีหรือไม่ และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนมากน้อยเพียงใดบ้าง และวิเคราะห์ความรู้สึกตามบทบาทต่างๆ ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยใช้เทคนิคต่างๆ ต่อไปนี้ ประกอบด้วย ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก <u>ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม <u>ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปข้อคิด ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
3.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ถ้อยคำ ลัทธิจตุตถ ของเพื่อน	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาถ้อยคำ ลัทธิจตุตถของ เพื่อนลง	1.เอกสาร การอภิปราย เรื่อง ลัทธิจตุ ตถของเพื่อ 2.แผนภูมิ คำถามจาก เรื่อง ลัทธิจตุ ตถของ เพื่อน 3.กระดาษ 4.ดินสอ	ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือคิดค้นแสวงหาวิธี ลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยตนเอง ผลจากการ เรียนรู้จะเกิดกับตัวผู้เรียนโดยตรง <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะ ร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ ทันทีหลังจากลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมิน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ผู้ ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้เรียนจะรวบรวมความคิดที่ตนค้นพบ และที่ ได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็น หลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไป ประยุกต์ในการลดพฤติกรรมการลัทธิจตุตถ ของเพื่อน <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็น ผู้ประเมินผลการเรียนรู้วิธีลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ ลัทธิจตุตถของ เพื่อน ของตนเอง และของกลุ่มจากการ อภิปรายให้ข้อเสนอแนะ ดิชมร่วมกับสมาชิก คนอื่นๆ ในกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
4.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ถ้อยคำ ล้อชื่อพ่อแม่	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาถ้อยคำ ล้อชื่อพ่อแม่ ลง	1. เอกสาร ประกอบการ ใช้สถาน- การณ์จำลอง 2. อุปกรณ์ ประกอบการ แสดงบทบาท	ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือคิดค้นแสวงหาวิธี ลดพฤติกรรมก้าวร้าว เรื่องการล้อชื่อพ่อแม่ ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดกับตัว ผู้เรียนโดยตรง <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะ ร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ ทันทีหลังจากลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมิน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้เรียนจะรวบรวมความคิดที่ตนค้นพบ และที่ ได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็น หลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไป ประยุกต์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ ตนเองได้ <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็น ผู้ประเมินผลการเรียนรู้วิธีลดพฤติกรรม ก้าวร้าวของตนเอง และของกลุ่มจากการ อภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ ตีชมร่วมกับสมาชิก คนอื่นๆ ในกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
5.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ถ้อยคำ ด่าด้วย คำหยาบ	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาถ้อยคำ ด่าด้วยคำหยาบ	1. เอกสาร บทบาท สมมติ 2. แผนภูมิ คำถาม จาก บทบาท สมมติ 3. ดินสอ 4. กระดาษ	ผู้วิจัยใช้เทคนิค บทบาทสมมติ โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ</u> ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติ เรื่อง ตวาด ตะโกน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง</u> 2.1 การอ่านเครื่อง ผู้วิจัยให้ นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรม ก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ ด่าด้วยคำหยาบ ที่นักเรียนเคยประสบมา ทั้งกระทำต่อผู้อื่น และถูกกระทำ 2.2 การเลือกผู้แสดง ผู้วิจัยให้ นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง 2.3 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจก เอกสารบทบาทสมมติให้ผู้อาสาสมัครแสดง อ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับ เรื่อง โคนันทวิศาล 2.4 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัย ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้ สังเกตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง และแจกกระดาษ ดินสอให้ผู้สังเกตการณ์ เพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้แสดง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
				2.5 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ผู้วิจัยให้อาสาสมัครลองแสดงบทบาทที่ตนได้รับ เพื่อขจัดความประหม่าวิตกกังวล 2.6 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแสดงตามบทบาทที่ตนได้รับ <u>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง</u> เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดง แต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่า ใครแสดงดีหรือไม่ และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนมากน้อยเพียงใดบ้าง และวิเคราะห์ความรู้สึกตามบทบาทต่างๆ ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยใช้เทคนิคต่างๆ ต่อไปนี้ ประกอบด้วย ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก <u>ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
				<u>ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และสรุปข้อคิด ตลอดจน ประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
6.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ท่าทางดี ชกต่อย	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาท่าทาง ดี ชกต่อย ลง	1. เอกสาร กรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อ กับลูก" 2. แผนภูมิ คำถามจาก เรื่อง "พ่อ กับลูก" 3. กระดาษ 4. ดินสอ	ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือคิดค้นแสวงหาวิธี ลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยตนเอง ผลจากการ เรียนรู้จะเกิดกับตัวผู้เรียนโดยตรง <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะ ร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ ทันทีหลังจากลงมือกระทำการกิจกรรม จะช่วยให้ ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมิน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้เรียนจะรวบรวมความคิดที่ตนค้นพบ และที่ ได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็น หลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไป ประยุกต์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ ตนเองได้ <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็น ผู้ประเมินผลการเรียนรู้วิธีลดพฤติกรรม ก้าวร้าวของตนเอง และของกลุ่มจากการ อภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ ตีชมร่วมกับสมาชิก คนอื่นๆ ในกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
7.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ทำทางเขก ศีรษะเพื่อน	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาทำทาง เขกศีรษะเพื่อน ลง	1. เอกสาร กรณีตัวอย่าง เรื่อง "นน ทุกล้างเท้า เทวดา" 2. แผนภูมิ คำถามจาก เรื่อง "นน ทุกล้างเท้า เทวดา" 3. กระดาษ 4. ดินสอ	ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือคิดค้นแสวงหาวิธี ลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยตนเอง ผลจากการ เรียนรู้จะเกิดกับตัวผู้เรียนโดยตรง <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะ ร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ ทันทีหลังจากลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ ผู้เรียนมีความรักกว้างขวาง สามารถประเมิ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้เรียนจะรวบรวมความคิดที่ตนค้นพบ และที่ ได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็น หลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไป ประยุกต์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ ตนเองได้ <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็น ผู้ประเมินผลการเรียนรู้วิธีลดพฤติกรรม ก้าวร้าวของตนเอง และของกลุ่มจากการ อภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ ดิชมร่วมกับสมาชิก คนอื่นๆ ในกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
8.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ท่าทาง ขว้างปา สิ่งของ	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาท่าทาง ขว้างปาสิ่งของ ลง	1. เอกสาร กรณีตัวอย่าง เรื่อง "เด็ก ชายอาจ" 2. แผนภูมิ คำถามจาก เรื่อง "เด็ก ชายอาจ" 3. กระดาษ 4. ดินสอ	ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นการมีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติกิจกรรม หรือคิดค้นแสวงหาวิธี ลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยตนเอง ผลจากการ เรียนรู้จะเกิดกับตัวผู้เรียนโดยตรง <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะ ร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ ทันทีหลังจากลงมือกระทำการกิจกรรม จะช่วยให้ ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมิน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ ผู้เรียนรู้จักตนเองดีขึ้น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ผู้เรียนจะรวบรวมความคิดที่ตนค้นพบ และที่ ได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็น หลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไป ประยุกต์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ ตนเองได้ <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็น ผู้ประเมินผลการเรียนรู้วิธีลดพฤติกรรม ก้าวร้าวของตนเอง และของกลุ่มจากการ อภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ ตีชมร่วมกับสมาชิก คนอื่นๆ ในกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
9.	พฤติกรรม ก้าวร้าว ด้านภาษา ทำทาง แย่งของ จากเพื่อน	เพื่อให้นักเรียน ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวด้าน ภาษาทำทางแย่ง ของจากเพื่อน ลง	1. เอกสาร สถานการณ์ จำลองเรื่อง "แย่งของ จากเพื่อน" 2. อุปกรณ์ ประกอบการ แสดงบทบาท	ผู้วิจัยใช้เทคนิค สถานการณ์จำลอง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยเล่าถึง พฤติกรรม แย่งของจากเพื่อน 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "แย่งของจากเพื่อน" 1.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันคัดเลือก ตามบทบาทที่กำหนดไว้ 2. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลอง และบทบาทให้ผู้แสดงแต่ละคน เพื่อศึกษา และซ้อมบทก่อนการแสดง 2.2 ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง 2.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันจัดฉากให้ เหมือนกับสถานการณ์จริงและให้นักเรียน แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แย่งของจากเพื่อน" ไปตามลำดับเหตุการณ์ ที่เตรียมไว้ 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทบทวนและวิเคราะห์

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
				ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ 4. <u>ขั้นสรุป</u> 4.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิด และประสบการณ์ที่ได้จากสถานการณ์จำลอง 4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	อุปกรณ์	วิธีดำเนินการ
10.	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียน ประเมิน ประโยชน์ที่ได้รับ จากการเข้าร่วม กิจกรรมในครั้งนี้ และยุติการเข้า ร่วมกิจกรรม		1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้เป็นข้อ ๆ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนแล้วกล่าวปิดการทดลอง

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง

ปฐมนิเทศ แนะนำตัว

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกทราบความมุ่งหมายในการเข้ากลุ่ม รวมทั้งระเบียบและวิธีการในการเข้ากลุ่ม
2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเริ่มต้นทำกิจกรรม

อุปกรณ์

ตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและสมาชิกนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน แจกตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้สมาชิกทุกคน
2. แจ้งจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรม
3. บอกบทบาทและหน้าที่ของผู้ดำเนินการและสมาชิกในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน
4. สมาชิกซักถามข้อข้องใจและปัญหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
5. ให้สมาชิกทุกคนสัมภาษณ์สมาชิกอื่นในกลุ่ม 3 คำถาม ดังนี้
 - 5.1 สิ่งที่ยากรู้เกี่ยวกับสมาชิก
 - 5.2 ต้องการให้ผู้อื่นมองตนเองว่าเป็นอย่างไร
 - 5.3 ชอบให้ผู้อื่นทำอะไรต่อตนเอง
6. หลังจากสัมภาษณ์ให้สมาชิกนั่งลงแล้วอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 6.1 ความต้องการของสมาชิกในกลุ่มที่ต้องการให้ผู้อื่นมองตนเองเป็นอย่างไรและชอบให้ผู้อื่นทำอะไรต่อตนเอง
 - 6.2 ความรู้สึกในขณะร่วมกันทำกิจกรรม
 - 6.3 ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้อย่างไร
 - 6.4 ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมข้อคิดเห็นที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ครั้งที่ 2หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า : ตวาด ตะโกน

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า : ตวาด ตะโกนลง

อุปกรณ์

1. เอกสารบทบาทสมมติ
2. แผนภูมิคำถามจากบทบาทสมมติ
3. กระดาษ
4. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติ "พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า
ตวาด ตะโกน"

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

- 2.1 การอุ่นเครื่อง ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับ
พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า ตวาด ตะโกน ที่นักเรียน
เคยกระทำและถูกกระทำ
- 2.2 การเลือกผู้แสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดง
จำนวน 5 คน
- 2.3 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้อาสา-
สมัครแสดงอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- 2.4 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาท
สมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง และแจก
กระดาษ ดินสอให้ผู้สังเกตการณ์ เพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้แสดง
- 2.5 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ผู้วิจัยให้อาสาสมัครลอง
แสดงบทบาทที่ตนได้รับ เพื่อขจัดความประหม่า วิตกกังวล
- 2.6 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนได้รับ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดงแสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเน้นว่าใครแสดงดีหรือไม่ และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนมากน้อยเพียงใดบ้าง และวิเคราะห์ความรู้สึกตามบทบาทต่างๆ ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายมนตรี นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร?
2. เด็กชายอารีทำถูกหรือไม่ และเป็นคนอย่างไร?
3. ถ้านักเรียนเป็นครูพงษ์ศักดิ์ จะแก้ไขเหตุการณ์นี้ได้อย่างไร?
4. นักเรียนได้ข้อคิดเกี่ยวกับการแสดงครั้งนี้อย่างไร?

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคต่างๆ ต่อไปนี้ประกอบด้วย ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านवाद ตะโกน

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติม เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่ใช้ถ้อยคำก้าวร้าว वाद ตะโกน

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปข้อคิด ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมบทบาทสมมติ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกัน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ

เรื่อง "ตวาด ตะโกน"

วันหนึ่งในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูพงษ์ศักดิ์สอนเรื่อง อาชีพบริการนักเรียนฟังครูพงษ์ศักดิ์อธิบายอย่างตั้งใจ เมื่อครูพงษ์ศักดิ์อธิบายเสร็จแล้วจึงเรียกชื่อนักเรียนออกไปเขียนงานอาชีพบริการคนละ 1 ชื่อ บนกระดานดำ โดยไม่ให้ชื่อซ้ำกัน ครูพงษ์ศักดิ์ หันไปที่เด็กชายยุทธนาแล้วพูดว่า "ยุทธนาไปเขียนซิ!" เด็กชายยุทธนาลุกขึ้นไปที่กระดานดำแล้วเขียนว่า ชักรีดเสื้อผ้า ครูพงษ์ศักดิ์ ถามนักเรียนที่นั่งอยู่ว่า "ถูกหรือไม่?" นักเรียนตอบพร้อมกันว่า "ถูกครับ" ครูพงษ์ศักดิ์ หันไปที่เด็กชายยุทธนาแล้วพูดว่า "ดีมาก กลับเข้าที่ได้อีก" ครูพงษ์ศักดิ์ เรียกชื่อ เด็กชายวีระออกมาเขียนบ้าง เด็กชายวีระเขียนว่า ยามรักษาความปลอดภัย ครูพงษ์ศักดิ์ ถามนักเรียนที่นั่งอยู่ว่า "ถูกหรือไม่?" นักเรียนตอบพร้อมกันว่า "ถูกครับ" ครูพงษ์ศักดิ์ กล่าวชมเด็กชายวีระว่า "ดีมากกลับเข้าที่ได้อีก" และเรียกคนต่อไปคือเด็กชายมนตรีออกมาเขียนบ้าง เด็กชายมนตรียืนลังเลอยู่หน้ากระดานดำ กำลังคิดว่าจะเขียนอะไรดี เด็กชายอารีจึงตะโกนออกมาว่า "อาชีวะแม่เองไง! อาบอบนวด คิดมากไปได้" เพื่อนๆ ที่นั่งอยู่หัวเราะชอบใจ ยกเว้นมนตรีที่ยืนหน้าแดงด้วยความโมโหพร้อมกับตวาดไปว่า "แม่มึงซิ" เด็กชายมนตรีพูดกับครูพงษ์ศักดิ์ด้วยเสียงส่ออับว่า "ครูครับเขามั่วแม่ผม" ครูพงษ์ศักดิ์ เรียกเด็กชายอารีออกมา เด็กชายอารี รีบพูดขึ้นว่า "ผมช่วยเขาครับผมเห็นเขาเขียนไม่ได้ครับ"

บทบาทของครูพงษ์ศักดิ์

สมมติฉันชื่อ ครูพงษ์ศักดิ์ เป็นครูสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งฉันอธิบายเรื่อง อาชีพบริการ เสร็จแล้ว ฉันได้เรียกนักเรียนออกมาเขียนงานอาชีพบริการ คนละ 1 ชื่อ โดยไม่ให้ชื่อซ้ำกัน ฉันหันไปเรียก "ยุทธนาไปเขียนซิ" เป็นคนที่ 1 เมื่อยุทธนาเขียนเสร็จ ฉันก็ถามนักเรียนที่นั่งอยู่และถามว่า "ถูกหรือไม่" ปรากฏว่าเขียนถูก ฉันจึงชมไปว่า "ดีมาก กลับเข้าที่ได้อีก" แล้วจึงเรียกคนที่ 2 ออกมาคือเด็กชายวีระ เด็กชายวีระเขียนเสร็จ ฉันก็ถามนักเรียนที่นั่งอยู่ว่า "ถูกหรือไม่" ปรากฏว่าถูก ฉันจึงชมว่า "ดีมากกลับเข้าที่ได้อีก" ฉันเรียกเด็กชายมนตรีออกมาบ้าง ปรากฏว่าเด็กชายมนตรีเขียนไม่ได้ เด็กชายอารีจึงตะโกนบอกเพื่อนด้วยเสียงอันดัง ฉันจึงเรียกเด็กชายอารีออกมาหน้าห้อง

บทบาทของเด็กชายยุทธนา

สมมติว่าฉันชื่อ ยุทธนา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่งวันหนึ่งในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูพงษ์ศักดิ์ได้อธิบายเรื่อง อาชีพบริการเสร็จแล้ว หันมาเรียกให้ฉันออกไปเขียนรายงานอาชีพบริการ 1 ชื่อ ที่กระดานดำ ฉันเขียนว่า "ซักผ้าเสื่อผ้า" ครูพงษ์ศักดิ์ได้ชมฉันว่า ดีมาก และอนุญาตให้ฉันกลับเข้าที่ได้

บทบาทของเด็กชายวีระ

สมมติว่าฉันชื่อ วีระ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูพงษ์ศักดิ์ได้อธิบายเรื่อง อาชีพบริการเสร็จแล้ว ได้เรียกให้ฉันออกไปเขียนงานอาชีพบริการ 1 ชื่อ ที่กระดานดำ ฉันเขียนว่า "ยามรักษาความปลอดภัย" ครูพงษ์ศักดิ์ได้ชมฉันว่า ดีมากและอนุญาตให้กลับเข้าที่ได้

บทบาทของเด็กชายมนตรี

สมมติว่าฉันชื่อ มนตรี เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูพงษ์ศักดิ์ได้อธิบายเรื่อง อาชีพบริการเสร็จแล้ว ได้เรียกให้ฉันออกไปเขียนงานอาชีพบริการ 1 ชื่อ ที่กระดานดำ แต่ฉันยืนลังเล ไม่ได้เขียนทันใดนั้นฉันก็ได้ยินเสียงของเพื่อนตะโกนมาว่า "อาชีพแม่เองไง อาบอบนวด คิดมากไปได้" ลั่นเสียงฉันก็โมโหตวาดออกไปว่า "แม่มีงิ"

บทบาทของเด็กชายอารี

สมมติว่าฉันชื่อ อารี เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่ง วันหนึ่งในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูพงษ์ศักดิ์ได้อธิบายเรื่อง อาชีพบริการเสร็จแล้ว ได้เรียกให้ฉันออกไปเขียนงานอาชีพบริการ 1 ชื่อ ที่กระดานดำ แต่มนตรีเขียนไม่ได้ ฉันเลยตะโกนบอกเพื่อนไปว่า "อาชีพแม่เองไง อาบอบนวด คิดมากไปได้" ฉันเลยถูกครูพงษ์ศักดิ์เรียกให้ออกมาหน้าห้องเรียน

ครั้งที่ 3หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า : ล้อจู้ด้อยของเพื่อน

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า : ล้อจู้ด้อยของเพื่อนลง

อุปกรณ์

1. เอกสารการอภิปราย เรื่อง "ล้อจู้ด้อยของเพื่อน"
2. แผนภูมิคำถามจากเรื่อง "ล้อจู้ด้อยของเพื่อน"
3. กระดาษ
4. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม
- 1.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกเลือก ประธาน เลขานุการ และผู้สังเกตการณ์ อย่างละ 1 คน
- 1.3 ผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการอภิปรายกลุ่ม
- 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสาร เรื่อง "ล้อจู้ด้อยของเพื่อน" ให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 นักเรียนคิดว่าเด็กหญิงยุพดี ทำถูกหรือไม่? เพราะเหตุใด
 - 2.1.2 ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงยุพดี นักเรียนจะอย่างไร
 - 2.1.3 ทำอย่างไรจึงจะไม่ให้เพื่อนๆ เรียกเช่นนั้นอีก?
 - 2.1.4 ถ้านักเรียนเป็นครูประจำชั้นจะแก้ไขเหตุการณ์นี้ได้อย่างไร?

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 3.2 ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการสังเกต
- 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ล้อจุดด้วย
ของเพื่อน ของสมาชิกในกลุ่ม
- 3.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม
- 3.5 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

4. ขั้นประเมิน

- 4.1 สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม
- 4.2 สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

เอกสารประกอบการใช้อภิปรายกลุ่ม

เรื่อง "ลัทธิจุดด้อยของเพื่อน"

โรงเรียนแห่งหนึ่ง มีนักเรียนหญิงคนหนึ่งชื่อ ยุพดี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรูปร่างอ้วนมาก น้ำหนักชั่งได้ 90 กิโลกรัม

เมื่อเดินไปที่ใด จะมีคนเรียกว่า หมตอ้นบ้าง ช้างน้ำบ้าง และชั้นอืดบ้าง ซึ่งคำแต่ละคำนำความขมขื่นใจมาให้อยู่เสมอ จนในที่สุด เด็กหญิงยุพดีขาดเรียนบ่อย และทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน

ครั้งที่ 4

หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า : ล้อชื่อพ่อแม่

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า : ล้อชื่อพ่อแม่ ลง

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ล้อชื่อพ่อแม่"
2. อุปกรณ์ประกอบการแสดงบทบาท

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการกล่าวถึงพฤติกรรมการล้อชื่อพ่อแม่ของนักเรียนในชั้นเรียน
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ล้อชื่อพ่อแม่"
- 1.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันคัดเลือกผู้แสดงตามบทบาทที่กำหนดไว้

2. ขั้นตอนกิจกรรม

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลอง และบทบาทให้ผู้แสดงแต่ละคน เพื่อศึกษา และซ้อมบทก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้แสดงแนะนำตัวเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
- 2.3 ผู้วิจัย และนักเรียนช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริงและให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ล้อชื่อพ่อแม่" ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้

3. ขั้นวิเคราะห์ และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้
 - 3.1.1 นักเรียนคิดว่าพรศีกดิ์เป็นคนอย่างไร

3.1.2 นักเรียนคิดว่า พินิจทำถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.1.3 ถ้านักเรียนเป็นครูมานะจะแก้ไขเหตุการณ์เช่นนี้อย่างไร

4. ขั้นสรุป

4.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิด และประสบการณ์ที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "ล้อชื่อพ่อแม่"

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการแสดงบทบาทสถานการณ์จำลอง
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายกลุ่ม และการสรุปร่วมกันของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง "ล้อชื่อพ่อแม่"

- ฉากที่ 1
- ในชั่วโมงวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูมานะให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน (กลุ่มที่ 1 มี เด็กชายพรศักดิ์ เด็กชายสมคิด เด็กชายสัญญา กลุ่มที่ 2 มี เด็กชายพินิจ เด็กชายมานพ เด็กชายอาลัย) เพื่อผลิตกล่องสลับลาย โดยให้นักเรียนเตรียมอุปกรณ์มาล่วงหน้า
- ครูมานะ : ครูอธิบายวิธีการผลิตไปแล้ว นักเรียนที่ไม่ได้มาเรียนเมื่อวานนี้ ให้เปิดหนังสือวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน้า 86 ดูขั้นตอนการผลิตได้
- นักเรียน : ครับคุณครู
นักเรียนเริ่มปฏิบัติกิจกรรม
- ฉากที่ 2 :
- ครูมานะดูการทำงานของนักเรียน และไปหยุดที่กลุ่ม 1
- ครูมานะ : กลุ่มเธอตัดกระดาษหล่นเกลื่อนพื้น ช่วยกันเก็บให้เรียบร้อย ครูคิดว่าเธอควรตัดใส่ภาชนะไว้ ดูกลุ่มที่ 2 ชี เขาทำงานกันเรียบร้อย (ว่าแล้วครูก็เดินไปหน้าห้องเรียน)
- พรศักดิ์ : (หันไปที่กลุ่ม 2 แล้วพูดว่า) เย้ย...แดง ครูชมกลุ่มเองเรียบร้อย (แดงชื่อแม่ของเด็กชายพินิจ)
- พินิจ : (ทำเป็นไม่ได้ยิน และไม่โต้ตอบใดๆ)
- พรศักดิ์ : (หันมาที่สมคิด) คิด...ไอ้แดงมันหนุกทอนสายๆ (สายชื่อพ่อของเด็กชายมานพ) ทุกคนในกลุ่ม 1 หัวเราะชอบใจ
- ครูมานะ : กลุ่ม 1 งานเสร็จแล้วหรือ? คุ้ยอยู่นั่นแหละ
- มานพ : (ยืนขึ้น) ครูครับ พรศักดิ์ เขาล้อชื่อพ่อแม่ผมและล้อชื่อแม่พินิจครับ
- ครูมานะ : (เดินมาที่กลุ่ม 1 แล้วพูดกับพรศักดิ์) เธอไปล้อชื่อพ่อแม่เขาทำไม?
- พรศักดิ์ : (พูดกับครูโดยไม่ลุกขึ้นยืน) ผมล้อเล่นครับ ที่คนอื่นล้อผมไม่เห็นมีเรื่องเลย ผมว่า พวกเขาแกล้งผมครับ
- ครูมานะ : เธอมีหลักฐานอะไรว่าคนอื่นล้อ เธอทำผิดแล้วยังโยนความผิดให้เพื่อนอีก เธอลองคิดดูซิว่า เธอเป็นคนอย่างไร

พรศักดิ์ : (ก้มหน้านั่ง ไม่ตอบ)
สัญญาหมดเวลาลงขึ้น ปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 ทำงานไม่เสร็จ ส่วนกลุ่มที่ 2
นำผลงานมาส่ง...

ครั้งที่ 5หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ : คำด้วยคำหยาบ

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ : คำด้วยคำหยาบลง

อุปกรณ์

1. เอกสารบทบาทสมมติ
2. แผนภูมิคำถามจากบทบาทสมมติ
3. กระดาษ
4. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์สมมติเรื่อง "โคนันทวิศาล"

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง

- 2.1 การอ่านเครื่อง ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ คำด้วยคำหยาบที่นักเรียนเคยประสบมา
- 2.2 การเลือกผู้แสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงจำนวน 3 คน
- 2.3 การจัดฉากแสดง ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้อาสาสมัครแสดงอ่าน เพื่อจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- 2.4 ขั้นเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติเป็นผู้สังเกตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการแสดง และแจกกระดาษ ดินสอให้ผู้สังเกตเพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้แสดง
- 2.5 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ผู้วิจัยให้อาสาสมัครลองแสดงบทบาทที่ตนได้รับ เพื่อขจัดความประหม่า วิตกกังวล
- 2.6 การแสดง ผู้วิจัยให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนได้รับ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อแสดง แสดงจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของผู้แสดงแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่มุ่งเห็นว่าใครแสดงดีหรือไม่ และการแสดงครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียนมากน้อยเพียงใดบ้างและวิเคราะห์ความรู้สึกตามบทบาทต่างๆ ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ทำไมเจ้าของโคจึงพูดกับโคครั้งแรกเช่นนั้น
2. เจ้าของโคมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อโคไม่ยอมลากเกวียนไป
3. เหตุใดเศรษฐีจึงแพ้

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคต่างๆ ต่อไปนี้ประกอบด้วย ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านภาษาถ้อยคำด้วยคำหยาบ

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่ใช้ถ้อยคำก้าวร้าวหยาบคาย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปข้อคิด ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมบทบาทสมมติ
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกัน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ

เรื่อง "โคนันทวิศาล"

มีวัวตัวหนึ่งชื่อ โคนันทวิศาล เจ้าของเอามาเลี้ยงไว้ตั้งแต่เล็ก เมื่อโตขึ้นมีกำลังมาก เจ้าของจึงไปทำพินัยกับเศรษฐีว่า ถ้าโคนันทวิศาลลากเกวียนที่ผูกต่อกัน 100 เล่มได้ เศรษฐีจะต้องจ่ายเงิน 1,000 บาท ถ้าลากไม่ได้เขาก็ยินดีเป็นผู้จ่ายเงิน 1,000 บาทให้แก่เศรษฐี เมื่อตกลงแล้วก็เริ่มลากเกวียนทันที เจ้าของโคเงือบปากร้องว่า "เฮ้ย ไอ้วัวขี้เกียจลงจากเกวียนไป" โคนันทวิศาลได้ยินดังนั้นก็รู้สึกน้อยใจ จึงไม่ยอมลากเกวียน เจ้าของวัวเลยต้องเสียเงินให้แก่เศรษฐีไป เมื่อกลับถึงบ้านเจ้าของวัวก็เศร้าโศกเสียใจมาก โคเห็นก็อดสงสารไม่ได้ เพราะคิดถึงคนที่เลี้ยงมา จึงขอให้เจ้าของไปทำพินัยใหม่เป็นเงิน 2,000 บาท และขอย่ำให้พูดจาเช่นครั้งก่อน ฝ่ายเจ้าของดีใจ รีบไปทำพินัยกับเศรษฐีทันที เมื่อเริ่มลากเกวียนก็พูดขึ้นว่า "พ่อมหาจำเริญจงลากเกวียน 100 เล่ม นี่ไปเกิด" โคนันทวิศาลก็ลากเกวียนไปได้จริงๆ เศรษฐียอมแพ้และจ่ายเงินให้เจ้าของวัวไป 2,000 บาท เจ้าของวัวดีใจมาก...

บทบาทของเจ้าของโค

สมมติว่าฉันเป็น เจ้าของโค มีชื่อนันทวิศาล ฉันรู้ว่าโคของฉันมีกำลังมาก ฉันจึงไปทำพินัยกับเศรษฐีว่า ถ้าฉันผูกเกวียน 100 เล่มแล้วให้โคของฉันลากไปได้ เศรษฐีต้องจ่ายเงินให้ฉัน 1,000 บาท เศรษฐีตกลง ฉันจึงเงือบปากแล้วร้องว่า "เฮ้ย เจ้าวัวขี้เกียจลงจากเกวียนไป" ปรากฏว่าโคไม่ยอมลากไป ฉันจึงต้องจ่ายเงินให้แก่เศรษฐี 1,000 บาท ฉันเดินกลับบ้านด้วยความเศร้าโศกเสียใจมาก โคเห็นฉันร้องไห้คร่ำครวญเสียใจเงินจึงเข้ามาพูดปลอบฉันว่า "พ่อจำ หยุดร้องไห้ได้แล้วไปพินัยใหม่ เป็นเงิน 2,000 บาท แต่อย่าพูดเหมือนเมื่อก่อนนะพ่อ" ฉันจึงรีบไปทำพินัยใหม่ และได้พูดขึ้นว่า "พ่อมหาจำเริญจงลากเกวียนไป 100 เล่มนี่ไปเกิด" ฉันจึงชนะพินัยได้เงินมา 2,000 บาท ฉันดีใจมาก และต่อไปฉันจะพูดแต่สิ่งดี ๆ

บทบาทของโคนันทวิศาล

สมมติว่าฉันเป็นโค ชื่อนันทวิศาล เมื่อได้ยินเสียงเจ้าของร้องว่า "เฮ้ย! ไอ้วัวขี้เกียจลงจากเกวียนไป" ฉันจะหยุดอยู่หนึ่ง ๆ เมื่อฉันเห็นเจ้าของร้องไห้เสียใจ ฉันจะเข้าไปปลอบพูดว่า

"พ่อจำ หยุดร้องไห้เกิด จงไปทำพ่นใหม่ เป็นเงิน 2,000 บาท แต่อย่าพูดเหมือนเมื่อก่อนนะ พ่อ" เมื่อฉันได้ยินเจ้าของร้องว่า "พ่อบหาจำเริญจงลากเกวียน 100 เล่มนี้ไปเกิด" ฉันรีบ ลากเกวียนไป

บทบาทของเศรษฐี

สมมติว่าฉันเป็นเศรษฐี เมื่อเจ้าของโคมาทำพ่น ฉันจะรับทำ และชนะได้เงินมา 1,000 บาท และครั้งที่ 2 ฉันแพ้ต้องจ่ายเงินไป 2,000 บาท

ครั้งที่ 6หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : ดี ชกต้อย

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : ดี ชกต้อย ลง

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อกับลูก"
2. แผนภูมิคำถามจากเรื่อง "พ่อกับลูก"
3. กระดาษ
4. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิค กรณีตัวอย่าง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 คน
- 1.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "พ่อกับลูก" ให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น
- 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษและดินสอ คนละ 1 ชุด
- 1.4 ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 ทำไมลูกแต่ละคนจึงหักแขนงไผ่ทั้งมัดไม่หัก?
 - 2.1.2 นักเรียนคิดว่าแขนงไผ่เปรียบได้กับสิ่งใด?
 - 2.1.3 การสอนของพ่อมีผลต่อลูกอย่างไร?
 - 2.1.4 จากเรื่องนี้ นักเรียนได้แง่คิดอะไรบ้าง?

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ดี ชกต้อย ของสมาชิกในกลุ่ม
- 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม

3.4 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

4. ชั้นประเมิน

4.1 สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม

4.2 สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "พ่อกับลูก"

ชายแก่คนหนึ่งมีลูกหลายคน ลูกเหล่านี้นะเลาะวิวาท ตี ชกต่อยกันวันวายอยู่เสมอมิได้ขาด พ่อสั่งสอนเท่าใด ลูกเหล่านั้นก็ไม่เลิกทะเลาะกัน

วันหนึ่งพ่อจึงบอกให้ลูกๆ ไปหาแขนงไผ่มา คนละ 2-3 อัน ตามแต่จะหาได้ เมื่อได้มากพอแล้ว พ่อเอาแขนงไผ่เหล่านั้นมัดรวมกันเข้าเป็นกำเดียว แล้วส่งให้ลูกหักแขนงไผ่ทั้งมัด โดยเติมกำลังทีละคนๆ ก็ไม่มีใครหักได้สักคนเดียว พ่อจึงแก้มัดแขนงไผ่ แล้วยื่นให้แต่ละคน คนละอัน ลูกก็หักได้ พ่อจึงพูดให้ฟังว่า "นี่แหละลูก ถ้าพวกเจ้ารักกัน พร้อมใจกัน ช่วยธุระกัน ไม่ว่าในการงานใดๆ ให้กลมเกลียวเป็นอันเดียวกัน พวกเจ้าจะมีกำลังมั่นคงเหมือนกับแขนงไผ่ทั้งมัด ถึงใครคิดร้ายก็จะทำร้ายแก่พวกเจ้ามิได้ แต่ถ้าเจ้าทะเลาะตีชกต่อย แยกกันเป็นต่างคนต่างใจ แล้วก็จะเช่นเดียวกับแขนงไผ่เป็นอันๆ ใครเขาจะทำร้าย ทำไปทีละคนๆ ก็จะหมดพวกเจ้าทุกคน ในไม่ช้าไม่นานเท่าใด"

ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา พวกลูกๆ ก็ช่วยกันทำงานบ้าน รักใคร่กลมเกลียวกันไม่ทะเลาะวิวาท ตี ชกต่อย หรือเกี่ยงงานกันอีกเลย...

ครั้งที่ 7หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : เชกศิระเพื่อน

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : เชกศิระเพื่อน

อุปกรณ์

1. เอกสารการอภิปราย เรื่อง "นนทูล้างเท้าเทวดา"
2. แผนภูมิคำถามจากเรื่อง "นนทูล้างเท้าเทวดา"
3. กระดาษ
4. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม
- 1.2 ผู้วิจัยให้สมาชิกเลือก ประธาน เลขานุการ และผู้สังเกตการณ์
อย่างละ 1 คน
- 1.3 ผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการอภิปรายกลุ่ม
- 1.4 ผู้วิจัยแจกเอกสาร เรื่อง "นนทูล้างเท้าเทวดา" ให้สมาชิก
ร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 ทำไมเทวดาจึงต้องเชกศิระ ลูบหัว ดึงผม ยักขั่นทุก
จนหัวล้าน?
 - 2.1.2 ยักขั่นทุก มีความรู้สึกอย่างไรที่ถูกเทวดาทำเช่นนั้น?
 - 2.1.3 ถ้านักเรียนเป็นยักขั่นทุกจะมีความรู้สึกอย่างไร?
 - 2.1.4 ยักขั่นทุกแก้ปัญหาให้ตนเองได้อย่างไร?
 - 2.1.5 นักเรียนคิดว่ายักขั่นทุกแก้ปัญหาถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด?

2.1.6 นักเรียนคิดว่าการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมควรจะเป็น
อย่างไร?

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 3.2 ผู้วิจัยให้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการสังเกต
- 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ตนเองเคย
เผชิญสักระยะเพื่อน หรือถูกเพื่อนเผชิญสักระยะให้สมาชิกถึงความรู้สึกที่
นักเรียนถูกกระทำและได้กระทำผู้อื่น
- 3.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม
- 3.5 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

4. ขั้นประเมิน

- 4.1 สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม
- 4.2 สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

เอกสารประกอบใช้อภิปรายกลุ่ม

เรื่อง "นนทกล้างเท้าเทวดา"

มียักษ์ตนหนึ่งชื่อนนทกล มีหน้าที่ล้างเท้าเทวดาอยู่ที่เชิงบันไดเขาไกรลาส เวลาเทวดามาเฝ้าพระอิศวร นนทกลจะเป็นผู้ล้างเท้าให้ ระหว่างที่นนทกลกำลังล้างเท้าเทวดา เทวดาพิเรน บางองค์มืออยู่ไม่สุข เอามือลูบหัวเล่นบ้าง ลูบหน้าเล่นบ้าง ตบหัวบ้าง เขกศีรษะบ้าง จนถึงตอนฉมมนนทกลเล่น นานๆ เข้า ฉมมนศีรษะก็บางลงทุกที ในที่สุดก็โกรันเกลี้ยง มีเหลืออยู่นิดหน่อยตามหูเท่านั้น นนทกลมองดูเงาหัวตัวเองในน้ำ ครั้งแรกตกใจแทบไม่เชื่อ แต่แล้วก็ต้องเชื่อแน่ๆ ใจเทวดาจนกระทั่งต้องร้องไห้ ยิ่งคิดไปยิ่งมองไปก็ยิ่งเพิ่มความแค้นหนักขึ้น ตีละไอ้เทวดาพวกนี้ๆ จะต้องหาทางเล่นงานให้จงได้ นนทกลรีบไปเฝ้าพระอิศวร เมื่อถึงก็ทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นปิ่นโลก พระองค์ย่อมมีพระทัยเมตตาปราณีทั่วหน้า ผู้ใดทำชอกช้ำทรงโปรด ประทานความดีความชอบ ตัวข้าเองก็ได้กระทำความดีต่อพระองค์โดยมีหน้าที่ล้างเท้าเทวดามาถึงโกฏิปีแล้วมิได้มีความผิดแต่อย่างใด แต่ก็ช่างเป็นการประหลาดแท้ที่พระองค์มิได้ประทานยศศักดิ์แม้แต่สักน้อยแก่ข้า ไม่ทราบข้าได้ทำกรรมสิ่งใดไว้ มันช่างน่าน้อยใจยิ่งนัก" ทูลแล้วนนทกลก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นอยู่แทบพระบาท

พระอิศวรเห็นนทกลร้องไห้ก็ทรงมีพระเมตตาจึงตรัสว่า "อย่าร้องไห้ไปเลยนะเจ้านนทกลเองอยากได้อะไรก็บอกกูจะให้" ได้ยินดังนั้นนนทกลก็หยุดร้องไห้ทันที ก็มเกล้าถวายบังคมทูลว่า "ข้าขอให้นิ้วข้าเป็นเพชร มีฤทธิ์เดชชี้ไปที่ใครขอให้ตาย" "ตกลงกูให้มึง" เมื่อได้นิ้วเพชรแล้ว นนทกลก็ออกจากที่เฝ้า ในใจคิดแค้นเทวดากรุ่นอยู่ เดินมาจนถึงบันไดเขาไกรลาสอันเป็นที่ๆ ตนคอยล้างเท้าเทวดาอยู่

ฝ่ายเทวดาพอได้เวลาต่างก็มาเฝ้าพระอิศวรเหมือนเช่นเคย มาถึงนนทกลก็ล้างเท้าให้ดังเคยกระทำมาแต่ก่อน เทวดาพิเรนไม่รู้ว่านนทกลเดี๋ยวนี้ไม่ใช้นนทกลคนเก่า นึกว่าล้อเล่นได้ อย่างเดิม พอนนทกลล้างเท้าก็เอามือตบศีรษะเล่น เทวดาองค์อื่นเห็นเข้าก็พากันหัวเราะด้วยความขบขัน นนทกลคอยการกระทำอยู่แล้ว ก็ลุกพรวดพราดขึ้นร้องด่าดัก้อง

"เหม่ เหม่ ไอ้พวกเทวดาใจทราม หัวกูเป็นอย่างไรหรือพวกมึงถึงได้ชอกช้ำกันนัก ทำไมหัวพวกมึงจึงไม่ตอน ไม่เขก ไม่ตบกันบ้าง ทำอย่างนี้หมิ่นกันเหลือเกิน วันนั้นแหละจะได้เห็นฤทธิ์กูเสียบ้าง" ว่าดังนั้นแล้วโดยมิรอช้า นนทกลก็เอานิ้วเพชรชี้ไปที่เทวดาพิเรน เทวดาพอถูกชี้

ก็หกดะเมนตายคาที่ เทวดาอื่นเห็นเข้าก็ตาเหลือกพยายามจะพาหนี แต่นั่นทุกไม่ยอมให้หนีไป
ได้ เอนั้นชี้เสียตายเรียบหมด เทวดาองค์อื่นที่อยู่ไกลออกไปเห็นท่าไม่ดีก็พากันว่างลอนลานไป
เฝ้าอิศวร แล้วกราบทูลให้ทรงทราบ

"เออละชีไฉนได้นิ้วเพชรไปเลือกไปชี้เทวดาตายหมด ไม่ได้การจะต้องให้พระนารายณ์
ไปปราบ" ครั้นแล้วก็หันไปทางพระนารายณ์ให้ไปปราบนรก

พระนารายณ์รับสั่งพระอิศวรผู้เป็นเจ้าแล้วก็รีบออกมาแปลงกายเป็นนางเทพอัปสรโสกา
มาดักอยู่ตรงที่นั้นทุกจะผ่าน ฝ่ายนั้นทุกชี้เทวดาตายมากมายก็สบายใจ เดินหาเรื่องไปเรื่อยๆ
ด้วยคิดว่าถ้าเจอเทวดาก็จะชี้ให้ตายอีก เดินมาได้ครู่หนึ่งก็มองไปเห็นนางรูปร่างงดงามมหาที่
เปรียบมิได้มายืนเบื้องหน้าก็ดีใจยิ่งนัก เดินตรงเข้าไปแล้วพูดเกี้ยวว่า

"โอ น้องหญิงผู้งามสง่า เจ้ามาจากสวรรค์ชั้นใด ทำไมมายืนอยู่ที่นี่ ไม่กลัวผู้ชายนาย
เรื่องจะมายืมเหงะหรือ" นางแปลงได้ยินก็ทำเอียงอายซ้ำเลื่องนัยน์ตาตอบไปว่า นางเป็นข้า
ช่วงใช้พระอิศวรผู้เป็นเจ้าโลก ชื่อสุวรรณอัปสร ที่มานี้ก็มาเที่ยวเพื่อจะให้หายคลายทุกข์ร้อน นน
ทุกได้ฟังก็ดีใจนึกอยากได้นางแปลงเป็นกำลัง จึงเกี้ยวต่อไปว่า "เห็นหน้านางแล้วก็ให้เกิดสเนหา
เป็นกำลัง ถ้าสาวสวรรค์จะกรุณาแล้วไซ้ สัมพันธไมตรีระหว่างเราทั้งสองจะได้งอกงามสืบไป"
นางแปลงก็แกล้งเอียงอายหนักขึ้นตอบว่า "อันจะฝากไมตรีนั้นไม่ขัดข้อง แต่ธรรมดานางระบำผู้
มีความสามารถในการรำ จะได้มิตรทั้งทีก็อยากจะได้มิตรที่มีความสามารถในการรำเหมือนกัน
ถ้าหากท่านสามารถรำตามข้าไปได้ทุกท่านแล้วข้าก็ยินดีผูกมิตรด้วย" นนทุกได้ยินดังนั้นก็หัวเราะ
รำร้องว่า "นุทโธเท่านั้นเองหรือ ไม่ต้องกลัวหรอกพี่ก็เคยเป็นนักรำเก่ามาพอจะเข้าใจได้ดี
เอาเถอะเจ้ารำไปนี่จะรำให้เหมือนเจ้าไม่มีผิด" นางแปลงก็ดีใจนักเริ่มรำรำ นนทุกก็รำตาม
ไปทุกท่า จนกระทั่งมาถึงท่าหน้าคาม้วนหางนิ้วเพชรของนนทุกก็เข้าไปที่ขาของตนเอง ด้วยเดชะนิ้ว
เพชร ขาของนนทุกก็หักลงทันที นนทุกล้มลง นางแปลงก็กลายเป็นพระนารายณ์ขึ้นเหยียบอกนนทุก
ไว้ ยกอาวุธจะสังหารเสีย นนทุกเห็นก็รู้ได้ทันทีว่าถูกลวงเพื่อล้างชีวิตตนเอง จึงร้องถามไปว่า
"ดูก่อนพระนารายณ์ ข้ามิโทษอันใดหรือท่านจึงจะมามาเรา" "มึงบังอาจฆ่าเทวดาสุรารักษ์มาก
มาย พระอิศวรใช้ให้กูมาสังหารมึงเสีย อันที่จริงกูก็สงสารมึงแต่จะไว้โทษมิได้เพราะเป็น
เทวโองการของเจ้าโลก" นนทุกได้ยินดังนั้นก็ตอบไปอย่างไม่กลัวตายว่า "ท่านเป็นถึงพระนารายณ์
มีฤทธิ์มากมายแต่จะความเป็นชายชาตรีสักนิดหนึ่งก็หาไม่ ถ้าเก่งจริงแล้วทำไมไม่สู้กันซึ่งๆ หน้า
กลับมาลวงเป็นหญิงนำบัลลือช่วยแก่ใจนัก ที่ทำเช่นนั้นก็เพราะกลัวนิ้วเพชรข้าเป็นแน่นอน ข้าเองมี

สองมือจะไปสู่คนมีสี่มือได้อย่างไร ถึงแม้ว่าข้ามีสี่มือเหมือนท่านแล้ว ที่ไหนท่านจะทำได้ดังนี้" พระนารายณ์จึงว่า "ที่กูแปลงเป็นหญิงมานี้ใช้ว่าจะกลัวนิ้วเพชรมึงก็หาไม่ หากแต่มึงจะถึงแก่ความตายเพราะฤทธิ์สีเนหาของมึงต่างหาก เอาซิเจ้านนทุกเอ็งว่าชาตินี้เองมีเพียงสองมือที่ไหนจะสู้สี่มือได้ เอ็งจงไปเกิดใหม่ต่อให้มีสิบเคียรสิบพันครั้งสี่มือ เหาะเหินเดินอากาศได้ มีอาวุธทั้งกระบองและธนู กูจะไปเกิดเป็นมนุษย์มีสองมือตามไปฆ่ามึงให้จงได้" ตรัสดังนั้นแล้วก็กวัดแกว่งพระแสงตรีตัดเคียรนนทุกขาดกระเด็นไป

ครั้งที่ 8หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : ขว้างปาสิ่งของ

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : ขว้างปาสิ่งของ ลง

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง "เด็กชายอาจ"
2. แผนภูมิคำถามจากเรื่อง "เด็กชายอาจ"
3. กระดาษ
4. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิค กรณีตัวอย่าง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 คน
- 1.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "เด็กชายอาจ" คนละ 1 แผ่น
- 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษและดินสอ คนละ 1 ชุด
- 1.4 ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 เด็กชายอาจมีพฤติกรรมเช่นนี้ เรียกว่าเป็นคนอย่างไร?
 - 2.1.2 ถ้าเด็กชายอาจไม่ยอมรับผิดชอบ เหตุการณ์นี้จะดำเนินต่อไปอย่างไรบ้าง?
 - 2.1.3 เด็กชายจักร มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อจะถูกทำโทษ?
 - 2.1.4 จากเรื่องนี้ นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง?
- 2.2 ผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.3 ผู้วิจัย ชักถาม และสรุปเพิ่มเติม

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เหตุการณ์ทำนองนี้ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของนักเรียนแต่ละคน
- 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม
- 3.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

4. ขั้นประเมิน

- 4.1 สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นถึงการทำกิจกรรม
- 4.2 สมาชิกให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "เด็กชายอาจ"

โรงเรียนแห่งหนึ่ง เมื่อถึงเวลาหยุดพักกลางวัน มีนักเรียนคนหนึ่งชื่อเด็กชายจักร์ได้ไปเที่ยวเก็บผลมะม่วงหล่นที่ริมรั้วหลังโรงเรียน แล้วเด็กชายจักร์ก็ไปเล่นฟุตบอลที่สนามหน้าโรงเรียน ลักครู่หนึ่งเด็กชายอาจก็ไปเก็บมะม่วงที่หลังโรงเรียนบ้าง เขาเห็นมะม่วงบนต้นสุกเหลืองดีจึงเอาก่อนอิฐปาขึ้นไป เผลอก้อนอิฐไปตกถูกชายผู้หนึ่งซึ่งกำลังเดินมานอกรั้วศีรษะแตกและร้อง "โอ๊ย...ย" ด้วยความเจ็บและตกใจ เด็กชายอาจรีบหนีไปเข้ากลุ่มเล่นฟุตบอลที่สนามหน้าโรงเรียน

คนที่ถูกอิฐศีรษะแตกมาฟ้องครู ครูสั่งกระดิ่งเข้าเรียน นักเรียนมาพร้อมกันที่ห้องประชุม ครูจึงแจ้งเหตุที่มีผู้มาฟ้องให้นักเรียนทั้งหลายฟัง และถามเป็นคำถามว่า "ใครเป็นผู้ขว้าง" เงียบ ไม่มีใครตอบ ครูจึงถามใหม่ว่า เวลาพักใครอยู่หลังโรงเรียนบ้าง? เด็กชายจักร์ยกมือ ครูถามว่า "ไปทำอะไร?" เด็กชายจักร์ ตอบว่า "ไปเก็บมะม่วงที่หล่น ไม่ได้ใช้ก้อนอิฐขว้างครับ" ครูจึงถามชายที่มาฟ้องว่าจำหน้าเด็กได้หรือไม่" ชายที่มาฟ้องตอบว่า "ไม่ได้ แต่สูงต่ำเพียงนี้" ครูจึงเรียกเด็กชายจักร์ออกมาแล้วหยิบไม้เรียวออกมาถือ ประกาศว่า จะตี 10 ที ในฐานะที่กระทำผิดแล้วไม่รับ

ฝ่ายเด็กชายอาจซึ่งเป็นผู้ขว้างก้อนอิฐ เมื่อเห็นเพื่อนจะถูกตีเพราะความผิดของตัวเองก็ให้ร้อนใจและละอายใจเป็นกำลังจนทนนิ่งอยู่ไม่ได้ จึงเดินออกไปหาครู และยอมรับว่า "ผมเองครับที่เป็นคนปา แต่ผมไม่มีเจตนาจะทำให้ชายผู้นี้ศีรษะแตก และเห็นเพื่อนถูกตีเพราะผมไม่กล้ารับผิดไม่ได้ครับ" ชายที่มาน้องรู้สึกสงสาร จึงขอยกโทษต่อครูไม่ให้เด็กชายอาจต้องถูกตี ครูก็ยกโทษให้ในฐานะที่กล้าออกมาพูดความจริง และได้รับเสียงปรบมือทั้งห้องประชุม...

ครั้งที่ 9หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : แย่งของจากเพื่อน

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง : แย่งของจากเพื่อน

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "แย่งของจากเพื่อน"
2. อุปกรณ์ประกอบการแสดงบทบาท

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยกล่าวถึงพฤติกรรมแย่งของจากเพื่อน
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "แย่งของจากเพื่อน"
- 1.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันคัดเลือกผู้แสดงตามบทบาทที่กำหนดไว้

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลอง และบทบาทให้ผู้แสดงแต่ละคน เพื่อศึกษา และซ้อมบทก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง
- 2.3 ผู้วิจัย และนักเรียนช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "แย่งของจากเพื่อน" ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้

3. ขั้นวิเคราะห์ และอภิปราย

- 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้
 - 3.1.1 นักเรียนคิดว่าสุชาติเป็นคนอย่างไร?
 - 3.1.2 วิวาททำถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด?

3.1.3 ถ้านักเรียนเป็นวิภา นักเรียนจะแก้ไขเหตุการณ์นี้ได้อย่างไร?

3.1.4 นักเรียนคิดว่าครูพรจันทร์จะแก้ไขเรื่องนี้ได้อย่างไร?

4. ขั้นสรุป

4.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิด และประสบการณ์ที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "แย่งของจากเพื่อน"

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการแสดงบทบาทสถานการณ์จำลอง
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายกลุ่ม และการสรุปร่วมกันของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง "แย่งของจากเพื่อน"

- ฉากที่ 1 : ในชั่วโมงวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูพรจันทร์ แจกกระดาษรูปแผนที่ประเทศอินเดีย ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น
- ครูพรจันทร์ : ให้นักเรียนระบายสีประเทศในกลุ่มเอเชียใต้ และเขียนชื่อของแต่ละประเทศกำกับมาด้วย
- นักเรียนเริ่มลงมือปฏิบัติ
- ฉากที่ 2 : สุชาติเดินมาที่โต๊ะของวิภา (ขณะนั้นวิภา กำลังระบายสีอยู่) และหยิบดินสอสีขึ้นมา 2 แท่ง
- สุชาติ : ขอยืมหน่อย
- วิภา : ไม่ได้ เราต้องใช้ เรามีแค่ 3 แท่ง เท่านั้น ทางที่ดีเธอมานั่งระบายสีที่นั่นสิ
- สุชาติ : (ทำท่าฉุน พร้อมกับพูด) งกนัก (แล้วก็คว้าดินสอสีทั้ง 2 แท่ง เดินหนีไปหลังห้องอย่างรวดเร็ว)
- วิภา : (รีบลุกขึ้นไล่ตามไป พร้อมกับพูดเสียงอันทันที) เอาคืนมา
- สุชาติ : (ไม่ฟังเสียงวิ่งหนีต่อไปรอบๆ)
- ครูพรจันทร์ : เล่นอะไรกัน มานี่ทั้ง 2 คน
- เด็กทั้งสองเดินมาหาครูพรจันทร์

ครั้งที่ 1หัวข้อเรื่อง

ปัจจัยมโนทัศน์

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนประเมินประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม และยุติการเข้าร่วมกิจกรรม

อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. ปากกา

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกกระดาษ และปากกา ให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งนี้ เป็นข้อๆ
2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
3. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนแล้วกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. ผลของการปฏิบัติกิจกรรม
3. ผลของการสัมภาษณ์

โปรแกรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม พฤติกรรมนิยม สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1.	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเกิดความอบอุ่น ไว้วางใจ และรู้สึกคุ้นเคยกับผู้ให้คำปรึกษา 2. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ กฎระเบียบของกลุ่ม ทั้งของนักเรียนในกลุ่ม และผู้ให้คำปรึกษา	1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตัว และให้นักเรียนทุกคนแนะนำตนเอง 2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนรายละเอียดถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกทุกคน 3. ผู้ให้คำปรึกษาแจ้งโปรแกรมทั้งหมดในกระบวนการให้คำปรึกษาให้สมาชิกเข้าใจ 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มซักถามข้อสงสัยในการรับคำปรึกษา และสมาชิกช่วยกันสรุป
2-9	พฤติกรรมก้าวร้าว ด้านภาษาด้อยค่า ได้แก่ ตวาด ตะโกน ล้อจุดต้อยของเพื่อน ล้อชื่อพ่อชื่อแม่ และ	เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านภาษาด้อยค่า และ ด้านภาษาทำทาง	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษาระบุพฤติกรรมไม่ก้าวร้าวที่ต้องการแก้ไข 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อลดพฤติกรรม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	คำด้วยถ้อยคำหยาบ และด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ดี, ชกต้อย เชกศรีษะเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ แย่ง ของจากเพื่อน		ก้าวร้าวในชั้นเรียน ดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยใช้เทคนิค ต่างๆ ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การใช้ คำถามปลายเปิดปลายปิด การสะท้อน ความรู้สึก การตีความ และการให้ กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับคำ ปรึกษาระบุพฤติกรรม ก้าวร้าวของตนและเน้น เรื่องการรักษาความลับ ของผู้ให้คำปรึกษา 2.2 ให้ผู้รับคำปรึกษา ลำดับพฤติกรรมที่ต้องการ แก้ไขมากที่สุดไปหาน้อย ที่สุด 2.3 ผู้วิจัยและผู้รับ คำปรึกษาร่วมกันปรึกษา ว่าพฤติกรรมที่ต้องการ แก้นั้นสามารถทำได้ มากน้อยเพียงใด และ ต้องไม่เกินความสามารถ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			ที่ผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติได้ 2.4 ให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจพฤติกรรมที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นมาภายหลัง 2.5 เมื่อผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และต้องการที่จะแก้ไข แล้วผู้รับปรึกษาทำสัญญาเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น 2.6 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมได้แก่ การให้ตัวแบบที่เป็นวิดิทัศน์ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรงทางบวก

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			เช่น การให้ตัวแบบที่เป็น วัตถุประสงค์ การให้ข้อมูลย้อน กลับและการเสริมแรง ทางบวก เช่น การให้คำ ชมเชย การแสดงสีหน้า ยอมรับ เพื่อให้ผู้รับคำ ปฏิบัติได้เรียนรู้พฤติกรรม ที่พึงประสงค์ และไม่พึง ประสงค์ พร้อมทั้งแนว ทางในการแก้ไข พฤติกรรม 3. ขั้นตอนการให้คำ ปฏิบัติ ผู้วิจัยและผู้รับคำ ปฏิบัติร่วมกันสรุปสาระที่ ได้จากการให้คำปฏิบัติ ครั้งนี้ และผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ ในการให้คำปฏิบัติครั้ง ต่อไป ให้นักเรียนในกลุ่มสรุป ปัญหาอย่างชัดเจน และรู้ แนวทางลดพฤติกรรม ก้าวร้าวของตน ส่วนผู้ให้

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10.	ยุติการให้คำปรึกษา และปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษากระ จำงานปัญหาของตนเอง และลดพฤติกรรมก้าวร้าว ของตนเองได้	คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม นัดหมายนักเรียนในกลุ่ม เพื่อพบกันในครั้งต่อไป 1. ผู้ให้คำปรึกษาทบทวน และติดตามเรื่องที่สนทนา ครั้งที่แล้ว 2. ผู้ให้คำปรึกษาให้ นักเรียนช่วยกันสรุปและ ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม 3. ผู้ให้คำปรึกษากล่าว ขอบใจนักเรียน และ กล่าวปิดการให้คำปรึกษา

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 1 ชั่วโมง

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเป็นกลุ่ม

ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง

ปฐมนิเทศ

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเกิดความอบอุ่น ไว้วางใจ และรู้สึกคุ้นเคยกับผู้ให้คำปรึกษา
2. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ กฎระเบียบของกลุ่ม ทั้งของนักเรียนในกลุ่มและผู้ให้คำปรึกษา

อุปกรณ์

ตารางกำหนดให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตัว และให้นักเรียนทุกคนแนะนำตัว
2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ และกฎเกณฑ์ต่างๆ ตลอดจนรายละเอียดถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกทุกคนและเน้นเรื่องการรักษาความลับของกลุ่ม
3. ผู้ให้คำปรึกษาแจ้งโปรแกรมทั้งหมดในกระบวนการให้คำปรึกษาให้สมาชิกเข้าใจ
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มซักถามข้อสงสัยในการรับคำปรึกษาและสมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุป
5. ผู้วิจัยนัดหมายในครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือของกลุ่มผู้รับคำปรึกษา
2. สังเกตจากความกระตือรือร้นต่อการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 2 - 5หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า (ดवाद ตะโกน ล้อจู้ด้อยของเพื่อน และด้าด้วยคำหยาบ)

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า (ดवाद ตะโกน ล้อจู้ด้อยของเพื่อน ล้อชื่อพ่อแม่เพื่อนและด้าด้วยคำหยาบ) ลง

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. แถบบันทึกเสียง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา
 - 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนติดตามผล เรื่องที่สนทนาในครั้งที่แล้ว
 - 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาแจ้งพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขลำดับต่อไป
2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา
 - 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้คำถามปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การทำให้กระจ่าง การสรุป การยอมรับ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก การให้ตัวแบบที่เป็นวิธทัศน์ เป็นต้น
 - 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ร่วมกันหาแนวทางว่าพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่ผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติได้
 - 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาสำรวจพฤติกรรมที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลัง

- 2.4 เมื่อผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และต้องการที่จะแก้ไข แล้วผู้รับคำปรึกษาทำสัญญา เพื่อที่จะ ดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

- 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้กลุ่มผู้รับคำปรึกษา สรุปเรื่องราวที่สนทนาในครั้งนี้
 3.2 ผู้ให้คำปรึกษา สรุปเพิ่มเติม
 3.3 ผู้ให้คำปรึกษา นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากความร่วมมือของกลุ่มผู้รับคำปรึกษา และความกระตือรือร้นต่อการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 6 - 9

หัวข้อเรื่อง

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง

(ตี ชกต่อย เขกศีรษะเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ และแย่งของจากเพื่อน)

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง ลง

(ตี ชกต่อย เขกศีรษะเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ และแย่งของจากเพื่อน)

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. แถบบันทึกเสียง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา
 - 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนติดตามผล เรื่องที่สนทนาในครั้งที่แล้ว
 - 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาแจ้งพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขลำดับต่อไป
2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา
 - 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การเงี่ยบ การใช้คำถามปลายเปิด การใช้คำถามปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การตีความ การทำให้กระจ่าง การสรุป การยอมรับ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้แรงเสริมทางบวก เป็นต้น
 - 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ร่วมกันหาแนวทางว่าพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขนั้นสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่เกินความสามารถที่ผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติได้
 - 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาสำรวจพฤติกรรมที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดก่อนพฤติกรรมนั้นๆ และผลที่เกิด
‘ ขึ้นตามมาภายหลัง
 - 2.4 เมื่อผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงข้อเสียของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และต้องการที่จะแก้ไข แล้วผู้รับคำปรึกษาทำสัญญา เพื่อที่จะ

ดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์ที่เป็นปัญหานั้น

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

- 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้กลุ่มผู้รับคำปรึกษา สรุปเรื่องราวที่สนทนากันในครั้งนี้
- 3.2 ผู้ให้คำปรึกษา สรุปเพิ่มเติม
- 3.3 ผู้ให้คำปรึกษา นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากความร่วมมือของกลุ่มผู้รับคำปรึกษา และความกระตือรือร้นต่อการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 10หัวข้อเรื่อง

ปัจจัยนิเทศ

เวลา

60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษากระจ่างในปัญหาของตนเอง
2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาลดพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองลงได้

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. แถบบันทึกเสียง
3. กระดาษ
4. ปากกา

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนและติดตามเรื่องที่สนทนาครั้งที่แล้ว
2. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนช่วยกันสรุป
3. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม
4. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอบใจนักเรียน และกล่าวปิดการให้คำปรึกษา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือของกลุ่มผู้รับคำปรึกษา
2. ผลการสรุปของการให้คำปรึกษา

ภาคผนวก ค

1. ตาราง 4 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1
ตาราง 3 ระยะ
2. ตาราง 5 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2
ตาราง 3 ระยะ
3. ภาพประกอบ 3-10 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1-8
ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ
4. ภาพประกอบ 11-18 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1-8
ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ
5. ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม
กิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลองที่ 1
6. ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม
กิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลอง 2
7. ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

ตาราง 4 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1
ตลอด 3 ระยะ

ระยะที่	ครั้งที่	สัปดาห์ที่	นักเรียนคนที่								มัธยฐาน
			1	2	3	4	5	6	7	8	
A ₁	1	(1-2)	6	8	5	7	4	3	6	5	5.5
	2		5	6	6	8	5	6	5	3	5.5
	3		7	7	8	8	6	5	6	4	6.5
	4		6	8	9	6	3	2	4	6	6
	มัธยฐาน		6	7.5	7	7.5	4.5	4	5.5	4.5	5.75
B	5	(3-7)	4	5	3	2	3	2	3	2	3
	6		3	2	3	3	2	1	2	2	2.5
	7		1	3	2	2	4	0	1	0	1.5
	8		0	0	0	2	3	0	1	1	0.5
	9		2	2	1	1	2	0	0	1	1
	10		0	1	2	1	1	1	1	0	1
	11		2	1	1	2	0	1	2	1	1
	12		1	2	0	0	0	1	1	1	1
	13		1	0	0	0	0	1	1	1	0.5
	14		0	1	0	1	1	0	0	0	0
	มัธยฐาน		1	1.5	1	1.5	1.5	1	1	1	1

ตาราง 4 (ต่อ)

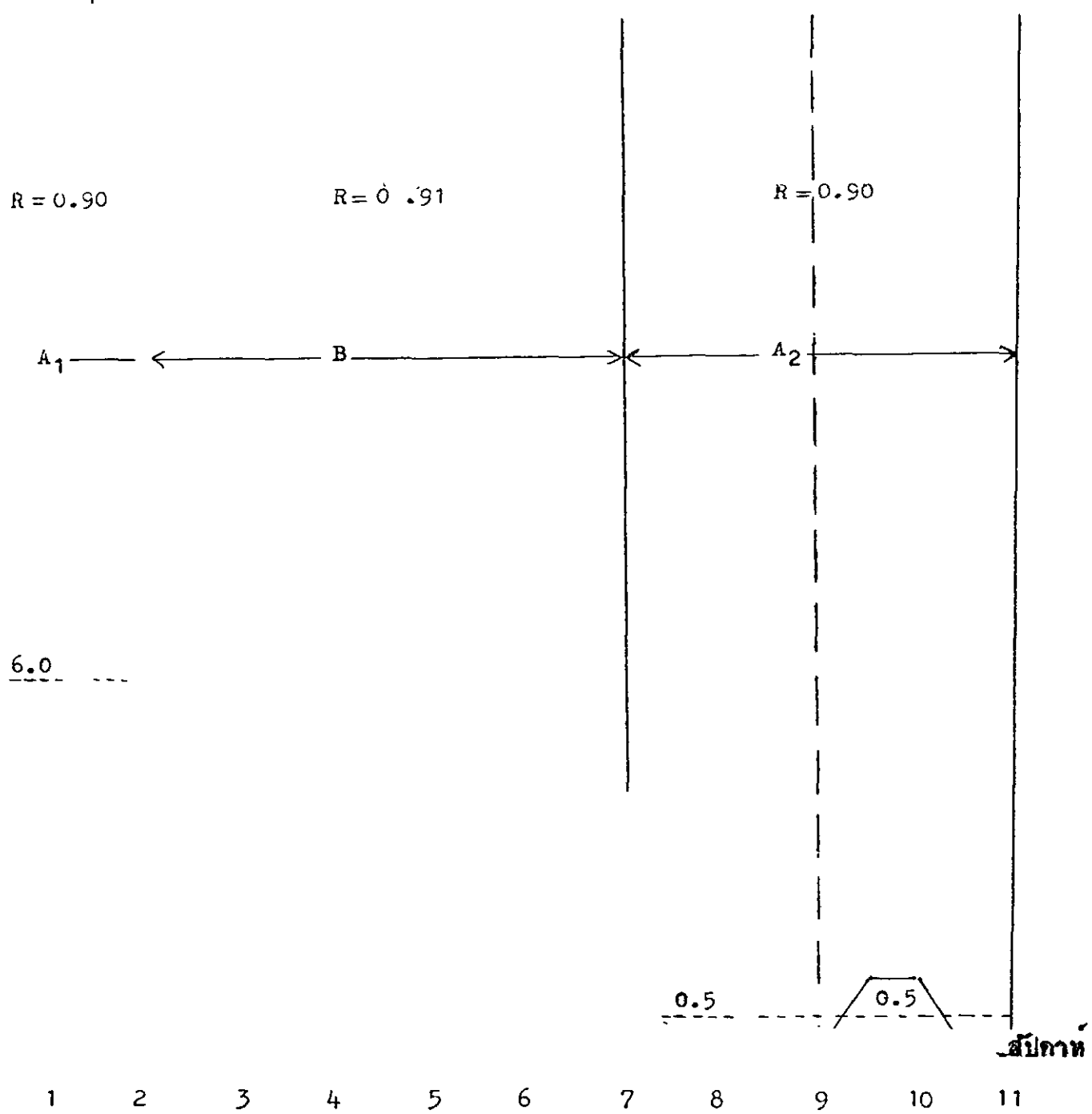
ระยะที่	ครั้งที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่	มัธยม
			1 2 3 4 5 6 7 8	
A _e	15	(8-9)	1 0 2 3 0 0 2 1	1
	16		1 1 1 1 1 0 1 1	1
	17		0 0 0 2 1 1 0 1	0.5
	18		0 0 1 1 0 0 0 0	0
	มัธยม		0.5 0 1 1.5 0.5 0 0.5 1	0.5
	19	(10-11)	1 0 0 2 0 0 1 1	0.5
	20		1 1 0 1 1 0 1 0	1
	21		0 0 2 0 1 1 2 1	1
	22		0 0 0 0 0 0 1 0	0
	มัธยม		0.5 0 1 1.5 0.5 0 0.5 1	0.5

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2
ตลอด 3 ระยะ

ระยะที่	ครั้งที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่								มัธยฐาน
			1	2	3	4	5	6	7	8	
A ₁	1	(1-2)	8	5	7	4	5	7	8	3	6.5
	2		6	3	6	3	5	5	8	5	5
	3		7	8	5	5	6	5	5	6	5
	4		6	8	5	3	3	6	6	6	6
	มัธยฐาน		6.5	6.5	5.5	3.5	4.5	4	5.5	5.5	5.5
B	5	(3-7)	4	3	4	1	2	5	6	3	3.5
	6		7	5	3	0	0	4	5	3	3.5
	7		3	3	4	2	1	4	5	2	3
	8		2	3	2	0	1	3	3	2	2
	9		2	2	0	1	0	1	2	1	1
	10		0	1	1	1	1	2	2	0	1
	11		0	0	2	0	2	1	1	1	1
	12		1	1	1	0	0	0	2	1	1
	13		1	0	0	1	1	1	0	0	0.5
	14		0	0	0	0	0	1	1	1	0
	มัธยฐาน		1.5	1.5	1.5	1.5	1	1.5	2	1	1.5

ตาราง 5 (ต่อ)

ระยะที่	ครั้งที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่								มัธยม
			1	2	3	4	5	6	7	8	
	15	(8-9)	1	0	1	0	1	2	1	1	1
	16		1	1	0	0	0	1	1	2	1
	17		0	1	1	0	0	1	0	0	0
	18		1	0	0	1	1	0	1	0	0.5
	มัธยม		1	0.5	0.5	0	0.5	1	1	0.5	0.5
A ₂											
	19	(9-11)	1	1	1	2	0	1	1	1	1
	20		0	1	0	1	1	0	1	0	0.5
	21		0	0	0	1	1	0	1	1	0.5
	22		1	0	0	1	0	0	0	1	0
	มัธยม		0.5	0.5	0	1	0.5	0	1	1	0.5

_____ ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละวัน

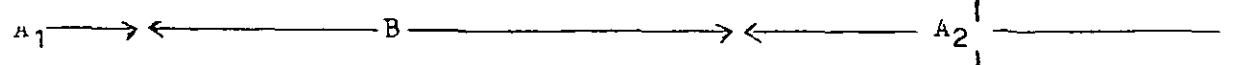
ประกอบ 3 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

$R = 0.89$

$R = 0.89$

$R = 0.90$

7.5

1.5

สัปดาห์

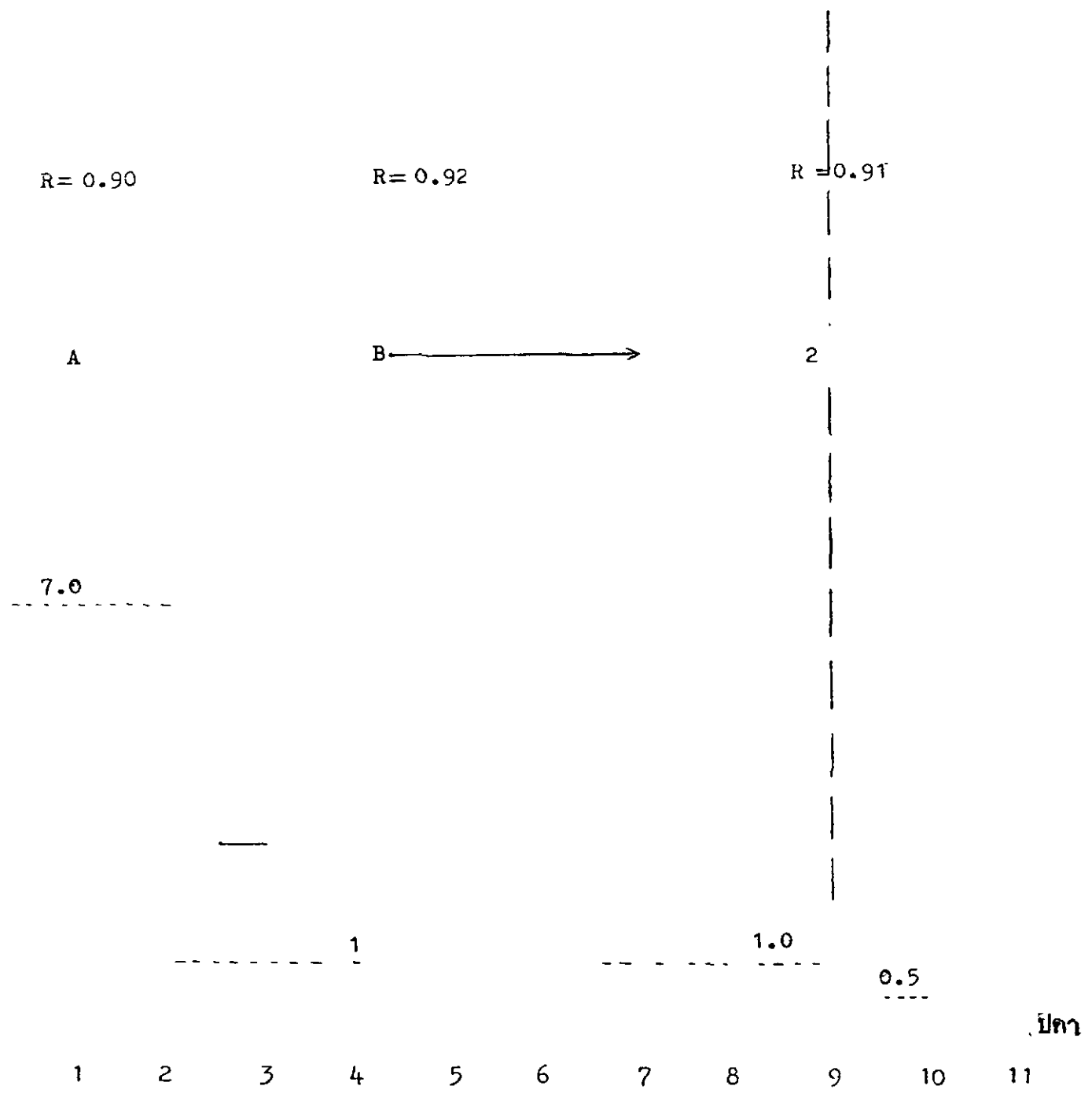
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

_____ ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ประกอบ 4 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ทดลอง 3 ระยะ

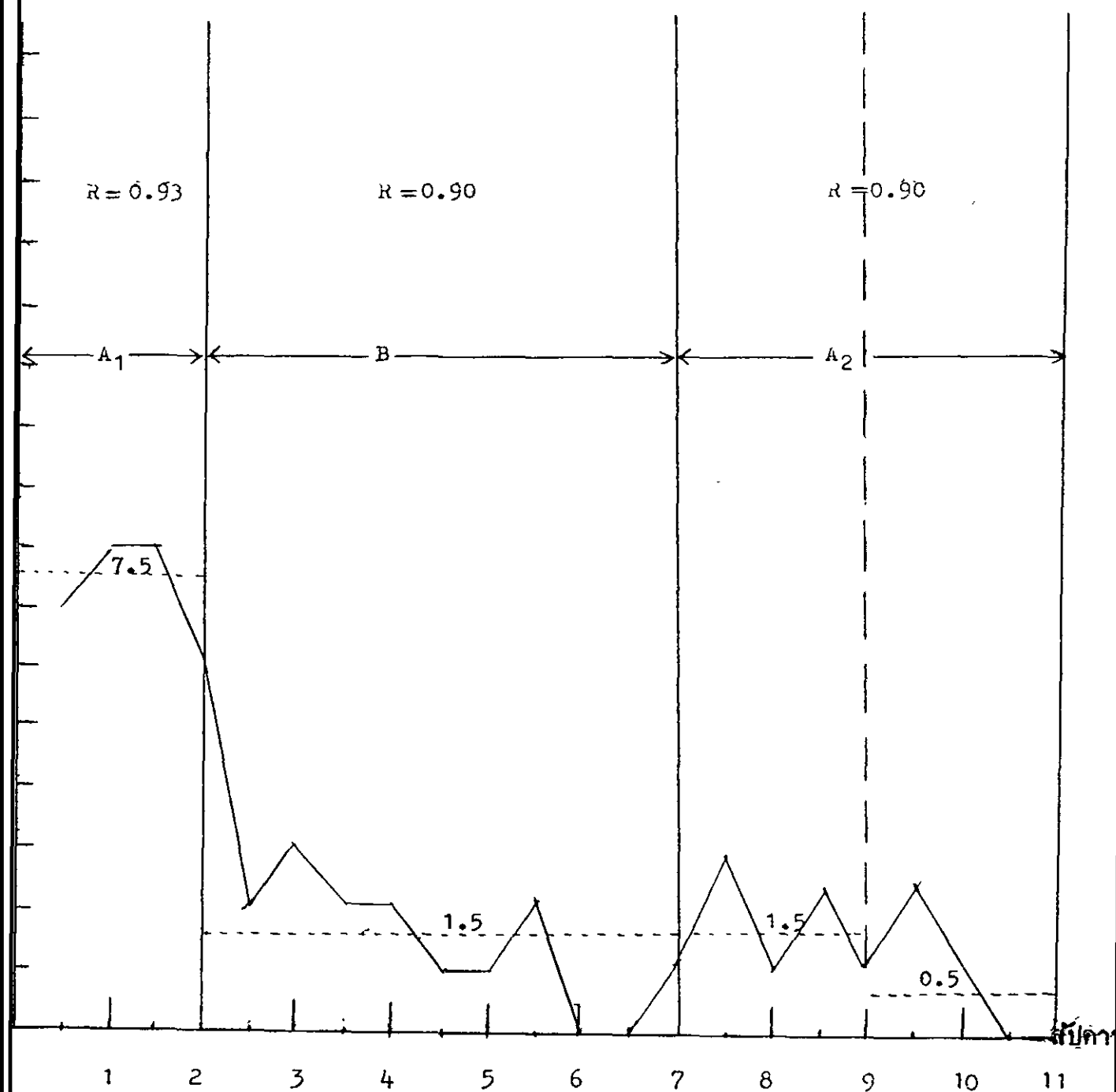
ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละช่วง

ประกอบ 5 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

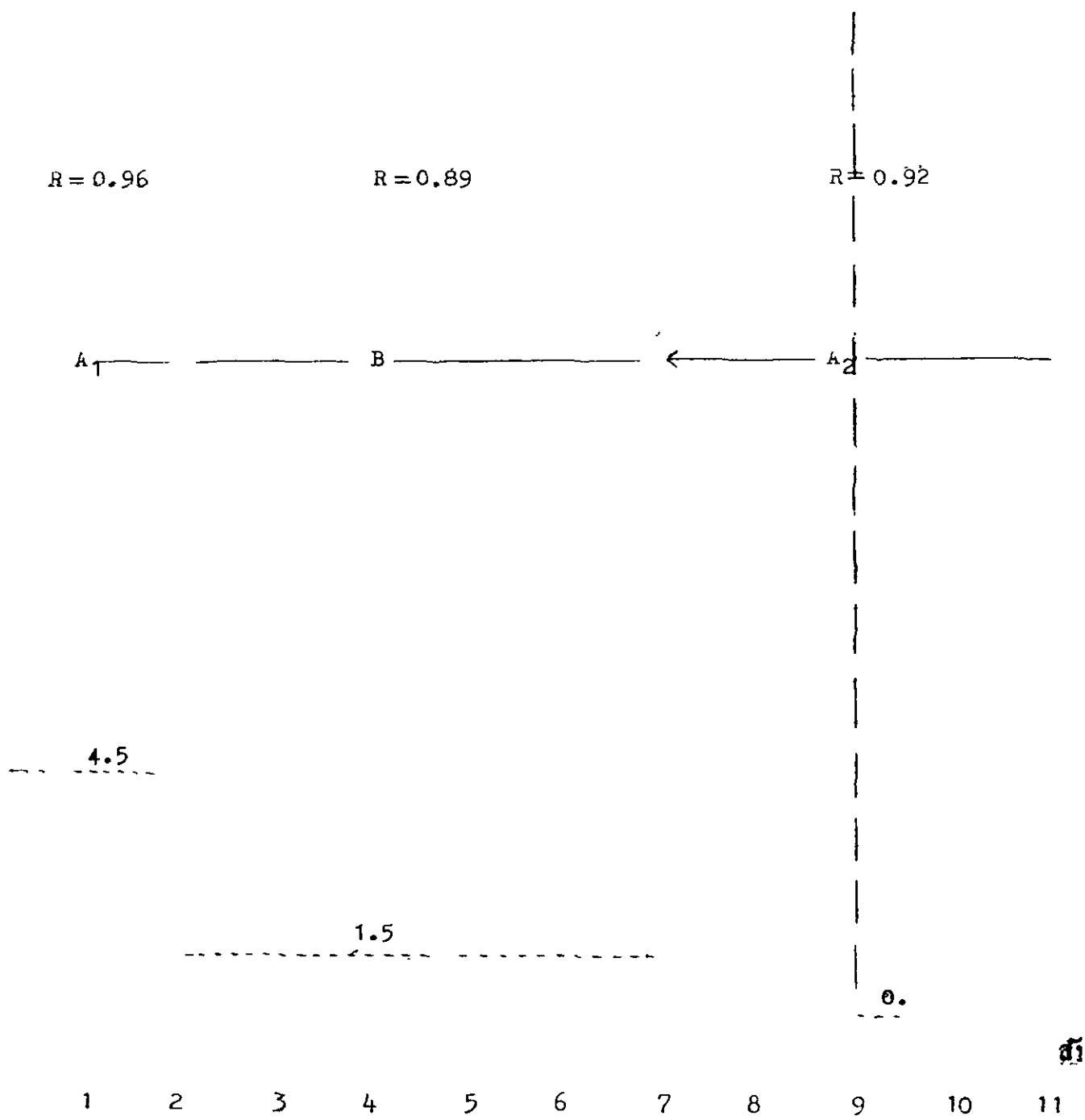
ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว

— ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
 ---- ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 6 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

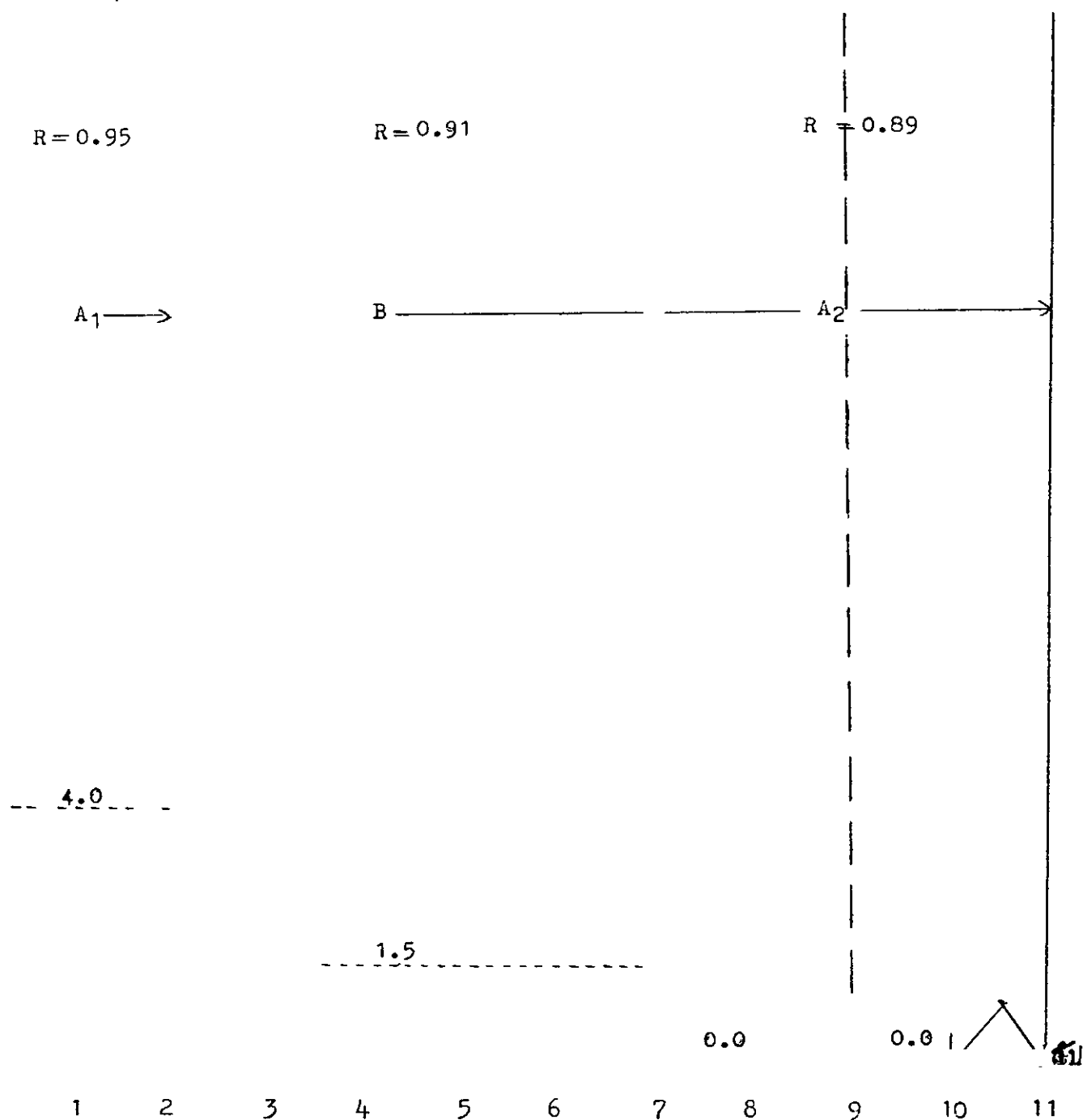

_____ ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ ๑ ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ ๕ ในกลุ่มทดลองที่ ๑

ตลอด ๓ ระยะ

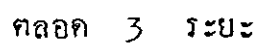

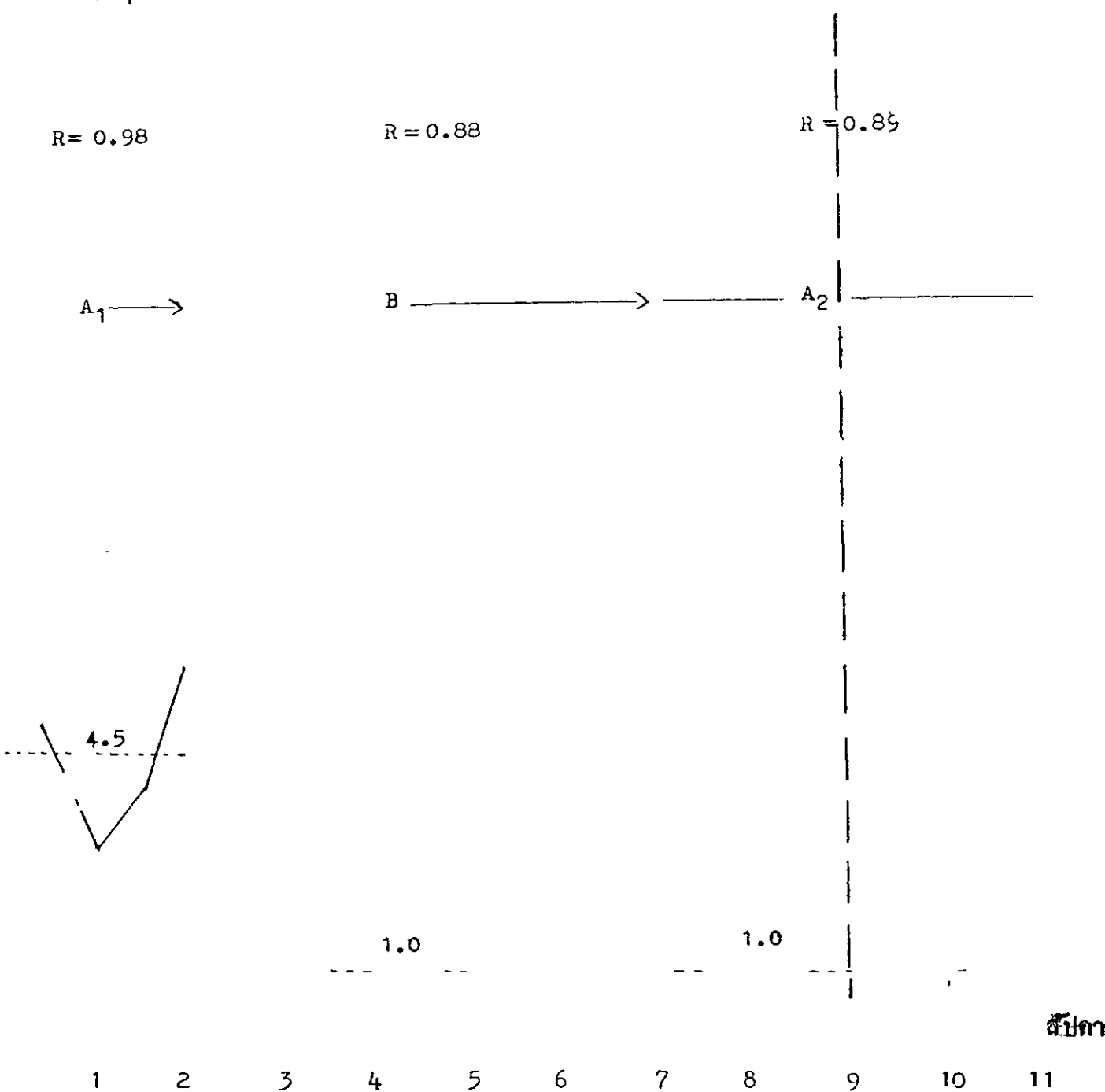
———— ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 8 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 1

คลอคิด 3 ระยะ

สัปดาห์

— ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 10 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

$R = 0.91$

$R = 0.88$

$R = 0.92$

$A_1 \rightarrow \leftarrow B \rightarrow A_2$

6.5

1.5 1.0 0.5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

ปี

ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ความถี่ฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 11 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว

164

$R = 0.93$

$R = 0.90$

$R = 0.90$

$A_1 \longrightarrow$

B

$A_2 \longrightarrow$

--- 6.5 ---

0.5

0.5

สปีค

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

_____ ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสปีค

----- ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

าพประกอบ 12 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ทดลอง 3 ระยะ

มิติของพฤติกรรมก้าวร้าว

R = 0.90

R = 0.00

R = 0.91

A₁ →

B

← A₂

→

5.5

165

10.0

สัปดาห์

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

_____ ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ค่ามัธยฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละช่วง

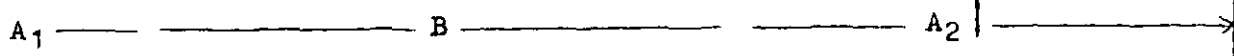
ประกอบ 13 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

$R=0.89$

$R=0.89$

$R=0.50$

3

2.5

0.0

1.0

สัปดาห์

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

ความถี่ของพฤคกรรมกัรวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ความถี่ฐานของพฤคกรรมกัรวร้าวของนักเรียนในแต่ละช่วง

ประกอบ 14 ความถี่ของพฤคกรรมกัรวร้าวของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ลด 3 ระยะ

มิติของพฤติกรรมก้าวร้าว

$R = 0.88$

$R = 0.92$

$R = 0.89$

A₁ —————

B —————>

A₂ —————>

167

0.5

1.0

0.5

0.5

สังเกต

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ความถี่ฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ประกอบ 15 ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าว

$R = 0.94$

$R = 0.93$

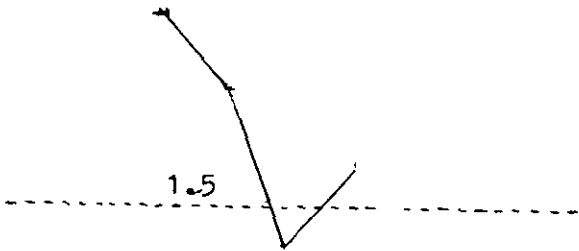
$R = 0.95$

$A_1 \longrightarrow$

B

$A_2 \longrightarrow$

----- 3.5

0

0.0 สัปดาห์

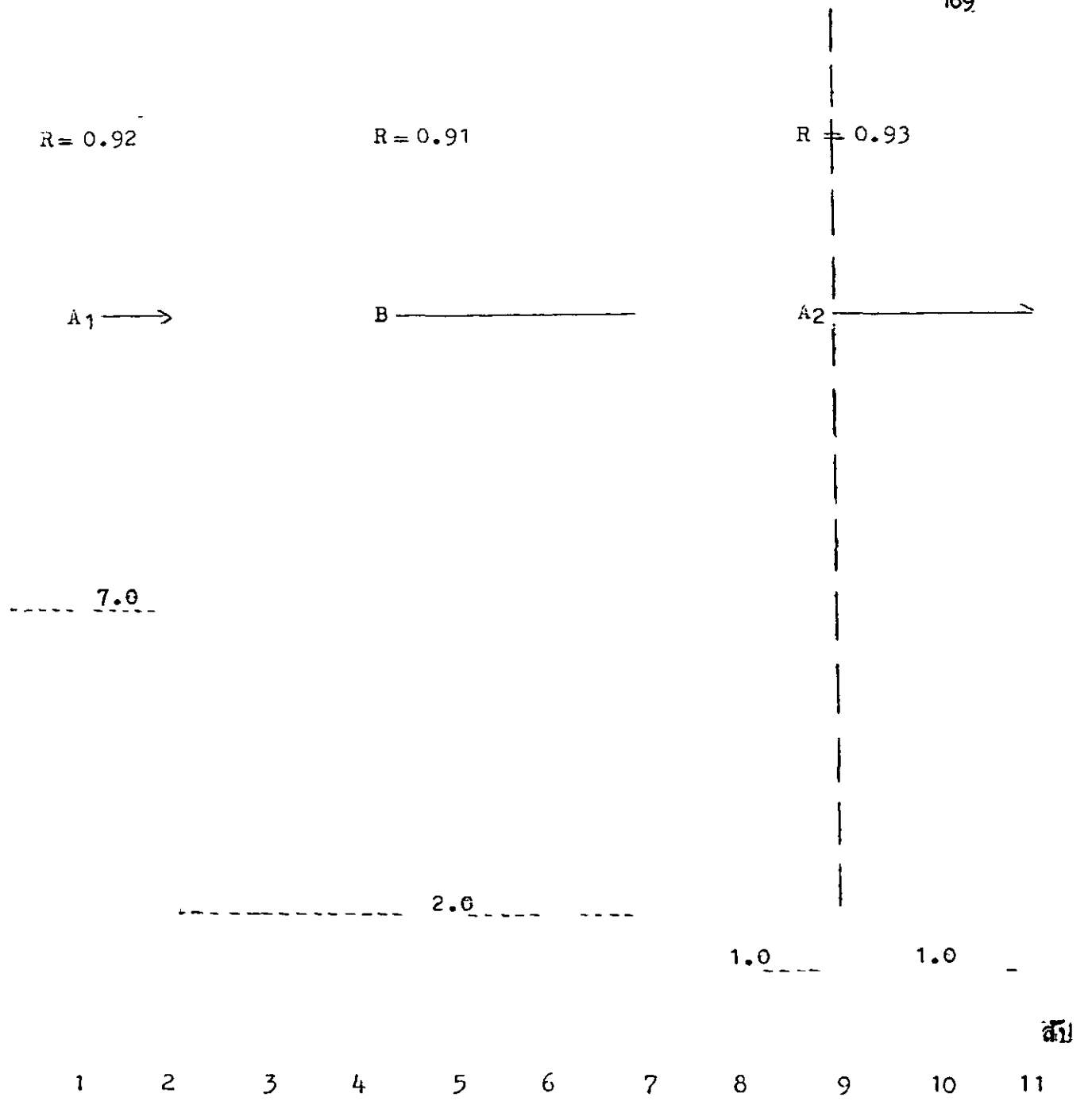
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

_____ ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ความร้ายฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 16 ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ทดลอง 3 ระยะ

_____ ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์
----- ความริบฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 17 ความดีของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 2
ทดลอง 3 ระยะ

$R = 0.91$

$R = 0.91$

$R = 0.92$

$A_1 \longrightarrow$

B

A_2

5.5

1.0

1.0

สัปดาห์

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

ค่าของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์

----- ค่ามัธยฐานของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในแต่ละช่วง

ประกอบ 18 ค่าของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม

กิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลองที่ 1

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	อันดับ	R^+	R^-
1	24	2	22	5	+5	-
2	29	1	28	8	+8	-
3	28	5	23	7	+7	-
4	29	7	22	5	+5	-
5	18	2	16	3	+3	-
6	16	1	15	2	+2	-
7	21	3	18	4	+4	-
8	18	4	14	1	+1	-
					$\Sigma R^+ = 35$	$\Sigma R^- = 0$

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ทัศนคติกรมตำรวจของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม
กิจกรรมกลุ่มของกลุ่มทดลองที่ 2

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	อันดับ	R^+	R^-
1	27	4	23	7	+7	-
2	24	2	22	6	+6	-
3	23	2	21	5	+5	-
4	15	1	14	2	+2	-
5	15	2	13	1	+1	-
6	23	4	19	4	+4	-
7	27	3	24	8	+8	-
8	20	3	17	3	+3	-
					$\Sigma R^+ = 38$	$\Sigma R^- = 0$

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ (R_1)	คนที่	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ (R_2)
1	24	2	22	11	1	27	4	23	13.5
2	29	1	28	16	2	24	2	22	11
3	28	5	23	13.5	3	23	2	21	9
4	29	7	22	11	4	15	1	14	2.5
5	18	2	16	5	5	15	2	13	1
6	16	1	15	4	6	23	4	19	8
7	21	3	18	7	7	27	3	24	15
8	18	4	14	2.5	8	20	3	17	6
				$\Sigma R_1 = 70$					$\Sigma R_2 = 66$

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1(n_1+1)}{2} - \Sigma R_1$$

$$U_1 = (8)(8) + \frac{8(9)}{2} - 70$$

$$U_1 = 30$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2+1)}{2} - \Sigma R_2$$

$$U_2 = (8)(8) + \frac{8(9)}{2} - 66$$

$$U_2 = 34$$

$$U = 30$$

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางพัชรินทร์ ชื้อสกุล เปรมสมาน
 เกิดวันที่ 21 เดือน มกราคม พุทธศักราช 2494
 สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 447 ซอยประดู่ 1 ถนนเจริญกรุง เขตบางคอแหลม กทม. 10120
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดจันทร์ใน ซอยประดู่ 1 เขตบางคอแหลม กทม. 10120
 ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2518 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูธนบุรี
- พ.ศ. 2520 ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม กระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2523 การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
- พ.ศ. 2537 การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร